

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BIDRAG TIL

SYLVEST

SLÆGTENS

HISTORIE

OG

MIN LIUSGERNING

AF

JOHS. H. SYLVEST

RUDKØBING 1962

**SLÆGTEN TILEGNET
PAA FARS 100 AARSDAG
13. NOVEMBER 1962**

BIDRAG TIL
SYLVEST SLÆGTENS
HISTORIE

OG
MIN LIVSGERNING

AF
JOHS. H. SYLVEST

RUDKØBING

1962

FORORD

Naar nærværende — om Sylvest-Slægten Historie — udsendes, er det for at faa »Isen brudt« i Haabet om, at det kan bidrage til, at der nu eller senere inden for Slægten maa findes andre, der kan og vil supplere givne Oplysninger — og manglende Slægtsfortegnelser — af Sylvest Hansens (1775—1856) Efterkommere samt ældre Slægtled, evt. prøve paa at finde Forbindelsen til den Jens Sylvest, der Aar 1428 var Domsmand paa Sjællands Landsting. Det sidste skulle antagelig ske ved en Tilfældighed, f. Eks. gennem andre Familiers Slægtshistorier eller Biografier eller gennem offentlige Institutioners Arkiver — almindelige Oplysninger fra dette Aarhundrede er normalt forsvundet eller brændt.

Bogen er især skrevet for de yngre Medlemmer af Slægten, der maatte have Interesse for at føre Slægtsforskningen videre.

Jeg tør ikke tage Ansvar for, at alle Aarstal og Oplysninger er 100 pCt. rigtige, da jeg i mange Tilfælde har maattet bygge paa andres Oplysninger og ikke altid har kunnet kontrollere disse i Kirkebøger o. lign., men det skulde ikke have Betydning for Helheden, men derimod virke som en Spore for andre Slægtsinteresserede inden for Familien til at fortsætte Arbejdet. Det gælder især for de andre 9 af Sylvest Hansens Børns Efterkommere.

Jeg vil derfor være meget interesseret i at modtage Meddelelse om eventuelle Fejl og andre Oplysninger, der maatte have Interesse i Tilslutning til Indholdet.

Bogen vil ved Fremsendelsen af kr. 12,00 til Langelands Centraltrykkeri, Rudkøbing, blive sendt portofrit.

Johs. H. Sylvest.

HVORFRA STAMMER SYLVEST-NAVNET?

Interessen for at udrede Slægtens Historie og dens Arbejde bunder i Ærbødighed for de Slægtled, der er gået forud og gennem Tiderne har øvet deres Virke paa Hjemstavnens jord.

*Din egen Dag er kort, men Slægtens lang.
Læg Øret ydmygt til dens Rod forneden;
Årtusind toner op i Graad og Sang,
mens Toppen suser imod Evigheden.*

Jeppe Aakjær.

Hos Borger- og Bondestanden var Slægtsnavne indtil det sidste Aarhundrede næsten ukendte. Sønnen og Datteren fik som Slægtsnavn — Efternavn — Faderens Fornavn med Tilføjelsen (Endelsen) søn eller datter. Derved fremkom en urimelig Mængde Efternavne med Endelsen -sen, hvad der i høj Grad vanskeliggør Slægtsstudier eller Opstilling af Slægtstavler. Noget andet er det, naar det drejer sig om et ikke saa almindeligt Navn som f. Eks. *Sylvest*.

Der har gennem Slægtled været spekuleret meget over og mange Teorier fremsat om, hvorfra Navnet stammer.

Mest troligt og mest levedygtigt — samt oftest refereret i Blade, Tidsskrifter o. lign. — har vel nok den Teori været, der sagde, at Stamfaderen skulde være kommet her til Landet med Hingste til Kongens Stutteri — ja, saa sent som i 1961 har man i et Tidsskrift kunnet se det publiceret.

I Juleheftet »Jul i Nordsjælland« 1961 skriver saaledes »Morten Wiberg« (Pseudonym):

»Stadig lever i Nordsjælland Slægter, der kan føre deres Stamtræ tilbage til de gamle Stutterifolk. En af de kendteste er den vidt-forgrenede Slægt Sylvest, der baade paa Land og i By har mange ledende Personligheder. Stamfaderen kom fra Østpreussen. Efterkommerne blev førende Heste- og Kvægopdrætttere, hvad de for øvrigt er endnu«.

I en af Dyr læge C. *Klingberg* udarbejdet Stambog over »Frederiksborg Amts Præmiehingste 1850-1900« vil man finde, at en meget stor Part af disse er tillagt hos eller opdrættet af Sylvest-Slægten, af hvilke nogle er afbildet mønstrende deres Dyr.

Forstander *Holger Begtrup*, der havde mange af Slægtens Unge som Elever, kom efter foretagne Undersøgelser til den Anskuelse, at Slægten skulde være kommet hertil med Hingste til Frederik III. (1648-1670).

Forfatteren *Thorkild Gravlund* skriver i »Dansk Bygd«: »I Frederiksborg Amt var Slægten Sylvest særlig fremtrædende. Det var oplyste, fremmelige Folk. Otte Bønder huskes som politisk frisindede tilhørende Bondevennerne. Sylvest-Slægten var kommet ind i Landet som Stutterimedhjælpere og har endnu god Forstand paa Heste. Ætten var tysk, men havde formeret sig som Jøderne i Ægypten, siges der«.

Adskillige andre har i Skrift og Tale omtalt, at Slægten skulde stamme fra Tyskland eller Østrig. Andre (se senere) fra Frankrig.

Navnet forekommer i begge Lande, og jeg har ogsaa været i Forbindelse med en amerikansk Slægt fra Texas, der mente, at de var de eneste i Verden, der bar Navnet — efter nærmere Undersøgelse viste det sig, at de var kommet til Amerika fra Portugal. Navnet Sylvester har desuden forekommet i England og Frankrig, ligesom der har været — hhv. Aar 300 og Aar 1000 — to Paver af navnet Sylvester. »Sylvesteraften« kaldes Aarets sidste Aften.

Gennem de i 1950'erne foretagne Undersøgelser har det kunnet fastslås, at det er en god gammel *dansk* Slægt fra før Fr. III.s Tid.

Vi kan derfor med Prof. *Hakon Stangerup* — i en *Kronik* — sige: »Hvad var det største Navn og den dristigste Indsats mod dette at have sin Rod i den danske Muld«.

Desværre har det — da Arkivernes Bøger fra før den Tid er mangelfulde eller brændte — ikke været muligt at følge Slægten længere tilbage end til omkring Aar 1600.

Det vilde have været interessant, om Forbindelsen kunde have været knyttet til »*Jens Sylvest af Godslev*«, som Forfatteren Thorkild Gravlund nævner i en *Kronik* i »*Dagens Nyheder*« 1925. Godslev laa, saa vidt vides, mellem Køge og Ringsted i Bjæverskov Herred, vist nok ved Gørslev.

Kronikken omtaler en Dom om Værnepligt, som Kong Erik af Pommern — Dronning Margrethes Nevø og Plejesøn — lod tage paa Sjællands Landsting ved Ringsted Aar 1428, og som Chr. II lod gentage Aar 1517.

Den handler om, hvad der skal gøres ved dem, der sidder hjemme og fjæler sig fra Kamp, naar Fjenden kommer til Landet, eller dem, der svigter deres Banner.

Dommen lyder saaledes: »Alle Mænd, der dette Brev ser eller hører læse, hilser vi Herluf Nielsen, Ridder udi Englerup, Landsdommer i Sjælland — Jens med Guds Naade, Biskop i Roskilde — Torben Jensen af Ørslev — Lasse Fyndt af Sigersted — *Jens Sylvest af Godslev* (stavet Sylwistæ, i Registret derimod Sylvisted - J. H. S.) — Glaus Særlyn — Palna Marsk — Laurids Henrikson — Claus Bodilsson — *alle af Vaaben* — Gerich Deyer og Peder Lauritsen af Ringsted hilser evindeligt med Gud« o.s.v.

I *Salmonsens Leksikon* hedder det: »Den største Del af Adelen betegnedes dengang som »Væbnere«, eller som det oftest hedder paa gl. dansk »af Vaaben«. Kun de fornemste Adelsmænd opnaaede Ridderslaget. Resten hørte til den lavere Adel«.

Pudsigt nok har jeg omkring Aarhundredskiftet hørt en Slægtsforsker — af Mors Familie — fra Roskilde udtale, at i hans Slægt

gik Sagnet, at den ogsaa i gamle Dage skulde være indgiftet i den »halvadelige« Sylvester-Familie fra Frederiksborg Amt. Det lykkes ikke dengang at finde Forbindelsen.

Ved senere Slægtsstudier har jeg fundet ud af, at det drejede sig om Efterkommere af Peder Sylvestersen, Vindingegaard, Strøllille, født 1736 (se senere).

Jens Sylvest har aabenbart haft en Gaard — eller Gods — ved navn »Godslev«, vistnok i Bjæverskov Herred, og da omtrent de sidste halve Snes Slægtled ogsaa har været Landbrugere eller »Bønder«, saa kan det med Rette siges, at Slægten har Rod i den danske Muld.

For mange af de sidste Slægtleds hesteinteresserede Medlemmer har det sikkert virket besnærende at føle sig i Familie med deres bedste Ven Frederiksborghesten — medens andre giver Udtryk for Glæden over at have Rod i den danske Jord.

I ældre Skøder, Skifter, Fæste, Protokoller o. lign. samt i Pante-registre m.m. er Navnet Sylvest ofte forvansket, f. Eks. til Silvester, Sølvester eller noget endnu mere afvigende — antagelig som det i daglig Tale udtaltes eller blev opfattet, og naar Direktøren for Personalhistorisk Institut meddeler, at Navnet skulde være indgaaet i Stednavnene Søllerød i Sokkelund Herred og Søllerup i Bjæverskov Herred, saa lyder det meget sandsynligt, da begge de i Bogen her nævnte ældste Bærere af Navnet, Sylvester Jacobsen, Kgs. Lyngby, og Jens Sylvest, Godslev, netop boede der, hvor disse Byer er anlagt — ligesom ældre Bærere af Navnet kan have boet der.

Stednavneendelser som rød, ry, rud, rup o. lign. hører hjemme, hvor Bebyggelsen er foregaaet i Skovomraader og betyder »Rydning«, og Forledet er hyppigst et Mandsnavn, der henviser til den, der har foretaget eller forestaaet Rydningen — eller Opdyrkningen.

Disse Navne er nogle af vore yngste Landsbynavne fra omkring Middelalderen.

Søllerup hed 1384 Sylwathorp — Ringsted hed Ringstæ og Gørlev hed Gerlæuz — der godt nok svarer til Datidens Stavemaade. Endelsen thorp senere ændret til trup, rup eller lign.

BONDENS HISTORIE I DANMARK

Efter de Undersøgelser, jeg og andre har foretaget, er Sylvester-Slægten saaledes i Modsætning til, hvad man tidligere har antaget, *en gammel dansk Bondeslægt med Rødder tilbage til Middelalderen.*

Der kan derfor, før Slægtshistorien omtales, være Grund til at se paa, hvad man forstaar ved »Bønder«, og under hvilke Forhold de har levet og arbejdet gennem Tiderne.

Vort Lands Beboere, som for 12-14000 Aar — nogle mener mere — siden indvandrede sydfra, var Jægere og Fiskere og vedblev at være det, indtil Agerbrug og Husdyrbrug saa smaat paabegyndtes for 4-5000 Aar siden.

Medens Jægere og Fiskere let kan og jævnligt maa flytte fra Sted til Sted, maa Agerdyrkeren vælge Boplads for Livstid — han er blevet *Bonde* — boende.

I det flere Bind store Værk »Det danske Landbrug«, der er udgivet af »Det kgl. danske Landhusholdningsselskab«, skriver min gamle Lærer *Otto Christensen*:

»Agerdyrkeren faar Brug for flere og solidere Bygninger, Jordens Opdyrkning og Kultivering kræver haardt Slid og aarelangt Arbejde; den én Gang rensede og maaske vandafgravede Jord bevarer de ved Kultiveringen tilførte gode Egenskaber i sig Aar efter Aar og kan komme Søn efter Fader tilgode. Og idet Kolonisten med Flid arbejder for sin egen og — omend ofte ubevidst — for Slægtens Fremtid, bliver det ikke blot materielle Kulturgoder, han tilvejebringer, hans Sind adles under den Offervilje, Stræben for den nærmeste Slægt,

og Frugten af hans Arbejde stemmer Sønnen og Sønnesønnens Sind til Taknemlighed og kærlig Ihukommelse; der skabes Minder og Slægtstraditioner, som baade adler og forpligter. Kolonistens Arbejde rummer saadanne Værdier for Fremtiden og dens Kultur, at det maa synes os mere end haardt, naar det kan siges, at »den første, som hegnede et Stykke Jord og kaldte det sit, var en Forbryder mod Samfundet«.

Som det senere dokumenteres, fortsætter denne Opdyrkning, Kultivering og Forbedring af Jorden helt op gennem det 19. Aarhundrede, ja fortsætter den Dag i Dag — Heder, Moser, Krat, Kær og vandlidende Jorder kultiveres, 4-5000 Aars Arbejde er nedlagt deri!

Cicero (106-43 f. Kr.), romersk Statsmand, udtrykte sig saaledes: »Af alle de Maader, paa hvilke man kan erhverve sig noget, er ingen bedre end Agerdyrkingen, ingen mere indholdsrig, ingen smukkere og ingen mere værdig for det frie Menneske«.

Eller som *Jonathan Switt* siger det i »Gullivers rejse«: »Enhver, der kan faa to Kornaks til at vokse, hvor der før kun voksede ét, yder sit Land større Tjeneste end alle Politikere tilsammen«.

Det var — og er fremdeles — saaledes, at Agerbruget giver den særlig dygtige, evnerige og flittige Jordbruger Betingelser for at hæve sig over mange andre med Hensyn til Formue og Anseelse, og ved Arveladning kan disse Goder bevares for Slægten. I større Omfang end hidtil begynder med Agerdyrkingen en *Lagdeling* eller *Klassedeling* af Befolkningen efter Besiddelse eller Formue.

I Norden var i Oldtiden Bondestanden Landets Kerne og »*Bønder et Hædersnavn for enhver fri Mand*. Jorden dyrkedes ved Hjælp af retsløse Trælle — ofte Krigsfanger — der som Gods eller Kvæg regnedes for Bøndernes Ejendom.

Bønderne var »Selvejere« og skulde møde til Ledding — Krigstjeneste — under Høvdingers eller Enekongers Ledelse.

I Middelalderen skete der en Deling i *Arbejdsbønder* og *Krigsbønder*. De største og mest velhavende Selvejerbønder blev Adel — Adels- eller Storbønder, der forpligtede sig til med Vaaben i Haand at gaa i Krig, naar der kaldtes, og de benævnes ofte Hirdmænd,

Hærmænd eller Herremænd og blev fritaget for Skat, medens Arbejdsbønderne betalte Skat for at fritages for Krigstjeneste. Trælle- væsenet ophævedes i det 13. Aarhundrede, og Trællene gik over i Bondestandens lavere Lag som Fæstebønder eller Husmænd.

Herremændene — Krigsbønderne — tiltog sig efterhaanden mere og mere Magt — som Kirken og Kronen senere — og bemægtigede sig Størstedelen af Danmarks Jord, som den bortforpagtede — eller »fæstede« — til Bønderne mod en aarlig Afgift. Fæstemaalet udviklede sig i Tidens Løb fra 1-aarigt Fæste til livsvarigt Fæste — og senere til Arvefæste.

Medens Bønderne saaledes fra Statsdannelsens Begyndelse havde Pligt til at drage i Leding, naar Kongen kaldte, saa medførte Udviklingen i Middelalderen, at Krigeren skulde møde i Panser og Plade, og da kun de færreste Bønder kunde det, opstod den nye Stand Rid- dere og Væbnere, »Rigets gode Mænd«, som de kaldtes. Herremæn- denes Sønner blev ogsaa Herremænd — eller »af Vaaben« som det hed. Benævnelsen »Adel« fremkommer først i det 13. Aarhundrede.

Væbnerne blev »halvadelige« (Lavadelen), »ærlige og velbyrdige Mænd« med ofte kun et mindre Gods og faa Fæstere. Deres Sønner fik Faderens Fornavn til Efternavn, medens »Ridderne« eller Adelen senere (1526) beordredes til at antage et Slægtsnavn.

I Valdemarstiden 12.-13. Aarhundrede besad Selvejerbønderne om- kring Halvdelen af Gaardene, men omkring 1650 kun ca. 6 pct., Kronen, Gejstligheden og Adelen Resten og omtrent lige meget.

Naar Arbejdsbønderne i Middelalderens usikre Forhold foretrak at opgive Ejendomsretten til den Jord, de dyrkede, og blive Fæstere, var det for at komme i Læ bag Herremændenes skærmende Borgmure i Ufredstider. Foruden et tiltrængt Forsvar undgik de Skatterne til Kronen og fik faste og rimelige Afgifter. I Aarenes Løb førte det dog til ulidelige Skatter og Tvangsforanstaltninger.

Bonden ejede ikke længere Jorden, men var dog gennem Sædvane og Forordninger beskyttet mod, at Jorden uden Grund — naar han betalte sine Afgifter — kunne tages fra ham og lægges under Hoved- gaarden.

I de sidste hundrede Aar af Middelalderen indtil 1650 var der nogenlunde gode Tider for Landbruget, medens der i det næste hundrede Aar indtil 1750 paa Grund af Krige, Pest, Misvækst og deraf følgende Hungersnød kom saa vanskelige og strenge Aar for Landbruget, at mange Bønder maatte gaa fra Gaardene med Tiggerposen paa Nakken.

Medens Adelen havde levet højt paa deres Skattefrihed, blev denne efter Enevældens Indførelse fritaget dem, og ogsaa mange af dem maatte gaa fra Gaardene, da Fæsterne var saa udpinte, at der ikke var større Skatter og Afgifter at presse ud af dem.

De mange ulykkelige Krige i dette Aarhundrede udpinte Landet, og da Kongerne manglede Penge til at betale Lejetropperne med, pantsatte de efterhaanden det meste af Riget til Pengeudlaanere og Lejetroppersnes Førere.

Frederik III oprettede den ny Adel af Grever og Baroner for at kaste Glans over Kronen og modarbejde den gamle Adel. Den ny Adel fik Godserne overladt som Stamhuse og Len til dem og deres Slægt. Disse fik Skattefrihed, og deres største Interesse laa i gennem Tildeling af Kors og Stjerner, fine Titler og Uniformer — som Faste-lavnsdragter — at forherlige Hoffet, og de var ikke som den gamle danske Adel knyttet til Jorden og deres Fæstere.

Som Eksempel paa, hvor slemt det stod til mange Steder, skal nævnes, at Præsten i Tryggelev (Langeland) 1660 i sin Dagbog skrev:

»Der døde nogle Hundrede af mine Sognefolk af Hunger. Ved min Salighed de hentede Mask hos mig og bagede Kager af og aad. Hørknebler og Katostrødder hjalp dem i Foraaret. Af Tranekjærs 349 Gaarde og Stæder var kun 106 helt eller nogenlunde ved Magt, 135 var øde og afbrændte« — og dette fra et af Landets sydligste og frugtbareste Egne.

Naar Kronen paalagde Herremændene store Skatter og Ydelser, lod disse dem i forstærket Grad gaa videre til Bønderne, der til sidst segnede under Byrderne. Da Kornpriserne samtidig fra 1660 til 1730 blev omtrent halveret, havde Bønderne lidet eller intet at betale deres Afgifter med, og *Hoveriet* indførtes, d.v.s. de blev forpligtet

til at arbejde Afgiften af paa Hovedgaarden. Dette voksede efterhaanden, saa Arbejdet paa den hjemlige Bedrift maatte forsømmes — og i Fortvivlelse finder vi Holbergs Jeppe adskillige Steder. Da mange Bønder fristedes til at forlade Trællevet og Hjemstavnen, indførtes *Stavnsbaandet*, der bandt dem til at forblive paa det Gods, de var født, omtrent fra Fødslen og indtil det 40. Aar. De ulykkelige blev ofte tvunget til at tage forladte og misrøgtede Gaarde i Fæste, for at Jorden kunde blive dyrket, og Herremændene kunde faa deres Afgifter. *Bønderne havde tabt deres Frihed*, medens det meste af den gamle danske Adel, der var vokset ud af Bondestanden, var blevet trængt ud. Disse Slægter uddøde eller blev Godsbestyrere, Storbønder, Herredsfogeder, Birkefogeder, Ridefogeder eller gik over i borgerligt Erhverv.

Dette Aarhundrede var det strengeste og sørgeligste i Landbrugets Historie. Den Bøndernes Unge paalagte *Værnepligt*, der kunde strække sig over 8 Aar og mere, tyngede ogsaa haardt og tog de unge kraftige Mænd fra Gaardenes Drift.

Selv om Bønderne i Frederiksborg Amt under Kronen havde det betydeligt bedre, end hvor der var en streng Godsejer med Hundehul og Træhest, saa fandtes der omkring 1700 ikke en eneste Selvejer-gaard der, og *Hoveriet* — især Høhoveriet — krævede megen Arbejds-kraft.

Hvad der mere end noget andet lagde sig hindrende i Vejen for Fremskridt inden for Landsbyernes Bondebrug, var dog *Fællesskabet* — Fællesdriften — ved Dyrkning af Jorden.

Det var fremsynede Godsejere, der saa, at det ikke kunde blive ved med at gaa, som det gik. Bønderne *kunde* ikke betale deres Afgifter, der blev hverken noget til Herrer eller Tjenere. Hoveriet paabegyndtes afskaffet, Tiende afløstes af Pengevederlag og Fællesskabet opløstes.

Reformerne paabegyndtes i det smaa omkring 1750, men der kom først Fart i det efter Loven om Udskiftning i 1781, hvor hver Mand fik Ret til at faa sine Jorder udskiftet. Da man først var kommet i Gang dermed og saa Fordelene derved, gik det rask, og før Aarhun-

dredets Slutning var Udskiftningen praktisk taget tilendebragt, og hver Mands Arbejde kom ham selv til Gode. Det gav Lyst til at bestille noget. 1786 indførtes Arvefæste, der sikrede Efterslægten Gavn af det Arbejde, der var lagt i Bedriften og de Forbedringer, der var udført.

Alt saa saaledes godt ud — paa Papiret — og der fulgte efter 1750 en Stigning af Priserne og en Opgang for Bondebruget.

Men, den blev ikke vundet uden store Afsavn og haardt Slid, naar det erindres, i hvilken fortvivlet Tilstand Gaardene befandt sig efter 1750; de var mange Steder saa ødelagte, som de kunde blive. Bygningerne faldefærdige, usle eller ingen Besætninger, Jorden ved Gaardene udpinte — 3-4 Fold — Overdrevene tilgroede med Siv, Krat eller lignende.

Man forstaa derfor godt Beretningerne om, at mangan en ung Mand, der ved Udskiftningen blev tildelt et Areal paa Overdrevet for sig og sin Tilkommende for der at bygge en Gaard, fortvivlede og græd sine modige Taarer.

Forfatteren *Niels E. Nielsen* fortæller et Sted om, hvorledes Tildelingen fandt Sted i et sjællandsk Sogn. I Sognefogedens Stue samledes Godsejeren, Herredsfuldmægtigen og flere. Fuldmægtigen trak Lod om, hvilket Areal de enkelte skulde have — *at opdyrke*.

Veje maatte indgrøftes, Voldskel opkastes, Bygninger opføres, Udsæd, Foder og Brød fremskaffes. Det var for mange et umenneskeligt Slid at gaa ind til, men fremad gik det, og er det gaaet siden, de arbejdede for Slægten, de sled sig tidligt op — men saadan har det været Nybyggernes Lod allevegne, men det er dem, der har brudt Vejen for kommende Slægtled. Tænk paa Hedeopdyrkerne herhjemme eller de mange unge Landmandssønner, der i 90ernes daarlige Aar drog til Amerika for der at bryde sig en Vej. De fik der overladt et Stykke uopdyrket Land — min yngste Morbroder var blandt dem, han boede til at begynde med i et selvbygget Hus med Jordgulv; men naaede at blive en velstaaende Mand.

Paa lignende Maade som det herhjemme var Ødelæggelserne efter det 17. Aarhundredes Krige, der skulde genoprettes, saaledes saa jeg

efter Vinterkrigen i Finland under en Ekskursion efter »Nordiske Jordbrugsforskeres Kongres« i Helsingfors, hvorledes de Titusinder af Bønder, der var udvandret fra Karelen, efter at Russerne havde annekteret denne, af den finske Stat fik overladt smaa hidtil uopdyrkede Arealer — med Mose, Krat og Skov.

De havde de første Aar nærmest boet i Jordhuse — dog altid med Badstue — indtil de nu faa Aar efter havde faaet bygget sig Stuehuse. De havde genopbygget, hvad der var ødelagt, og det er med Rette, og det gælder til alle Tider, naar Geyer i »Odalbonden« siger:

*De vældige herrer med skri och med daan
slaa städer och riker omkull
tyst bygge dem bonden och hans son
som saa i blodbestänkt mull.*

I Sognefogedgaardene, der gennemgaaende havde det største Tiliggende og den bedste Jord, var Forholdene bedre end i de almindelige Bøndergaarde.

Men fremad gik det i Aarene o. 1800. De paa Grund af Krige i det første Aarti stærkt stigende Priser kulminerede i 1815, derefter fulgte 1818-1828 i Pengeforvirringens Tid den vel nok værste Landbrugskrise danske Landmænd har været ude for. Den slog særlig haardt, fordi den Bønder tidligere ifødte Sparsommelighed og Forsigtighed var sat over Styr i Højkonjunktorens Tid. Priserne blev saa lave, at mange undlod at høste Kornet og lod Kartoflerne raadne i Jorden — det kunne ikke betale sig at tage dem op.

En stor Del af Landmændene var blevet Selvejere uden at have sørget for Afbetaling af Gælden, men derimod tillagt sig flotte og dyre Vaner. Resultatet var, at mange af disse maatte tage Betlerstaven og gaa fra Gaardene under Landbrugskrisen 1818-1828, medens de, der havde levet sparsommeligt og nøjsomt nu ved de mange Tvangsauktioner kunde købe billige Gaarde til deres Børn, som nøjsomt opdraget klarede Skærene, indtil der igen blev normale Tider for Landbruget.

De følgende 50 Aar blev en omtrent uafbrudt Opgangstid for Landbruget — de udelige var sorteret fra, og de tilbageblevne havde lært, hvad Sparsommelighed og Arbejdssomhed betød. Der blev gjort store Fremskridt, først og fremmest fordi Bønderne nu — efter Udskiftningen — var blevet frie Mænd, der selv bestemte, naar der skulde saas og høstes og ikke som i Fællesskabets Tid maatte vente, til man paa Bystævnet gav Tilladelse dertil. Ligesom man nu ikke længere kunde kaldes til Hoveriarbejde paa Godsejerens Jord for at køre hans Korn ind, medens Bondens eget Korn maatte vente

Der skete i disse Aar langt større Fremskridt i Landbruget, end der var sket i flere Aarhundreder før. Kornudbyttet mangedobledes, hvortil især Merglingen og Dræningen hjalp — den gamle Kraft i Jorden blev omsat i stadig større Afgrøder. Det gav, sagde man, »Rig Far, men fattig Søn«. Sønnen lærte dog senere at afbøde Virkningen ved Kunstgødningens Hjælp.

Efter 1880, da udenlandsk Korn fra oversøiske Markeder betød saa lave Priser, at Rentabiliteten vanskeliggjordes, kom der i Aarene indtil Aarhundredeskiftet igen en Landbrugskrise, der særlig i 90erne tvang mange fra Gaardene, især dem, der havde købt for dyrt i Opgangstiden uden at have faaet Tid til at konsolidere sig, eller som ikke kunde komme bort fra den Flothed, 70ernes gyldne Tid havde medført.

Dog, det store Flertal viste et enestaaende Fremsyn og Sammenhold og udnyttede de opstaaede bedre Konjunkturer for de animalske Produkter Smør og Flæsk ved Oprettelse af Andelsmejerier og Svineslagterier. Især *Centrifugens* Fremkomst blev af enestaaende Betydning for Bondebruget.

Igen erfarede man Sandheden om „Strænge Tidens Velsignelse“, som den i den østerlandske Fabel gengives, hvor Træerne beklager sig til Gartneren over Vinden, der ryster og rusker dem saa forfærdeligt; Gartneren svarer: I tar fejl, I skulde hellere være glade, Vinden er ikke til for at ødelægge Jer, men for at gøre Jer sunde, stærke og frugtbare. Ryster den Jer ikke, vil Jeres Rødder ikke trænge dybt nok ned, saa I kan finde tilstrækkelig Næring til de tørre Dage.

Før 1890 var Herregaardsmør betalt med en langt højere Pris end det paa gammeldags Maner fremstillede Bondesmør. Kun de større Bøndergaarde, hvor Konen eller Datteren havde lært Mejeri, kunde komme op paa at konkurrere med Herregaardsmørret. Det har antagelig været medvirkende til, at Farfar købte to Nabogaarde »Hartegaard« og »Tranholm« til sine to ældste Sønner foruden »Stokkekilde«, som han nedbrød og lagde sammen med sin egen.

Halvfemsernes Landbrugskrise overvandt ved Sparsommelighed og haardt Arbejde, og fra 1900 til 1914 gik det fremad med jævnt og sundt stigende Priser, og det er næppe for meget sagt, at Danmark da stod som det førende Landbrugsland.

Landmændene og Landbrugsvidenskaben havde lært at arbejde Haand i Haand. Højskolerne og Landbrugsskolerne havde deres store Andel deri, ligesom Landboforeningernes Arbejde bidrog dertil.

1914-18 gav urolige Prisforhold med »gode« og »daarlige« Aar mellem hinanden prismæssigt set, mest det første.

Medens den sidste Halvdel af Tyverne var Aar med fhv. gode og stabile Priser, kom 1930erne med saa lave Landbrugspriser, at der med Rette igen kunde tales om Landbrugskrise, det bedredes dog mod Slutningen af Tiaaret.

I Aarene under den anden Verdenskrig steg Efterspørgslen efter Fødevarer, og som sædvanligt var Landbruget et — under en Krig — begunstiget Erhverv, naar Krigen førtes uden for Landets Grænser — af andre.

Aarene efter Krigen kan vel betegnes som fhv. gode, men efterhaanden strammede Landene deres planøkonomiske Landbrugsordninger og omgærdede sig med Toldskranker, Indførselsforbud og Exportpræmier m. m., alt for at deres egne Fødevarerproducenter kunde faa en højere Pris end Verdensmarkedets. Det kunde et lille Land som Danmark med sin store Landbrugsexport ikke. Landbruget her maatte spytte i Hænderne og tage ekstra fat. Medens det andet i nogen Grad blev til en Sovepude for de andre, ansporede det de danske Landmænd til at producere billigst muligt, hvad der kom den

her i Landet fremvoksende Industri til gode i Konkurrencen med andre Lande.

Efterhaanden blev det for meget forlangt, at de danske Landmænd skulde konkurrere med de andre Landes Statskasser, og Ordninger til Imødegaelse heraf har maattet træffes.

Landbrugets Produktivitet er trods stærk Afgang af Medhjælpere siden Verdenskrigens Slutning mere end fordoblet. Landbrugets Vanskeligheder i Øjeblikket skyldtes til Dels udefra kommende nationalpolitiske Foranstaltninger — men ogsaa den af Regeringen i Øjeblikket førte Politik undergraver Kronens Værdi og bidrager til at øge Landbrugets Vanskeligheder. Ellers kan det sikkert siges, at Landbruget staar bedre rustet til at gaa ind i et større Markedsomraade end noget andet Erhverv her i Landet. Det venter blot paa at komme til at »trække paa lige Hammel« med Kollegaerne i andre Lande.

Den stigende Mekanisering begunstiger i Øjeblikket de større Brug og vanskeliggør Rentabiliteten af de mindre Brug — hvad Fremtiden med Fællesmarkedet vil betyde kendes endnu ikke.

I Danmark blev første Del af det 20. Aarhundrede Bondens, han havde i Løbet af halvanden Hundrede Aar hævet sig op fra en lidet agtet Stand til at indtage de højeste Poster, han var vendt tilbage for at styre Landet med samme praktiske Sans, hvormed han havde vist at kunde styre sin Gaard. Danmarks Historie er Bondens Historie, har *Jobs. V. Jensen* udtalt. En dansk Digter gjorde ved Aarhundredeskiftet Faciet op i følgende fyndige, men bitre Vendinger:

Adelsvælde — Skaane tabt
Enevælde — Norge tabt
Borgervælde — Slesvig tabt

Senere kunde han have tilføjet »Bondevælde — Sønderjylland vundet«, for det var de sønderjyske Bønders udholdende Kamp dette først og fremmest skyldtes.

Jeg husker fra Besøg i 1912 hos Venner der — Gdr. *Ludvigsen's*, Stenderup — med hvilken Ærbødighed de tog det Flag, de i 1864 blev tvunget til at tage ned, frem af Kisten og viste det med den udtrykkelige Forvisning om, at det nok engang skulde faa Lov til at vaje frit over dem og deres — to Generationer maatte forinden gaa i Krig for Fremmedherredømmet.

*Og de troede, at Hjertebaand kan briste,
og de troede, at glemmes kan vor Ret;
de skal vide, de aldrig ser de sidste,
de skal vide, at ingen bliver træt.*

*Thi som Aarene randt,
saas det Baandene bandt,
Kræfter fødtes for Kræfterne, som svandt.*

J. Ottosen.

I Øjeblikket synes det, efter nogle økonomisk vanskelige Landbrugsaar, som om Mekaniseringen vil medføre en Strukturændring i Landbruget.

Selv om der næppe findes noget Land i Europa, der i Dag har en bedre Jordfordeling end Danmark, saa staar man antagelig i Dag overfor Sammenlægning eller Nedlæggelse af Tusinder af smaa Brug, der ikke kan klare sig i Konkurrencen overfor de store Brug, der kan udnytte de Hjælpemidler, som Mekaniseringen har bragt dem i Form af Traktorer, Mejetærskere o. m. a.

Maaske er det nødvendigt, selv om noget godt slaas itu derved — det er ikke den ringeste Del af dansk Ungdom, der er kommet fra de smaa Hjem, hvor de fra Barnsben er opvokset og har deltaget i Arbejdet sammen med Forældrene.

En liden Trøst er det, at det ser værre ud i vort Naboland, Tyskland, der har man særlig i det sydlige en Jordfordeling, der er om muligt endnu værre end vor var før Udskiftningen for mere end halvandet Aarhundrede siden. Gaardene dernede ligger normalt sam-

let i tætbyggede Landsbyer med Jorder spredt i Smaalodder — ja, der skal kunde findes Gaarde med 100—150 Parceller eller Smaamarker, saa det meste af Landmandens Tid gaar med Transportarbejde.

Saa selv om de tyske Landmænd gennem Statsstøtte faar op til 50 % højere Priser end de danske, saa er Levefoden der lavere.

Derfor bliver en fuldstændig Omændring og Udskiftning nødvendig, for at de kan konkurrere i Fællesmarkedet. Men Industrieventyret har gjort Tyskland til et rigt Land, saa de faar nok den — store — fornødne Hjælp til Omforandringen, saa meget mere som mange Smaa-Landbrugere er blevet »Fyraftens Landmænd«, idet de om Dagen arbejder i Industrien — noget vi ogsaa kender herhjemme. Ja, mange lader deres Jord ligge udyrket hen, fordi de erindrede Sulteaarene under Krigen og ikke tør skille sig af med den — man kalder det »Socialbrak«.

SLÆGTSFORSKNING

Som adskillige andre har ogsaa jeg gennem Aarene ved givne Lejligheder fusket lidt med Slægts-Undersøgelser, først i Strø Sogns Kirkebøger under en Rekreation efter en Sygdomsperiode i 1907/08, og af Korrespondancen kan jeg se, at jeg senere har indsamlet Oplysninger derom i hhv. 1922 og 1928, og i 1938 var jeg i Forhandling med Personalhistorisk Institut om Udarbejdelsen af en Stamtavle, da jeg kunde se, min Tid da ikke tillod mig at gøre det, hvorefter Arbejdet har hvilet til først i 1950erne, da Branddirektør *H. Hansen's* ældste Søn *H. M. Hansen*, Demstrup Hedegaard, der var bosiddende i Jylland, sendte mig sine Optegnelser over Garbogaard-Slægten. Han var allerede da en gammel Mand — o. 80 Aar — og døde kort efter.

Optegnelserne var efter Hukommelsen, da han boede langt fra Slægtens Hjemstavn og Arkiverne, hvorfor de kun kunde være unøjagtige og ufuldstændige, hvad han ogsaa gjorde opmærksom paa.

Hans Svoger, fhv. Mejeribestyrer *A. Kjellerup*, der tidligere havde skrevet en Bog om sin egen vestjyske Slægt og forskelligt andet, var interesseret i Sylvest Slægtens Historie — hans Hustru var Datter af Branddirektør *H. Hansen*, Borupgaard, og dennes Hustru, *Karen*.

Kjellerup var uden Tvivl den Rette til at støve Arkiverne igennem og udrede Slægtens Traade, han fortsatte Arbejdet med Lyst og Energi.

Efter at vi havde Navnene paa de direkte Slægtled fra *Hans Sylvest*, Lyngø, født 1668, til *Sylvest Hansen*, der virkede paa Garbogaard fra 1800 til 1850, indsaa vi det fuldstændig *umulige* i at gøre Rede for *alle* *Hans Sylvests* Efterkommere, hvorfor vi satte os som

Maal at registreer alle Sylvest Hansen's Efterkommere fra 1800 til Dato og dertil knytte de Oplysninger om de enkelte, der kunde have Interesse.

Det viste sig imidlertid hurtigt at være langt mere, end een Mand kunde præstere — det taltes i Tusinder — hvorfor han, for at aktivisere Slægts-interesserede Medlemmer, der kunde bistaa ham i Arbejdet, indkaldte til *Møde paa Hotel »Leidersdorf«, Hillerød, den 24. September 1955.*

Ved Mødet enedes man om Betimeligheden af, at der valgtes et Medlem for hver af Sylvest Hansen's 10 Børns Efterkommere til at bistaa Kjellerup i Arbejdet med at udrede Navnene paa, Dato for og Oplysning om efterfølgende Slægtled — se Slægtstavlen Side 72.

Fra Mødet udsendtes følgende:

»Indbydelse til at deltage i en Registrering af Sylvest-Slægten med Henblik paa Udarbejdelse af Slægtshistorie:

Ved et Møde i Hillerød den 24. September 1955 enedes Undertegnede om at forsøge at faa iværksat en Registrering af samtlige døde og nulevende Medlemmer af Sylvest-Slægten.

Ved Medlem af Sylvest-Slægten forstaas her enhver, som kan føre sin Slægt direkte tilbage til Sylvest Hansen (1775-1856), Ejer af Garbogaard. Denne Sylvest Hansen's Slægt kan iøvrigt føres tilbage til ca. 1600, som det kan læses i *Bodil Høyer: »Dagligt Liv paa en nordsjællandsk Bondegaard i Midten af forrige Aarhundrede«.* (Udgivet af Frederiksborg Amts historiske Samfund. Pris 10 Kr. Adrs.: Frederiksborg Slot, Hillerød). I denne Bog paa 175 Sider er omtalt talrige Medlemmer af Sylvest-Slægten, idet Bodil Høyer (1854-1936) var Datter af Hans Sylvest (1826-1907), Græsemøllegaard¹⁾.

Da det maa antages, at samtlige Efterkommere efter Sylvest Han-

¹⁾ Udgiveren af Bogen, Dr. med. Ejnar Sylvest — Bodil Høyers Søn — skriver, at Oplysninger om de ældre Slægtsmedlemmer især skyldes Dir. Johannes Sylvest og fhv. Mejeriejer Anders Kjellerup, og for Slægtens allerældste velvillig Meddelelse fra Borgmester, Overretssagfører Arne Sundbo.

sen nu overstiger Tusinde, vil det kun være muligt at samle en Fortegnelse over Slægten, saafremt saa mange Slægtsmedlemmer som muligt viser Sagen sin Interesse ved at deltage i Indsamlingen af Grundmaterialet.

Sylvest Hansen havde 10 Børn, alle med nulevende Efterkommere. Som en første Opdeling af Arbejdet har følgende indvilliget i at være Repræsentant for Efterkommerne af hvert af de 10 Børn, som følger:

Anders, f. 1799 — Gaardejer Tage Sylvest, Sigerslevøster.

Hans, f. 1801 — Dr. med. Ejnar Sylvest, Tyge Krabbesvej 1, København S.

Hansen, f. 1803 — Dr. phil. Anton Fr. Bruun, Bøgehøj 3, Hellerup.

Niels, f. 1806 — Gaardejer Sylvest Lyngh Nielsen, Bylandsgaard, Melløse.

Karen, f. 1808 — Frøken Elin Sylvest, Lille-Hagelse.

Christen, f. 1810 — *Direktør Johannes Sylvest, Rudkøbing.*

Ane, f. 1812 — Direktør Sylvest Jensen, Hillerød.

Peder, f. 1815 — Fru Else Nilausen, Sigerslevøster.

Johanne, f. 1817 — Fru Helga Hede Nielsen, Asminderød Kro.

Ole, f. 1821 — Gaardejer Robert Sylvest, Tibirke, Tisvilde.

Disse 10 ovennævnte Repræsentanter opfatter sig kun som Igangsættere. Skulde der vise sig en særlig levende Slægtsinteresse, hvad vi haaber, skal vi gerne forsøge indkaldt til et Slægtsmøde til Drøftelse af en egentlig valgt Repræsentation. Men dertil kræves, at de ovenfor nævnte, som velvilligt er gaaet ind i Arbejdet, ogsaa møder Velvilje til Samarbejde hos Slægtsmedlemmerne.

Sylvest-Slægten er en gammel nordsjællandsk Bondeslægt, af hvilken mange har sat eller stadig sætter sit Præg paa denne Landsdel, men Tiderne skifter, og Slægten er nu ved at spredes med Medlemmer over hele Landet, ja hele Verden.«

Som Formand for Slægtsudvalget valgtes Dir. *Johns. H. Sylvest, Rudkøbing*, skønt jeg protesterede stærkt derimod, idet jeg gjorde

opmærksom paa, at jeg boede langt borte fra Slægtens Hjemstavn, som jeg havde forladt i 1908 og dermed fra de Arkiver, Blade, Tingbøger og andet, hvori Oplysninger om Slægten skulde søges. Det blev imidlertid lovet, at Valget kun skulde gælde for 1 Aar, hvorefter en anden af Udvalgsmedlemmerne skulde overtage Formandsposten.

Som Næstformand valgtes Dr. phil. *Antho Fr. Bruun*, Hellerup, sammen med Sognefoged *Tage Sylvest*, Sigerslevøster, udgjorde de et Tremands-Arbejdsudvalg.

Saa skete der desværre det for Arbejdet mest beklagelige, at A. Kjellerup blev syg kort efter og døde i December 1955.

Man enedes derefter om, saa godt som det var muligt, at arbejde videre paa det afstukne Grundlag og søge at faa de flest mulige af de udsendte Skemaer om Navn, Fødested, Forældre og Børns Fødselsdatoer, Livsstilling m. m. udfyldte.

De fleste af de valgte Repræsentanter opgav imidlertid ret hurtigt Arbejdet, idet de mente, det oversteg deres Kræfter. Dir. *Sylvest Jensen* døde, og ved de i de følgende Aar indkaldte Møder mødte kun enkelte, og det var ikke — som lovet — muligt at faa nogen anden til at overtage Formandsposten.

For mit eget Vedkommende fik jeg i Løbet af et Par Aar registreret min egen Slægt — *Christen Sylvest's Efterkommere* — til Aar 1955, yderligere supplerende Oplysninger om Arbejde og Virke dog ønskeligt, ligesom jeg, saa vidt jeg har kunnet, har hjulpet andre med Arbejdet, bl.a. gennem Studier paa Landsarkivet, Det kgl. Bibliotek o.s.v. Arbejdet med supplerende Oplysninger om Slægten før Aar 1600 har dog i Hovedsagen hidtil været forgæves.

At jeg som Formand for Slægtsudvalget har faaet Henvendelse fra flere om Tilladelse til at føre Navnet Sylvest som Efternavn — det gælder især Folk, hvis Mor var født Sylvest — maa tages som Bevis for, at Navnet endnu har en god Klang.

Da Kjellerup — som Jyde — ikke var af Slægten, kan det vel forsvares at anføre, hvad han i Udkastet til et Forord om Sylvest Slægten havde skrevet:

»Det kan fastslaas, at Sylvest-Navnet gennem de forløbne Tider er blevet lige saa bekendt og fastgroet i Frederiksborg Amt som Hesteracen fra Stutteriet, og ejendommeligt nok kan den Karakteristik, der er givet af Hesteracen i mangt og meget taale Sammenligning med Sylvest'ernes Egenskaber og Traditioner.

Det velformede Ansigt, navnlig paa Slægtens Spindeside, med de blaa Øjne, velformet Næse og høj Pande — den lette Gang og den rette Holdning, som er saa typisk for Sylvest'ernes Væsen og Færd.

Uden at gaa andre lige saa gode Slægters Ære for nær, tør man nok sige, at Sylvest'erne er et Folkefærd af Betydning i Frederiksborg Amt, ja endog langt udenfor dette. De har fuldt ud forstaaet at lægge deres Lod i Vægtskaalen, naar Talen har været om Erhvervs- liv og Foretagsomhed i hver sin Bedrift. De ældres Navne støder man paa overalt i Amtets Historie, baade som Medstiftere af forskellige Landbrugsforetagender, som Dommere og Udstillere ved Dyrskuer, Bestillinger som Sognefogeder, Sogneraadsmænd og Amtsraadsmedlemmer.

Den yngre Generation træder i de gamles Fodspor i Driftighed, nogle som Videnskabsmænd, Læger, Direktører og Embedsmænd m.v., men det store Flertal er den jorddyrkende og industridrivende Part.

Hesteinteressen ligger dem alle i Blodet, og mange har som Opdrætttere indlagt sig store Fortjenester, ikke alene i Hesteavl, men ogsaa paa Malkekvægts Omraade. Med Nævnelser af Industridrift tænkes ikke i den Forstand paa større Fabriksdrift — men paa Møleri, Teglværksdrift og Planteavlsvirksomhed«.

Først i 1950erne lykkedes det mig at klarlægge Hans Sylvesters Afstamning gennem Lyngby — Kongens Lyngby — Bøgerne, specielt fra en Afhandling af *Valdemar Møller*. Senere er supplerende og korrigerende Oplysninger givet mig af Kongens Lyngby's Historiker, afdøde Viceskoleinspektør *A. C. Tandrup* — hentet fra Sognets Tingbøger og Kirkebøger i Aarene 1633—1670 og bl.a. offentliggjort i forskellige Aargange af *Lyngby-Bøgerne*.

I Aarene 1610-1660 havde Danmark været med i 4 Krige og haft en saa alvorlig Pest — Byldepest — at der alene af Lyngby Sogns 600 Mennesker bortreves ca. 200 af Pesten i 1654.

Under Svenskekrigen 1658-1660 lagde Belejringshæren omkring København en saa stor Del af Omegnen øde, at en Indberetning fra Lyngby Sogn fortæller, at der paa de fleste Gaarde, der ikke var brændt af eller lagt øde, af Besætningerne kun var et Par usle Heste og en enkelt Ko tilbage.

Paa Sjælland opgives 1500 Gaarde og Huse lagt øde, og bedre stod det ikke til de andre Steder i Landet, hvor Svensken og Pesten havde raset. Staten var tynget af Gæld, Hæren uden Sold, »saa Soldaterne mangen Gang forklædte sig, tog Masker paa og drog ud paa Rov, hvor de kunde finde noget«.

Svenskerne drev det endog saa vidt, at Soldaterne — udover Forsyningerne — stjal Bøndernes Dyr for at sælge dem til andre Bønder, ja en Bonde blev tvunget til at købe Dyr, de lige havde stjaalet fra ham.

Med dette som Baggrund maa det mere end forundre at læse *Valdemar Møller's* Afhandling om

Den rige Sognefoged i Lyngby

Sylvester Jacobsen

der, efter i 1638—1640 at have været Chr. IV *Ridefoged paa Ibstrup* — det senere Jægersborg — fæstede »den store Gaard« (Fogedgaarden) i Lyngby.

I Lyngby var alle Gaarde Fæstegaarde under Kronen, der i Sammenligning med Adelen var et mildt og overbærende Herskab, hvor Bønderne i normale Tider levede under langt bedre Forhold.

Der var to store Gaarde i Lyngby »Fogedgaarden« og »Brydegaarden«, hver paa ca. 12 Tdr. Hartkorn eller to-tre Gange saa store som de øvrige Gaarde. Deres Jord laa ved Byen — ingen andre havde Jord der — det stammede aabenbart fra, at de havde været »Stormandsgaarde«.

Efter Svenskekrigen var der i 1660 kun 27 Heste tilbage paa Lyngby's 17 Gaarde, og de fleste var usle, saa der er næppe Mulighed for, at Sylvester Jacobsen har været »Hestemand«.

I 1684 skriver en Amtmand — ved Kgl. Forordning om Udskrivning af Artilleriheste: »Man kan i disse onde Tider for Bonden knap faa en Vogn, som kan køre over en Bygmark, før Hestene er trætte — smaa og usle som de er«.

Ibstrup — i Nabosognet Gentoft — var et kongeligt Lyst- og Jagtslot af Størrelse og Udseende som Rosenborg, begge bygget af Chr. IV. Til Slottet hørte en Avlsgaard, der leverede Fornødenheder til Kongens Husholdning.

Sylvester Jacobsen var — skriver Valdemar Møller — anset og velset, hvorfor det var naturligt, at Lensherren paa Københavns Slot gjorde ham til Foged (Sognefoged), og han tilføjer, at han ikke alene var velkendt i sit Hjemsovn, men i hele Sokkelund Herred og i Hovedstaden.

Han var ofte konstitueret som Dommer og »havde ikke sjældent Held til at faa alvorlige Sager bragt ud af Verden paa en snild Maade, derved at Parterne forligtes, saa der ikke behøvedes Dom. Megen Ufred blev der saaledes sat en Stopper for«.

Da Sognefogederne i 1651 blev beordret til at foretage en formelig Razzia efter Bondesønner, som havde Midler til at overtage en Gaard, holdt han Haanden over dem, der var i hans Distrikt og meldte, at han ingen kendte. Lenets Styrelse fik Mistanke om, at der var noget muggent ved det, et Udvalg blev nedsat til at foretage Efterforskninger og fandt 6 i Sognet.

At han ikke altid kunde undgaa at dømme i alvorligere Sager, ses bl. a. af, at han 1643 sammen med Herredsfogeden og andre Nævnninger var med til at dømme en Barnemorderske til at miste sin Hals.

Alt i alt var han sit Sogn og sit Herred en god Mand, og da han — mærkværdigt nok — økonomisk var sluppet godt igennem de strenge Tider i Chr. IV sidste Regeringsaar, for ikke at tale om Svenskernes Huseren dér paa Egnen, saa søgte Folk til ham om

Hjælp og Laan. Boets Opgørelse efter hans Død 1670 vidner om de mange, han har hjulpet med større eller mindre Laan.

Sylvester Jacobsen oppebar i mange Aar Kongetiende i Fæste sammen med Sognepræsten.

Ved Kongekroningen 4. juli 1648 var Sylvester Jacobsen en af de 4 »Dannemænd«, der repræsenterede Sokkelund Herred.

Ved Boets Opgørelse 1670 — som der foreligger en fuldstændig Fortegnelse over — var der foruden en stor Besætning, rige Guld- og Sølv-sager, mange Penge, værdifulde Møbler og fine Gangklæder.

»Jo, Fogden og hans Viv har været fine, naar de mødte frem i Stadsen, han med sin guldgallonerede Frakke og hun med sine Guld-galloner«, skrives der. Formuen ville i Nutidspenge vel ligge mellem $\frac{1}{2}$ og 1 Mill. Kr.

Hvorledes han har kunnet redde alt dette gennem de urolige Tider, forstaas vanskeligt, hvis det ikke har været gammel Velstand, der har været opbevaret inden for Københavns Volde i Krigens Aar.

Faderens, *Jacob Petersen's* Bryggergaard i Kompagnistræde havde han solgt, men det meste af Salgssummen stod endnu i den ved hans Død 1670, ligesom han havde store Summer tilgode hos flere andre i København og mange mindre rundt om i Herredet.

Ja, saa vidt det kan ses, var det Faderen,

Bryggeren *Jacob Pedersen*,

vistnok med Tilnavnet Foged, der 1640—45 ejede Bryggergaarden paa Hjørnet af Kompagnistræde og Knabrosstræde. Det er det meste, vi ved om ham. Hvis han som Tillægsnavn er blevet kaldt *Foged*, tyder det paa, at han tidligere har været Herredsfoged, Birkefoged, Ridefoged eller lignende — maaske under Chr. IV, som hans Søn senere blev det.

Hans anden Søn, *Peder Jacobsen*, var vistnok Brygger paa Frederiksborg Slot, før han blev gift med Skovfogedenken i Lyngø, der sad med en stor Gaard.

Men det har sikkert kastet mere af sig at have en Bryggergaard i Københavns Midte saa nær Kongens Slot. Bryggerne var de fornemste af alle de københavnske Haandværkerlav.

I Bryggernes Lavshus samledes saavel Adelen som Borgerne og Gejstligheden til Rigsdagens — Stændersamlingen — Møde den 15. September 1660, efter at de en Uge før havde været kaldt til Møde paa Slottet angaaende Enevældens Indførelse — der i Historien er kaldt for den betydningsfuldeste Sammenkomst i vor Historie mellem 1660 og 1848.

Øldrikningen kendte paa den Tid næsten ingen Grænser — man regnede med, at en voksen Mand behøvede 6 Potter Øl daglig, Adelen drak normalt større Kvanta, ligesom Chr. IV og Hofholdningen konsumerede mere.

Jo, Ølbrygningen var en betydelig Industri og kunde nok gøre sine Udøvere velhavende.

Med Jacob Pedersen — o. Aar 1600 — standser foreløbig den Gren af Slægtens Historie, hvor man med nogenlunde Sikkerhed kender Navnene.

Teoretisk kunde Slægtstavlen bagud se saaledes ud — eller noget i den Retning — svarende til Navnerækken i de følgende Aarhundreder:

	født	
11. Ole Sylvest	1961	
10. Jørgen Sylvest	1930	Dir., København.
9. Johannes Sylvest	1889	Dir. og Gdr., Rudkøbing.
8. Morten Sylvest	1862—1941	Gdr., Skelbækgaard.
7. Christen Sylvest	1810—1898	Gdr., Skelbækgaard.
6. Sylvest Hansen	1775—1856	Gdr., Garbogaard.
5. Karen Sylvest	1747—1825	Garbogaard.
4. Sylvest Hansen	1700—1755	Gdr., Kollerød.
3. Hans Sylvest	1668—1741	Gdr., Kollerød og Lyng.
2. Sylvester Jacobsen . . . o.	1600—1670	Foged, Kgs. Lyngby.
1. Jacob Pedersen	1560?	Brygger, København.
? Peder Sylvest	1510?	
? Sylvest Pedersen	1460?	
? Peder Jensen	1420?	
? Jens Sylvest	1380?—	»af Vaaben« Godslev.

Men det er efter Aar 1600 selvfølgelig kun Teori eller Gætteri og udgives ikke for andet — men i det indviklede Puslespil og den Labyrinth, Slægtsforskning er, skal man have noget at arbejde efter!

Interessant vilde det være, om det skulde kunne lykkes at knytte Forbindelsen til den Jens Sylvest af Godslev, der omtales Side 9, og som antagelig er født sidst i det 14. Aarhundrede. Har han haft en Søn, født o. 1420, og kaldt ham Peder Jensen, kunde det tænkes, at han havde kaldt sin Søn Sylvest Pedersen og han sin Søn Peder Sylvest, hvis Søn Jacob Pedersen (Bryggeren) kunde være. Han havde foruden Sønnen Sylvester Jacobsen en anden Søn, Peder Jacobsen (Lynge). Dette for at animere andre til at fortsætte Efterforskningen.

Da Godslev saa vidt vides laa forholdsviis nær Roskilde, er det ikke umuligt, at den — som saa mange andre store Gaarde dér — har hørt under Roskilde Bispestol, og det vilde ikke være unaturligt, om Jens Sylvest havde opkaldt en Søn efter sin Nabo og Biskop og den, som han sad i Dommersæde sammen med.

Peder Jensen var ikke noget ualmindeligt Navn dengang, i hvert Fald finder man i Salmebogen, at Nr. 422 er af en Peder Jensen, Roskilde, o. Aar 1600, og i Roskilde Lens Mandtal nævnes en Sylvester Jens 1606.

Det var »Jens med Guds Naade Biskop i Roskilde«, at Jens Sylvest var Meddommer sammen med paa Sjællandsfarer's Landsting ved Ringsted i 1420.

Ikke langt derfra ligger Herregaarden Gjorslev, der o. Aar 1400 ejedes af Roskilde Bispestol. Biskop *Peder Jensen Lodehat*, der døde 1431, lod den endnu bevarede, ejendommelige og anselige Hovedbygning opføre.

Som nævnt Side 9 var det fra en Overlærer — i Mors Slægt — i Roskilde, der var Slægtsforsker, at jeg kort efter Aarhundredskiftet hørte, at hendes Slægt engang før var giftet ind i den »halvadelige« Sylvest-Slægt.

Det pirrede Drengens Nysgerrighed, men jeg naaede aldrig at faa at vide, hvorfra han havde sin Oplysning derom, og jeg har aldrig bragt den videre, før jeg nu haaber, det kan tjene til Oplysning for senere Slægtsforskere.

Maaske findes Løsningen i Roskilde Domkirkes Landbrugsregnskaber fra den Tid — men de er antagelig tilintetgjorte — eller i Herregaarden Gjorslev's.

Vi vender tilbage til Sønnen *Sylvester Jacobsen*, om hvem vi ved mest.

Sylvester Jacobsen var gift 4 Gange. I disse Ægteskaber var der mange Børn, men de fleste døde som smaa.

Hans første Hustru var hans Formands — paa Fogedgaarden — Oluf Jørgensens Enke, *Sophie Peders-datter*. Hun døde 1646.

Hans anden Hustru, *Valborg Jensdatter* — viet 1646 — døde allerede 1650.

Hans tredie Hustru *Carin Andersdatter* — viet 1651 — bortrev Pesten 1654. Til Minde om hende skænkede han Kirken en Klokke. Hendes Far var den kendte Herredsmænd *Anders Zandersen* i Husum. Da han døde, blev Sylvester Jacobsen hans egentlige Afløser paa Tinge — hvor han ofte sad i Dommersæde, naar Herredsfogeden var forhindret i at møde.

Carin skænkede i 1653 sin Mand en Datter, *Valborg*, der den 2/4 1671 blev gift med Præsten *Hans Valentinsen Merchel*, der blev Sognepræst i Sydsjælland. Deres ældste Barn fik Navnet Sylvest. Efterkommere kendes ikke.

Hans fjerde Hustru hed *Elisabeth Hansdatter* og var dér fra Sognet. Hun døde 1670 omtrent samtidig med sin Mand.

Af Sylvester Jacobsen's øvrige Børn kan nævnes:

Niels Sylvest — Stedsøn? — fik efter Faderens Død Fogedgaarden i Forpagtning (Fæste), men flyttede et Par Aar senere til Frelslev og blev Foged i Nr. Herlev Sogn.

Sophie Sylvestdatter, født 1647, blev 1665 gift i København med *Lars Pedersen*, Søn af Kaptajn *Peder Hansen*. Lars Pedersen omtales senere som »Borger i København«. En Tid havde han Hembs Mølle.

Anna Sylvestdatter, født 1666, blev gift med Birkeskriver Niels Jensen, Ballerup.

Den yngste Søn, *Hans Sylvestersen*, blev født 1668, 2 Aar før Forældrene døde Maj 1670. Han kom i Pleje hos sin barnløse Farbroder *Peder Jacobsen* i Lyngø og overtog 1690 Farbroderens Gaard — paa 16 Tdr. Hartkorn — i Fæste og efterfulgte ham som *Sognefoged* og *Skovfoged*.

Bodil Høyer skriver i sin Bog: »Hans Sylvester kaldte sig altid blot Sylvest. Jeg har set en Erklæring underskrevet af ham »Hans Sylvest, egen Haand«. Det er

Hans Sylvestersen

og hans Efterkommere, vi derefter skal følge.

Hans Sylvest — som han underskrev sig — var i 1690 blevet gift med *Malene Sophie Olsdatter*, f. 1673, hun var Datter af Kromand og Skovfoged *Ole Frederiksen* (Due?) og *Margrethe Andersdatter* fra Kollerød, død 1710, 74 Aar gammel.

O. F. kaldtes Due — flere Dueslægter har hørt under Lavadelen.

Hans Sylvest blev bevilget Frihed for Vornedskab paa Grund af Sygdom, af hvilken Aarsag han ogsaa Aar 1696 fæstede en mindre Gaard, som Kirken ejede i Lyngø By, i Stedet for den store Gaard.

Da Svigerfaderen døde 1714, overtog han — der havde boet i Kollerød i nogle Aar — Kroen efter ham og afløste ham som Skovfoged dér.

Malene Sophie havde en Halvbroder, *Jacob Knudsen*, der var Kgl. Majestæts Amtsforvalter i Jylland, Boet efter deres Forældre blev registreret 13. Juli 1715.

Ole Frederiksen boede og døde i Kollerød — antagelig hos Hans Sylvest — der ogsaa ejede Gaard i Kollerød og døde der i 1741, hans Enke døde Aaret efter.

Bodil Høyer kalder i sin Bog Hans Sylvest for »Den rige Kirkebonde« og tilføjer, at Sylvest-Slægten i det 17. til 18. Aarhundrede var en meget rig og anset Slægt.

At dette Ægtepar var meget anset i Sognet ses bl. a. af, at Malene Sophie bar ikke mindre end 113 Børn til Daaben i Lyng Kirke og Hans Sylvest stod Fadder til en stor Del af dem.

De havde flere Børn, de fleste døde som smaa. Den af Børnene, der har Interesse for vor Slægt — er

Sylvest Hansen

der blev født 1697 og døde 1755. Han fæstede en Gaard i Kollerød og var ved sin Død baade *Sognefoged* og *Skovfoged*.

Sylvest Hansen blev 1729 gift med *Ane Pedersdatter* — hvis Far var Grdj. *Peder Rasmussen*, Børstingerød.

Om deres Liv og Virke foreligger der kun faa Oplysninger. Det ses, at han har haft Kollerødgaards gamle Byggeplads, Hauge og Fiskedamme.

Kollerødgaard var en Hovedgaard paa 26 Tdr. Hartkorn, der 1716 blev delt i 8 Gaarde, saa det ser ud til, at Sylvest Hansen har faaet Hovedparcellen.

Som foran — under »Bønder« — anført levede og virkede de i en Trængselstid for Landbruget, som maaske aldrig før eller siden med Krig, Pest og stadig stigende Byrder, der tvang mange Landmænd i Knæ.

Nedenstaaende Udskrift af en Protokol fra den Tid taler sit tydelige Vidnesbyrd om Landbrugets Vanskeligheder.

1722 »overtaltes han (Sylvest Hansen) — af det Frederiksborgske Ryttergodsdistrikt — til at overtage Hans Villumsen's øde Gaard i Kollerød, som han formedels Armod er fradømt, eftersom han ej længere kunde den bebo«. Der var 36 Fag Bygning, hvoraf de 22 skal ombygges.

»Besætningen er 5 Bæster, 1 Ko, 2 Kalve, Vogn, Plov og Harve ej videre hverken til at saa eller æde«.

Ingen Indfæstning — Eksempel paa Landbrugets Vanskeligheder.
Det ser ud til, at Sylvest Hansen har haft flere Gaarde hhv. i Lyng og Kollerød.

I Ægteskabet var der 12 Børn, de 5 døde som mindreaarige.

Den, der for vor Slægt har den største Interesse, er den yngste Datter

Karen Sylvest

der var født den 17. September 1747 som den yngste af Børneflokket. Hun var saaledes kun 7 Aar, da hendes Far døde; Moderen giftede sig kort efter med en Ungkarl der fra Byen.

Hun skal have været meget smuk. Som 18-aarig blev hun »forlokket« af en Gaardmand der fra Byen og fik 1766 en uægte Søn.

Straks efter rejste hun med Sønnen til sin ældste Broder *Peder Sylvestersen*, der havde købt Vindingegaard i Strøllille — min Tipoldefar paa Mors Side. Den 3. April 1767 blev hun trolovet med Ungkarl *Hans Nielsen, Garbogaard*, Strøllille, de blev viet i Lyng Kirke 11. Oktober 1767.

Karen Sylvest døde 6. September 1825, og Hans Nielsen der var født 1730 døde 23. November 1822.

De havde een Søn og 5 Døtre. Sønnen

Sylvest Hansen

var født 1775. Han overtog Fødegaarden og blev 16. November 1798 gift med — sin Kusine? — *Karen Hansdatter*, født 1781, Datter af Grd. *Hans Andersen*, Kollerød og Hustru *Ane Christensdatter*.

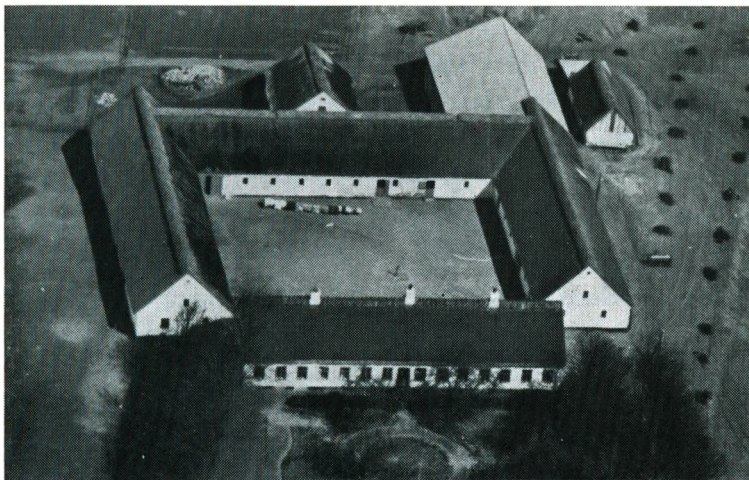
Sylvest Hansen døde 13. August 1856 og Karen 21. Juli 1857.

Det er dette Par — der levede og virkede paa Garbogaard den første Halvdel af det nittende Aarhundrede, Gaarden var paa ca. 100 Tdr. Land — som Kjellerup regnede som Stamfædrene paa den Maade, at det var hans Mening, at *alle* deres Efterkommere skulde optegnes — *se Slægtstaverne*.

Det var i Aarene 1800—1850 med de i Begyndelsen til 1815 stadig stigende Priser, efterfulgt af Kriseaarene 1818—1828 og

følgende Opgangsaar, at Sylvest Hansen og Hustru sad paa Garbogaard og opfødte, opdrog og satte den store Børneflokk paa 10 i Gang.

Børnene fulgte alle i Slægtens Spor og blev Bønder eller Bondenkoner, for adskilliges Vedkommende paa de nærmeste Sognes største Gaarde.

Garbogaard i Strø Sogn, der i Aarhundreder har været i Slægtens Eje.

Der fortælles, at Sylvest Hansen fra det højeste Punkt i sin Mark — Strø Bjerg — kunde se de fleste af sine Børns og Svigerbørns Gaarde.

Selvhjælp, strengt Arbejde og Sparsommelighed bar Familien godt igennem Landbrugskrisens strenge Aar, og disse Dyder har sikkert været indpodet Børnene, fra de var smaa. Ingen daarlige Arve at faa, og den følgende Slægt arbejdede sig da ogsaa — hvor ikke Sygdom og Uheld traadte til — op til solid Velstand, saa de i Aarhundredets sidste Halvdel kunde overlade deres Gaarde til det følgende Slægtled æret og agtet af Standsfæller og oplyste og frisindede.

I »Fra Frederiksborg Amt«, udgivet af Historisk Samfund, skriver P. H. Heegaard 1946 under en Omtale af Sylvest'erne i Aarhundredets sidste Halvdel:

»Frederiksborg Amt var jo, længe efter at Størstedelen af det øvrige Land havde sluttet sig til Venstre, stadig højresindet. Af de 5 Folketingskredse i Amtet var der kun 5. Kreds med Valgsted i Frederikssund, hvor en Venstremænd jævnligt blev valgt, fordi Horns Herred i Modsætning til det øvrige Amt havde været frisindet. Ganske vist fandtes der ogsaa i de øvrige Kredse i Amtet ikke faa Venstremænd, saaledes blandt den vidtforgrene og velhavende Bondeslægt »*Sylvesterne*«, der sad inde med en stor Del af Amtets bedste Ejendomme«.

Selv om Hoveriet var mindre tyngende i Frederiksborg Amt end de fleste andre Steder, saa krævede »Høhoveriet« til Statens Gaarde med de store Stutterier en meningsløs Udskrivning af Bøndergaardenes Arbejdskraft Sommeren igennem. Høhoveriet afskaffedes omkring Midten af det 19. Aarhundrede.

De Bønder, der boede nær Amtets mange store Skove, maatte ogsaa regne med betydelig Vildtskade — paa den anden Side kunde der maaske ogsaa ved Lejlighed nappes et Dyr i eller udenfor Skoven — men det regnedes ikke for rigtigt Tyveri — nærmest Sport.

Ellers var det — efter Landbrugskrisen — gode Tider Sylvest Hansen's Børn kom til at udføre deres Manddomsgerning i. *Bodil Høyer* fortæller i sin Bog om den ældste Søn — hendes Farfar — *Anders Sylvest, født 1799*, at »han i 17 Aars Alderen fik Plads paa en Mølle i København for at lære Mølleriet¹⁾, som paa den Tid var langt mere anset og lønnende end at være Landmand.

Han blev der i 7 Aar. Men Kærligheden til Jorden og Landet trak, skønt Gud skal vide, at det i de Tider var noget af det værste af alt at være Landmand, hvor enhver Sjover fra Byen følte sig højt hævet over de vadmels- og kofteklædte Bønder«.

1) Mange af Amtets Møller har været ejet af Slægten ved Siden af dens Gaarde.

I Foraaret 1824 købte han ved Auktion en udmærket Gaard i Strøllille — ca. 100 Tdr. Ld. — for 4.100 Rigsdaler. Til at købe for havde han kun 1.000 Rigsdaler. 25 Aar senere havde han Gaarden kvit og frit og 30.000 Rigsdaler i Sparekassen. Men han var ogsaa en usædvanlig dygtig Landmand.

Det kan efter de foretagne Undersøgelser fastslaaes, at Sylvester-Ætten er af god dansk Oprindelse og ikke kommet ind fra Udlandet de sidste 3-400 Aar eller mere. I Stutteriets Bøger forekommer Navnet efter foretagne Undersøgelser ikke.

Sylvester-Navnet har ikke undergaaet væsentlige Ændringer fra Slægtled til Slægtled. Efter forrige Tiders Skik var det almindeligt, at Sønnerne efter en Mand, hvis Fornavn var Sylvest, fik Navnet Sylvester eller Sylvestersen til Efternavn; i næste Generation dukker det saa op igen som Efternavn.

Vil man danne sig et Billede af, hvorledes vore Forfædres Dagligliv er gaaet, hvilke Forhold de har haft at virke under, vil det under Afsnittet »Bønder« anførte i nogen Grad i Almindelighed give Svar derpaa.

Fraregnet Afhandlingen om Sylvester Jacobsen foreligger der fhv. lidet om Slægtens daglige Virke ind og udadtil i Aarene 1650 til 1850 udover, at vi ved, at de i høj Grad har været agtet af deres Standfæller, idet de gennem Slægtled har været Sognefogeder og Skovfogeder, vistnok de højeste Embeder en Bonde dengang i Almindelighed blev udnævnt til, og Stillinger der normalt var forbeholdt Storbønderne.

De Slægtled, hvis Gerning er faldet indenfor nævnte Tidsrum som selvstændige Landmænd, falder omtrent i følgende Aar:

Sylvester Jacobsen, Lyngby, 1640-1670.

Hans Sylvest, Lyngby og Kollerød, 1690-1740.

Sylvest Hansen, Kollerød, 1722-1750.

Hans Nielsen og Karen Sylvest, Garbogaard, 1767-1800.

Sylvest Hansen, Garbogaard, 1800-1850.

I Hundredeaaet 1550-1650 var der, som tidligere nævnt, fhv. »gode« Tider« for Landet og med Prisstigninger paa Landbrugets Produkter, hvad der dog især kom de store Gaarde til Gode.

Det følgende Hundredeaar fra 1650 til 1750 maa derimod betegnes som en Nedgangsperiode i dansk Landbrug med lave Priser paa dets Produkter. Samtidig var der en Række Misvækstaar med Hungersnød og Pest, saa den danske Bonde nedsank i en Nødstilstand som aldrig før, mange Gaarde laa øde og mange Fæstebønder maatte arbejdsløse vandre med Tiggerstaven. Hoveriet var et Trælleaag.

Værst var det, hvor Herredsmændene regerede — Kronen i Nordsjælland var et naadigere Herskab. Men alligevel saa det mørkt ud. I Kongens Lyngby saa det i de sidste Aar af 1650'erne sørgeligt ud. Ridefogeden kunde ikke inddrive Landgilden til Ibstrup og havde ikke andet at gøre end at tage Vidner paa, at Ydelserne ikke kunde præsteres, Restancerne maatte afskrives, og dette Regnskabsbilag var det eneste, der kunde opnaas.

Kongen — Staten — havde saa den Udvej at paalægge de af Landets Borgere, der kunde udrede dem, større Skatter, men en saadan Fremgangsmaade stod ikke aaben for Adelen og de større Godsejere, hvorfor de maatte se at pine det mest muligt af deres Fæstebønder.

Efter i Middelalderen at have ejet det meste af Danmarks Jord, ejede Bønderne, Selvejerbønderne, efter Reformationen kun ca. 10 %, medens Kronene ejede 50 % og Adelen og Godsejerne 40 %.

Bønderne havde i Ufreds og strenge Tider søgt Ly under Herremændenes Beskyttelse, de var blevet Fæstere — egentlig »Jordlejere«.

Efter hvad der foreligger, ser det ud til, at vore Forfædre — Tip-
Tip Oldefædre eller mere har klarer sig taaleligt gennem disse strenge Tider og undgaaet — som mange andre — ved Tvangsauktioner at blive sat fra Gaard og Hjem, det kan vist siges, at de har levet

»Et jævnt og muntert, virksomt Liv paa Jord«.

Regeringens Politik 1650-1750 hyldede *Merkantilismen*, d.v.s. begunstigede Handel og Industri for derigennem at skaffe Penge til Landet paa Landbrugets Bekostning, idet man ansaa det for Landbrugets Opgave at skaffe billige Fødemidler til Industriens Arbejdere — senere Tider kender ogsaa lidt dertil.

Man mente, det var en Fordel at øge Udgifterne fra Hofhold og nedefter for at skaffe Omsætning og dermed større Forbrug og Af sætning for Fødevarer uden at tage tilstrækkeligt Hensyn til, at Omkostningerne derved skulde betales — og af hvem, dem der frembragte dem — d.v.s. Arbejdets Mænd, Landbrugerne gennem de stadig større Skatter.

Et Omslag kom i den sidste Halvdel af det følgende Aarhundrede, den nye nationaløkonomiske Teori *Fysiokratismen* opstod. Dens Lære var, *Jorden er den eneste Kilde til Velstand*, hvorfor Jordbrugs erhvervet søgtes fremmet under Devisen »*Arbejdet er Rigdommens Kilde*«.

Arbejdet for Bondestandens Frigørelse fra de snærende Baand, den var spændt i, begyndte, og det kulminerede ved Stavnsbaandets Ophævelse 1788.

Efterhaanden som Baandene løsnedes, og Bønderne blev Selvejere eller Arvefæstere, saa de og deres Efterkommere garanteredes, at deres Arbejde blev til Gavn for deres Efterkommere, toges der fat paa Udskiftning, Jordforbedringer o.s.v.

Hel tungt han efter sig Foden drog,
som før var saa rap;
højt Lærken over hans Hoved slog,
men han hørte den knap.
Hans Sans var dummet, hans Kraft som død,
hans Daad forlængst gaet i Glem,
han angst fo'r sammen, den Gang det lød:
Frem, Bondemand, frem!

Men snart han følte, der veg et Tryk
fra Sjæl som fra Krop,
han rettede langsomt sin brede Ryg
og slog Øjnene op.
Paa Tinge hans Røst, i Kamp hans Sværd
har lydt, saa det havde Klem;
men end det kalder dog fjernt og nær:
Frem, Bondemand, frem!

C. Hostrup.

Slægten har gennem de foregaaende Aarhundreder hver paa sit Sted — ved Siden af Landmandsgerningen paa Sogdenes større Bøndergaard — ofte været Indehaver af Sogdenes betydeligste Embeder som *Sognefogeder* og *Skovfogeder*.

Sognefoged-Institutionen var ældgammel, men Funktionerne, der varierede fra Sted til Sted, betød mere i gamle Dage end nu.

En ensartet Ordning blev truffet ved Forordningen af 11. November 1791, ved hvilken det blev bl. a. paabudt, at »Sognefogeden af Almuen skulde anses for Sognets fornemste og mest agtede Mand«, hvilket bl. a. skulde udtrykkes derved, at han »ved deres Gæstebud og Samkvemme skulde indtage Hæderspladsen ved den øverste Bordende«.

For de mange Pligter, der var ham paalagt at udføre gennem Rettens og Øvrighedens Befalinger o.m.a., var han fritaget for mange kommunale Byrder og Skatter.

Ligesom den gamle Slægtsgaard — *Garbogaard* i Strøllille — gennem Slægtled (i mere end 200 Aar) har været Strø Sogns største Gaard, saaledes har mit Fødehjem *Skelbækgaard* i Sigerslevvester været Nabosognets — Græse-Sigerslevvesters — største Gaard i min

Kort over Egnen omkring Strøllille, Strø og Sigerslevvester med Gaarde, der har været eller er i Sylvest-Slægtens Besiddelse.

Far og Farfars Tid begge med over 12 Tdr. Hartkorn eller dobbelt saa store som almindelige Bøndergaarde.¹⁾

Med det Areal havde Ejerne Ret til at kalde sig »Proprietærer«, men som deres Søkende og andre Slægtninge, der sad med Gaarde paa 10-12 Tdr. Hartkorn, ønskede de at kalde sig »Bønder« eller Gaardejere.

At sidde med Sognets største Gaard og dermed oftest den største Storstue, »Salen«, fulgte før Forsamlingshusenes Tid visse Forpligtelser. Jeg husker f. eks. saaledes, hvorledes det var en fast Skik, at Sognets Fastelavnsgilder holdtes hjemme.

Der var Liv og Lystighed, naar de unge Karle paa smukt pyntede Heste mødtes der, før de om Formiddagen drog ud til Gaardene Sognet rundt for at samle Æg og andet ind til Gildet om Aftenen og Natten. De var lystige, naar Turen var endt. Om Eftermiddagen sloges »Katten af Tønden«, og om Natten gik Dansen lystigt til den lyse Morgen, praktisk taget hele Huset var stillet til deres Raadighed.

Forfatteren *A. Uhrskov* fortæller — Historisk Samfund 1943 — om dengang Præsterne kunde nægte at konfirmere Børn, der ikke ved Konfirmationsforberedelserne lærte Salmerne og Skriftstederne ordentlig. En saadan Dreng kom fra et Nabosogn til Præsten Hostrup i Hillerød (1862-81), der havde Ord for at være en frisindet Mand. Faderen bad Hostrup konfirmere Drengen, Hostrup stillede sig velvillig, men vilde dog nok føle Drengen lidt paa Tænderne og begyndte med at spørge ham ud i Bibelhistorie. Idet han tænkte paa Patriarken Abraham, spurgte han Drengen, om han ikke havde hørt om en Mand, der havde meget Kvæg og levede som Hyrdekonge. Drengen synes jo nok, han kendte flere af den Slags, men vovede dog ikke at udpege nogen bestemt. Hostrup vilde hjælpe ham paa Gled og antydede, at det var en meget kendt og anset Mand. Da gik der en Praas op for Drengen, og idet et Smil gled over hans Ansigt,

¹⁾ Naar andre har nævnt, at Slægten ejede Amtets største Gaarde, saa gælder det kun de Sogne — med Strø Sogn som Midtpunkt — hvor Slægten i de sidste 2-300 Aar har haft sit Hjemsted.

udbrød han: »Det skulde vel ikke være Per Sylvest i Strøllille«, Garbogaard. Hostrup fik sig en god Latter, men konfirmerede Drengen, der siden blev en kendt og velhavende Mand i Hillerød.

Der har gennem de foregaaende Slægtled været megen *Indgifte* i Sylvest-Familien, Fætre med Kusiner eller endnu mere indviklede Slægtsforhold — f.Eks. var Farfar og hans ældste Søn gift med to Søstre.

Fars ældste Bror (Helbroder) blev gift med hans Brors (Halvbroder) Datter. De var Fætre og Kusiner paa Mødrenes Side — samtidig var han hendes Farbror paa Fædrenes.

Den megen Indgifte er i og for sig forklarlig, naar man tager i Betragtning de mange Søskende og Søskenes Børn der var.

Antallet af Sylvest Hansen's — Oldefars — Børnebørn, Fætre og Kusiner var 60-70.

Det medførte en Mængde Familiefester (Daab, Konfirmation, Bryllupper m.m.), hvor Slægtens Unge traf hinanden. Ja, ogsaa ved Begravelserne samledes Slægten i stort Tal. Det var almindeligt, at der ved ældre Slægtsmedlemmers Bortgang var forberedt en Sammenkomst med megen Mad og Drikke — det regnedes for den bortgangnes Afskedsgilde.

Derved blev der mindre Tid og Lejlighed til Sammenkomster med andre Unge, og der var dengang megen Standsforskel. Helt utænkeligt vilde det være at finde sin Ægtefælle blandt den efterhaanden opvoksende store Stand, Husmændenes Børn, som de dog til daglig arbejdede sammen med i Hjemmets Bedrifter, selv Forbindelser med Unge fra mindre Gaarde betragtedes af nogle som Mesalliancer — se Bodil Høyer om Bredspilgaard.

Levevilkaarene var under og efter Landbrugskrisen saa haarde for nogle, at det skabte et barsk Livsyn, der holdt sig gennem Aarene. Naar en Søn eller Datter havde naaet den giftefærdige Alder — 18-20 Aar — fik de ikke altid Lov til at bestemme, hvem de skulde giftes med. Forældrene afgjorde Sagen, efter at der var tinget om Medgift.

Forældrene var navnlig ivrige efter at faa Døtrene gift. Det havde sin Grund i de meget vanskelige Forhold, Tiden bød den ældre ugifte Kvinde. Der var i hine Tider ingen Stillinger for saadanne i Skoler, Forretninger, Fabrikker eller lignende; hun kunde kun blive Tjenestepige, og naar hun blev for gammel til det, maatte hun spise Naadsens Brød hos en gift Søster eller Broder.

Sammenholdet — og Sømmegiftet — indenfor Familien kunde maaske ogsaa have sin Berettigelse i at »lige Børn leger bedst«. De var opdraget i samme Miljø, og Familien stod Vagt omkring Ægteskabet.

Saadan Indgifte — eller Indavl — kunde avlsmæssigt set baade være af det onde og det gode, det erfarede ogsaa indenfor Slægten.

Hver Tid og hver Slægt faar sine Sorger og Glæder, saadan er Livet. Nogle faar mere af det første end andre, men alle faar Del i dem. De gamle skal dø — de Unge kan dø, siges der med Rette, og alle Slægter oplever Sandheden deraf.

Næppe andre i Slægtens Hjemstavn oplevede i det 19. Aarhundrede saa stor og grufuld en Ulykke som den, der overgik *Ole Sylvest's* — den yngste af Sylvest Hansen's Børn — Hjem paa Nebbegaard i Harløse, en Ulykke, der gjorde et saa stærkt Indtryk paa Frederiksborgeggen, at den endnu med Mellemrum mindes og refereres i Aviserne der.

Lørdag den 2. November 1883 havde der, som tidligere Aar, været »November Marked« i Hillerød, og Egnens Ungdom var som sædvanligt taget dertil for at fejre en vel overstaaet Høst af Korn, Rodfrugter m.m.

Dagen sluttede med Bal i de forskellige Ungdomsforeninger, saaledes ogsaa i Landbounngdommens Klub paa Hotel »Leidersdorf«, hvor Størstedelen af den omboende Sylvesterslægt holdt til.

Da Ballet sluttede Kl. 4 Søndag Morgen, beredte man sig paa Hjemrejse, saaledes ogsaa de Unge fra Nebbegaard, 3 Søstre paa hhv. 18, 20 og 23 Aar samt en Bror paa 16 Aar sammen med en Fætter til dem — Sylvest Andersen fra Tjæreby, Broderen kørte.

Kort efter at man var kommet ud af Willerups Gaard paa Torvet og kørte forbi »Leidersdorf«, blev Hestene sky og sprang til Side, saa de kom Slotssøens Skrænt — der dengang ikke havde faaet Rækværk paa det Sted — saa nær, at de alle havnede i Søen og faldt ud af Vognen og druknede paa nær Kusken, der holdt fast i Tømmene og med Besvær fik sig reddet op ad en Skrænt. Da han hørte om de andres Skæbne, blev han saa fortvivlet, at Folk maatte holde ham for at hindre ham i at kaste sig i Søen. Det var den senere Sognefoged *Niels Sylvest*, Lundbakkegaard, Tibirke, som døde 1945 o. 85 Aar gammel. Fætteren var Gdj. *Jens Andersen's* eneste Søn fra Tjæreby.

Det siger sig selv, at det vakte Forfærdelse, Bestyrtelse og Medfølelse i den store Slægt og hos deres Venner og Bekendte, hvad de store Begravelser i henholdsvis Tjæreby og Harløse med op til 100 Vogne og over 1000 Deltagere bar Vidensbyrd om.

Ikke mindst var Medfølelsen stor med de to gamle Forældre paa Nebbegaard. Døtrene Sidse-Marie, Kristiane og Kristine blev begravet i samme Grav under saa stor Højtidelighed, at Deltagerne beretter aldrig at have overværet noget lignende. Far var forlovet med den ældste af dem, og hendes Billede hængte hjemme i min Barndom.

Men skønt Forældrene var gamle og syge, skulde der vises Følget, der — før Bilernes Tid — for manges Vedkommende ogsaa var kommet langvejs fra, den sidste Ære ved Bispising før Jordfæstelsen, og *Valdemar Heegaard* fortæller i sit Brev til sin Søster om, hvorledes de fremmødte »blev bispist i to store Lader behængt med Grønt. Paa Bordene stod Gaasesteg, Andesteg, Laks o.m.a. foruden Mængder af Kransekager og Wienertærter samt Vin i Overflod, hvorefter de blev ført ind i Stuerne, hvor de to gamle sad omgivet af de gamle Sylvester«.

Om Hestene — da det var Sylvestfamilien skulde disse selvfølgelig ogsaa omtales — skriver Heegaard, at de efter at have svømmet rundt i Søen blev reddet uskadt op, og at »det var et Par Heste over 3 Kvarter høje, den ene var en af de Hopper, som Landbo-

foreningen købte i Oldenborg for 2 Aar siden til Følhopper, og Ole Sylvest gav dengang 2000 Kr. for den« — mange Penge dengang. En Skillingsvise digtedes om Ulykken.

Hvordan var de, og hvordan levede de 10 Børn fra Garbogaard — min Farfar Chr. Sylvest, hans Søkende og deres Ægtefæller gennem det 19. Aarhundrede?

Der foreligger ikke meget skriftligt derom udover, hvad Bodil Høyer fortæller i sin Bog om »*Dagligt Liv paa en nordsjællandsk Bondegaard*« i Midten af det forrige Aarhundrede, hvor hun især fortæller Træk fra sin Farfars og Morfars Hjem — Brødrene *Anders* og *Hans Sylvest* paa henholdsvis Strøllillegaard og Hansegaard.

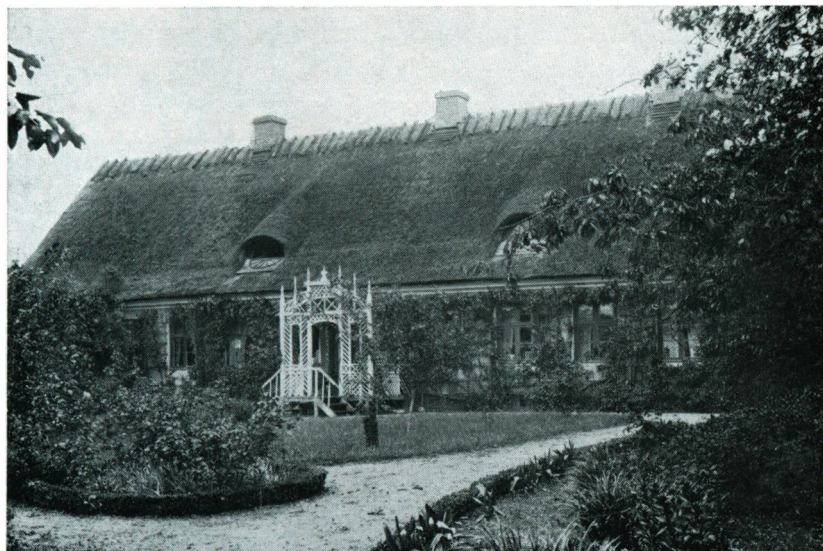
For de flestes Vedkommende foreligger der lidet eller intet skriftligt om deres Liv og Virke, og maaske har deres Gerning paa de forskellige Gaarde ogsaa i det store og hele forløbet som de fleste af deres Standsfællers uden mange større opsigtvækkende Begivenheder, men ogsaa om Arbejdet i det daglige kunde det være interessant at erfare noget, ikke mindst naar man erindrer, at der i dette Aarhundrede skete større Fremskridt, end der var sket i flere Aarhundreder forud — men det skulle være af de ældre inden for hver sin Slægt, der gennem et langt Liv har boet i Slægtens Midte — bedre end af mig, der i over 50 Aar har boet i andre Landsdele.

Af min *Farfar, Christen Sylvest*, findes der, som for Brødrene *Anders*, *Hans* og *Per's* Vedkommende, Fotografier, der fortæller os, hvorledes de saa ud paa deres gamle Dage.

Ja, for Farfars Vedkommende et udmærket Billede med ham og Farmor omgivet af alle deres Børn, Svigerbørn og de Børnebørn, der var født, før Billedet blev taget 1890 foran Verandaen paa Skelbækgaard. Paa Farfars Knæ sidder jeg som 1-aarig og min ældste Søster paa 4 Maaneder paa Farmors Skød. Billedet viser ham som en smuk, gammel (81 Aar) Mand. Han døde 1898. Han har stor Lighed med ovennævnte Brødre.

Ellers vil jeg helst referere en Beskrivelse, som den ældste Søn fra Borupgaard, Hans Mads Hansen fra Demstrup Hedegaard, i et Brev af 29/5 1949 til Dr. A. Bruun har givet af ham.

H. M. H. skriver: »Jeg har kendt Kristen Sylvest og beskriver ham som en sjælden smuk Mand, en hel Patriark af Udseende, med langt hvidt Haar, lille af Vækst og et meget intelligent Udseende«.

Skelbækegaard, Sigerslevvester.

Som saadan, og som Familiebilledet viser, husker jeg ham ogsaa som den stille, rolige Mand i 80'erne, der levende fulgte med i Gaardens Drift fra Morgen til Aften.

Om min Farfars Far, der var Søn af den smukke Karen Sylvest fra Kollerød, skriver Bodil Høyer, at »han i Arv efter sin Mor havde faaet sit store gyldne Haar, som efter den Tids Skik blev baaret løst og naaede ham til Hofterne og — sagde en gammel Husmandskone, som sammen med ham havde været til Alters — at da Solen brød frem igennem Kirkeruderne, saa skinnede hans Haar som Guld i Solen«.

Far havde overtaget Gaarden, der var paa godt 120 Tdr. Land, i 1888, efter at Farfar tidligere havde lagt Nabogaarden, *Stokke-kilde*, ind derunder. Senere havde Farfar købt en Nabogaard i Byen (Sigerslevvester) til sin ældste Søn og en anden Nabogaard til sin næstældste Søn. Til den yngste Søn købtes en Gaard, Brobjerggaard i Nabosognet Strø, ligesom Sønnen Sylvest Christensen fik Gaarden Bannerhøj ved Slangerup, ogsaa en Gaard paa godt 100 Tdr. Land; naar dertil kom, at Skelbæksgaards Jorder baade paa den ene og den anden Side stødte op til Gaarde, som tilhørte Familiemedlemmer i Nabobyerne Strøllille og Hagelse, saa forstaas, at det meste af Byen og Nabobyerne var i Slægt med hinanden; men efter hvad jeg erindrer, tog Farfar ikke meget ud til Slægten — antagelig fordi Farmor i 30-40 Aar var bundet til Sengen og Stolen paa Grund af Leddegigt. Men Slægten, baade de ældre og de yngre, kom ofte paa Besøg i Slægtshjemmet. Af Brødrene kom Farfar mest sammen med Per Sylvest, der var Aftægtsmand hos sin Søn paa Fødegaarden, Garbogaard. P. S. har jeg mange Gange hjulpet af sin Ponnyvogn. Han havde et Træben paa sine gamle Dage.

Farfar havde — blev der sagt — været en meget flittig og dygtig Landmand i de over 50 Aar, han stod for Styret, og, sagde man, han havde altid været i Stand til at lægge en eller flere »Plov-mænd« til Side om Aaret. Udover Sogneforstanderskabet tog han vist ringe Del i offentligt Arbejde. Han var — selvfølgelig — som den øvrige Slægt hesteinteresseret, og naar der kom Besøg af Slægten — det samme fortsattes i Fars Tid — blev, saa snart Hestene var spændt fra Vognene og Kvinderne var kommet indenfor, Portene lukket og de unge Aargange af Hestene sluppet løse ud i Gaarden for at se, hvordan de havde udviklet sig siden sidst og se dem trave — derefter gik Turen til Kostalden, Ungkvæget og Studene, før man gik ind — forinden skete Haandvaskningen i det store Vandbassin i Staldgangen.

Jeg tror, at Farfar — ligesom Far — i højere Grad end de fleste af Slægten interesserede sig for Kostalden. Han fik oparbejdet en ydedygtig Besætning bl. a. ved Køb af Anglerkvier. Ved Folketæl-

Familiebillede 14. Juli 1890. I nederste Række Christen Sylvest og Hustru med min Søster og mig paa Skødet. I øverste Række deres tre Sønner og længere nede deres to Døtre. Resten Svigerbørn og Børnebørn.

lingen 1850 var der 8 Tjenestefolk paa Gaarden foruden Husmændene.

For hundrede Aar siden var der ikke noget, der hed at udfylde et Skatteskema; man blev »sat i Skat«. Farfar — Chr. Sylvest — skulde o. 1850 svare Skat af en Indkomst paa 3.000 Rdl., den næsthøjeste i Sognet af 2000; derefter var der ingen over 1200 Rdl.

Per Sylvest, Garbogaard.

At han merglede og afvandede Agerjorden, opdyrkede de lave, vandlidende Arealer til god Agerjord og opbyggede Gaarden, til den i den Tid — 1860'erne — flotteste Gaard i vid Omkreds, siger noget om hans Dygtighed som Landmand, selv om det gennemgaaende var for Landbruget gode Aar, han virkede i fra 1835—1888.

At Sorger og Bekymringer ogsaa har ramt ham som alle andre, er indlysende. Farfars første Kone, *Kirstine Pedersdatter*, Datter af *Peder Jensen*, efter hvem han overtog Gaarden, døde i Barselseng efter sit andet Barn. Det andet Ægteskab var kortvarigt og barnløst.

Hans tredie Kone — min Farmor — blev han gift med 1849, og hun overlevede ham i 10 Aar. Hun var saa meget yngre end ham, at han som voksen havde været med til hendes Barsedaab i Strøllille. Hun hed *Bodil Mortensdatter*. De fik tilsammen 5 Børn. *Det er disse og de to Børn med den første Kone, hvis Slægter der skal redegøres for i Slægtstavlerne.*

Som Illustration til det Arbejde, ham, hans Brødre og deres Far har maattet udføre i de første Par Slægtled af det 19. Aarhundrede, skal anføres, hvad *I. B. Karup* og *S. C. A. Tuxen* beretter i det store Værk »Landbrugets Udvikling fra 1835 til 1900« om Forholdene paa en Gaard paa 73 Tdr. Ld. i Sognet nær Skelbækgaard, idet der ogsaa baade til Skelbækgaard og Garbogaard hørte megen lav Jord, til Dels gammel Søbund med mange Strandskaller. Beskrivelsen kan derfor tages som et ret typisk Eksempel ogsaa for disse:

»Af et Kort fra 1792 kan det ses, at 1/3 af Jorden har været Eng og Mose, og med det daarlige Afløb, her dengang var, maa hele det Terræn hvert Foraar have været oversvømmet af Vand, og de flade, øagtige Holme, der derved fremkom, og som bestod af stærkt bindende Ler, var saaledes ikke tilgængelige før sent paa Foraaret og var da sikkert meget besværlige at behandle, saa man maa tænke sig denne Lod før Udskiftningen ikke har været synderlig benyttet til Sæddyrkning, men kun til Græsning og Høslet. Og denne Tilstand maa have holdt sig temmelig længe; thi endnu ved Slutningen af 1820'erne, ved hvilken Tid den nuværende Ejers Fader overtog Gaarden, var den aarlige Byghøst ikke større, end at den kunde rummes i et Laderum, som nu vilde fyldes med 8 Læs. Gaarden maatte dengang forrette Høhoveri paa Slotsgaarden ved Hillerød, hvilket var en besværlig Præstation, og det blev da derfor ogsaa afløst med 1 Td. Havre efter Kapitelstakst for hver Td. Hartkorn, og fra den Tid blev Opmærksomheden mere henvendt paa det hjemlige Arbejde, hvilket førte til, at *Vandet blev afledet*, Hjulploven afløst af *Svingploven*, der kunde trækkes af 2 Heste. Jorden inddelt i Skifter og drevet efter Plan, hvad ikke hidtil var sket«.

I Fyrreerne begyndte Brugen af *Mergel*, der mest blev taget i de Jordvolde, der af tidligere Slægtled var opsat som Grænsevolde mellem Ejendommene, og der blev gravet Grøfter i Stedet.

I 1850'erne begyndte *Dræningen*. De første Rør blev hentet paa Frederikssund Skibsbro og tildrog sig megen Opmærksomhed, da man i høj Grad forundrede sig over, at saadanne Tingester skulde kunne trække Vandet af Jorden — der var ogsaa dem, der mente, at de nok skulde staa paa Enden i Jorden.

Altsammen noget, der bevirkede, at bundne Næringsstoffer frigjordes, og Kornfoldene steg.

I de gamle Matrikelskort fra 1792, jeg er i Besiddelse af for Skelbækgaards og Stokkekildes Vedkommende, ses, at ogsaa mindst Halvdelen af disse Gaardes Jorder paa den Tid var lavtliggende daarlig Jord som for denne nævnt.

Sammenlign dette med, hvad Otto Christensen under Afsnittet »Bønder« gør opmærksom paa, at Jordens Ydeevne først og fremmest skyldes det Slid og Slæb, foregaaende Slægtled har lagt deri.

Jo, mit Slægtleds Bedsteforældre har lagt Grunden til Opbygningen af vore moderne Landbrug — Arbejde har der været nok af. Gaardene fik i stor Udstrækning nye Bygninger, Tærse-, Hakkelse- og Rensemaskiner anskaffedes, de havde lært, hvor let Penge kunde gaa fra deres Værdi!

MINE FORÆLDRE

Far: *Morten Peder Christensen Sylvest* overtog 1888 Skelbækgaard efter sin Far, der havde drevet den fra 1833. Hans Hu havde staaet til at studere til Læge, men han var udset til at føre Slægtsgaarden videre.

Han var som sine Brødre — og som det var Skik dengang — døbt med Efternavnet Christensen — Faderens Fornavn, ligesom Fætrene og Kusinerne fik deres Fædres Fornavn som Efternavn og derfor kom til at hedde Andersen, Pedersen, Hansen o.s.v.

Far og hans to Helbrødre købte imidlertid Slægtsnavnet Sylvest i 1888 for sig og sine, medens de to ældre Halvbrødre, Peder og Ole Christensen, beholdt deres Daabsnavn.

Medens Farfars Virke i de foregaaende 50 Aar var faldet i en Opgangstid, saa var det nu en Krisetid med stadig faldende Kornpriser, der søgtes imødegaaet med Overgang fra Kornsalg til Import af Korn og Foderstoffer, der forædledes til Husdyrprodukter — Smør, Flæsk og Kød.

Denne Omstilling hjalp Landbruget over de vanskelige Aar i 80'erne og 90'erne ved Hjælp af Andelsmejerier og -Slagterier.

Paa Skelbækgaard var man forud for sin Tid, og Farfar havde ved Bygningen af den i sin Tid meget moderne Gaard i Stuehuset indrettet en dyb Kælder til Kærning af Smør, Ølbrygning m.m.

Kærnen blev trukket fra en Hesteomgang, der samtidig brugtes som Trækkraft til Skæring af Hakkelse til Hestene, Pumpning af

Vand til Stalden — hvor det kunde ledes i forskellige Krybber — samt Vand til Stuehuset, hvad der uden Tvivl var et Særsyn paa en Bondegaard for 100 Aar siden.

Da man paa Skelbækgaard havde et saa moderne Mejeri og lavede fint Smør, varede det nogle Aar ind i 90'erne, før man gik med i Andelsmejeriet — Mor havde, før de blev gift, lært til Mejerske.

Det var dengang ikke ualmindeligt, at nærliggende Gaarde foretog Kærningen af Mælken paa den største af disse, og det har bl. a. maaske ogsaa været Grunden til, at Farfar købte to Nabogaarde til sine to ældste Sønner, og derfor at Mejeriet paa Fædrengaarden var noget ud over det almindelige.

At Far var en dygtig og interesseret Landmand, bar bl. a. mange Præmieskilte af Heste og især Køer Vidnesbyrd om.

Han var i Aarenes Løb Formand for Sogneraadet, Mejeriet, Kontrolforeningen og Bestyrelsesmedlem i Landboforeningen, Slagteriet og forskellige andre landøkonomiske Sammenslutninger samt i Kirke- og Skoleudvalg.

Medens tre af hans Brødre var Hingsteopdrættere, saa laa hans Interesse især ved Kvægbruget, og han fik i Aarenes Løb en meget fin Malkebesætning. Allerede ved Aarhundredeskiftet var han med i den dér først oprettede Kontrolforening, og til Illustration af, hvor langt der var mellem Medlemmerne, kan anføres, at jeg de første Aar maatte køre Kontrolassistenten helt over til Lyngerup i Horns Herred — ca. et Par Mil.

Mine Forældre blev gift i 1888. Min Mor,

Ingerline Johannessen,

var født i Onsved i Horns Herred. Hun var kun 19 Aar, da hun gik ind som Husmoder i Sognets største Gaard, hvor der som Af-tægtsfolk var min Farfar paa 80 Aar og min Farmor, der af Gigt havde været lænket til en Stol en halv Snes Aar, og blev det i yderligere 20 Aar derefter.

Jeg har tidligere gjort Rede for, hvorledes det er lykkedes mig at klarlægge Mors Slægts Forbindelse med Sylvesterslægten, som gennem adskillige Slægtled havde beklædt Sognets fornemste Embeder som Sognefogeder — og tidligere Skovfogeder.

Det er da ejendommeligt at se, at begge hendes Brødre gennem mere end 25 Aar var Sognefogeder og bl. a. af den Grund blev dekoreret med hhv. Dannebrogordenen og Ridderkorset.

Mor var Far en stor Støtte i Arbejdet, ja den, der hjemme trak det største Læs i Arbejdet med den store Husholdning, Pasning af Svigerforældrene i hhv. 10 og 20 Aar og derefter sin egen Mor og ikke mindst den store Børneflokk, det blev ialt 11, hvoraf de to døde som smaa, medens de øvrige 9 endnu 1962 lever med mig som den ældste.

Mor var et sjældent elskeligt og velbegavet Menneske; hun havde et Hjerte af Guld, der ønskede det bedste for alle og næppe havde nogen Fjender; hun virkede helst i det stille.

Foruden sit store Arbejde i Hjemmet gjorde hun, saa vidt hendes Kræfter rakte, meget for Sognets Gamle og Syge. Hun havde en smuk Sangstemme, en køn Haandskrift og en poetisk Aare. Hun tog Børnene ved Haanden og lærte dem Kirkevejen, hun trættedes ikke, men var sin store Børneflokk den bedste Mor.

Jeg husker, at jeg engang som lidt ældre spurgte hende, hvilken Tid i sit Liv hun havde fundet som den lykkeligste. Hun svarede, det er vanskeligt at sige. Ungdomstiden var jo herlig, og den Tid, da Børnene kom og de voksede til, var det ikke mindre, og nu naar de samles om mig, synes jeg, at jeg har meget at takke for — jo, jeg har altid syntes, at den nærværende Tid var den lykkeligste.

I sin Iver for at bringe Budskabet ud til saa mange som muligt opøgte hun — hvad der nok var usædvanligt for en Bondekone — paa sine ældre Dage, da Radioen var blevet almindelig, Københavns

Guldbrudeparret 1938.

*Guldbryllupsbillede 1938. Til venstre for Guldbrudeparret de 4 Sønner
efter Alder — til højre 4 Døtre, Gerda bagved.*

(Se »Skelbækgaard«-Slægten i Slægtsregistret).

Biskop i Bispegaarden og spurgte, om der ikke var Mulighed for, at Morgenandagten — som hun var saa glad for — kunde udsendes i Sporvognen til dem, som var paa Vej til deres Arbejde.

Alle hendes Børn staar bag de Ord, der til sidst lød ved hendes Baare:

Til Dig, lille Mor, vor Tak vi sender,
Du er den bedste Mor, vi kender.
Tak for alt, hvad Du gjorde for mig,
endskønt saa ofte jeg skuffede Dig.
En Tak for, hvad Du for min Skyld led,
men mest en Tak for Din Kærlighed.

FREDERIKSBORGHESTEN

Hvem der først har udtalt Formodningen om, at Navnet Sylvest i det 17. Aarhundrede skulde være kommet her til Landet med Hingste sydfra til Kongernes Stutteri, kan ikke opspores.

Hverken Statskonsulent *J. Jensen* eller *A. Kjellerup*, der har gennemset Stutteriets Arkiver, har kunnet finde noget Holdepunkt derfor, og saadant findes heller ikke i de Beretninger, der foreligger om Slægten saa langt tilbage, den kendes.

»Frederiksborg Stutteri« — oprettet 1562 — var Kronens og blev især efter Reformationens og senere Enevældens Indførelse forøget med mange Klosters og Herregaardes mindre Stutterier, der alle havde til Formaal at producere egnede Rideheste til Skole- eller Krigsbrug.

Sin Glansperiode opnaaede det i Aarene 1650—1750. Derefter skete der en meningsløs Krydsning med alle mulige Hesteracer, saa det til sidst gradvist ophævedes omkring Midten af det 19. Aarhundrede — fuldstændigt i 1870'erne.

Bøndernes Heste var — ogsaa i Nordsjælland — lige indtil først i det 19. Aarhundrede af en ringe Kvalitet, smaa og spinkle.

Der var imidlertid i 1745 udstedt en Forordning, hvorefter der paa Stutteriet skulde holdes et vist Antal Hingste — sædvanligt 8 — til Bedækning af Bøndernes og andre Beboeres Hopper i Frederiksborg og Kronborg Amter, og det var nok den første Begyndelse til Forbedring af den almindelige Landrace — senere udstationeredes et større Antal Hingste, og der udsattes Præmier for Brugen af dem.

I Løbet af det 19. Aarh. tog Bønderne selv Arbejdet op for at skabe en »Frederiksborghest«, der egnede sig for Landbrugsarbejdet,

samtidig med at den beholdt sin kønne Form og sit livlige Temperament, som er elsket af deres Brugere.

Arbejdet dermed skete især paa Resterne af Stutteriets gamle Frederiksborghest før Krydsningsperiodens Tid.

Resultatet blev det smukke Dyr, som, tør det vist siges, ingen Familie mere end Sylvesterne har været med til at sætte sit Præg paa.

I den af Dylræge G. Klingenberg Aar 1900 udgivne »*Stambog over Frederiksborg Amts Præmiehingste 1850—1900*« er medtaget ca. 100 Hingste. Af disse er ca. en Fjerdepart tillagt paa eller ejet af Stutteriet, medens et omtrent lignende Antal er tillagt eller ejet af Sylvest-Familien. Resten af andre. Under Sylvest-Familien henhører ogsaa Peder (Per) Sylvest's Sønner, der kom til at hedde Pedersen, og andre af Sylvest Hansens Efterkommere, enten de har heddet Hansen, Christensen eller lign.

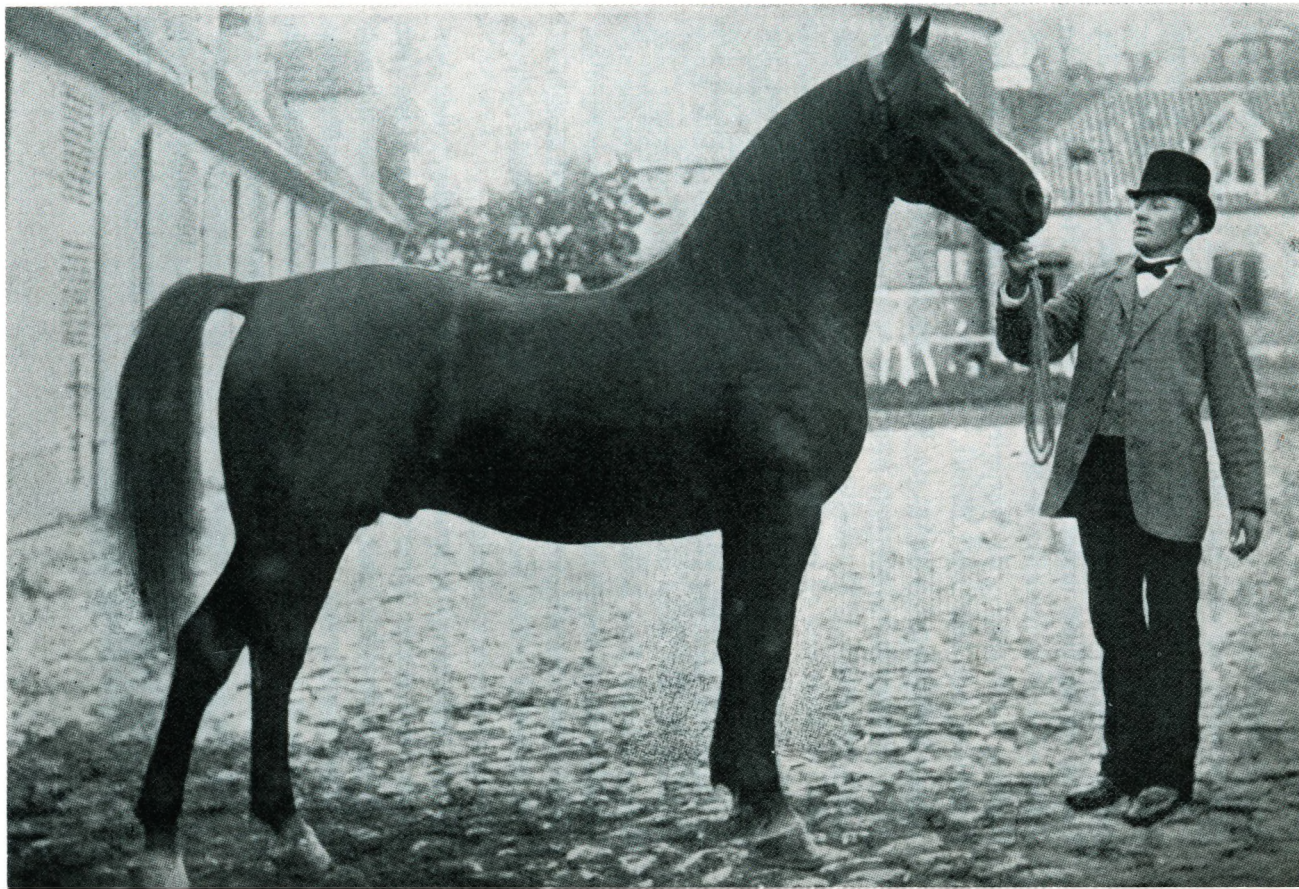
Per Sylvest, der overtog Garbogaard efter sin Far, Sylvest Hansen, 1850, har saaledes af kendte fremragende Hingste opdrættet eller ejet Hingstene Bruno, Frode Slejpnér og Sort Strøllille, og hans Sønner, *Ole Pedersen*, *Lars Pedersen* og *Mads Pedersen*, har alle Hingste medtaget i Stambogen. Oles Søn, Hans Pedersen, var den første Leder af Hingstestutteriet »*Toftegaard*«, og hans Søn, *Sylvest Pedersen*, er den nuværende, et Slægtled længere fremme træffes *Ole Sylvest* Stutteriet Holmegaard ved Lyngé.

Ogsaa tre af min Farfars, Christen Sylvests, Sønner er i foranævnte Bog opført som Hingsteopdrættere — bedst kendt er *Sylvest*, *Bannerhøj*.

Først da man forlod Krydsningsavlen og gik over til Renavl, kom der Plan i Arbejdet.

Hestene nu — ogsaa min Ungdoms Elskede — kan karakteriseres som ret svære Halvblodsheste, velegnet til saavel Landbrugsarbejde som til Kørebrug, med smukke Former, kønt Hoved, velrejt Hals, kort stærk Ryg, dybe, brede med sunde, rene, velstillede Ben, høj Bevægelse, livlige, energiske, men dog fromme. Det har været Maalet for Opdrætterne.

Den kendte Hingsteopdrætter og mangeaarige Formand for De

Unge Hamlet — født 1886 — og Ejeren Hans Chr. Sylvest, Brobjerggaard.

samvirkende Frederiksborgsavlertoreninger, Gdr. *Søren Sylvest*, Torvegaard, Ll. Hgelse — Per Sylvests Sønnesøn, sagde paa sin 70 Aars Fødselsdag 1952 i et Interview med Ugebladet »Landet« paa Spørgsmaalet, om man kan lære at blive en dygtig Opdrætter:

»Lære, det tror jeg ikke. Det skal vist være medfødt. Det er noget, som ligger i Blodet fra vor Stamfader. Det tror jeg. — Min Bedstefar var bekendt for sine mange gode Dyr, han lagde Stammen til det, Far og jeg og flere andre siden med vekslende Held har arbejdet videre paa«. Han fortæller, at den første Sylvest kom herop til Frederiksborg fra Frankrig, da Stutteriet var paa sit højeste. Saa det med Hestene er nok lagt mig i Blodet.

Ja, »Stamfader«! Utroligt de Rygter og Formodninger, der har været fremme om Sylvesternes Stamtavle, og hvorfra de stammede.

Saa sent som i 1958 udtalte et kendt Medlem af Slægten sig saaledes i et Interview til et stort Dameblad:

»Min Slægt stammer fra Frankrig, den Ane, der hed Sylvest, var ansat i den kongelige Staldetat under Ludvig XIV, og han kom her til Danmark omkring 1684 som Forrider hos den hesteglade Kong Kristian V, der efter at være blevet udnævnt til Tronfølger som Konge aflagde flere Besøg ved det franske Hof. Sylvest slog sig ned her i Landet og begyndte at opdrætte Heste, og siden har Familien udelukkende beskæftiget sig med Opdræt, især af Frederiksborgheste. Min Bedstefar f. Eks. havde en stor Gaard, hvor han baade opdrættede og afrettede vanskelige Heste«.

Blev Vedkommende spurgt om Hestenes Stamtavler, vilde han kende deres mange Generationer tilbage. Desværre har Tiden ført med sig, at døde Maskiner har fortrængt den Poesi, Hestene tidligere forlenede Landbruget med. Hvad var skønnere for et ungt Menneske end at faa et Par livlige Frederiksborgheste foran en Plov, saa kunde det syngende gaa op og ned ad Agrene under Lærkesang.

Kan det stillede Spørgsmaal om, »hvorfra Sylvest-Navnet stammer«, ikke fuldt ud besvares, saa mener jeg, det er bevist, at det er en god gammel dansk Slægt, og at de mange Hypoteser, der i Aarenes Løb er fremsat derom, intet har paa sig.

NAVNEFORANDRING

Som før nævnt har adskillige i Aarenes Løb forespurgt om Muligheden af at føre Navnet Sylvest som Slægtsnavn — Efternavn —, naar de paa mødrene Side var af Slægten og derfor f. Eks. hed Sylvest Pedersen eller lignende.

Skønt jeg har været i Forbindelse med Hundreder med Sylvest som Efternavn eller Mellemlavn, mindes jeg ikke at have truffet nogen — naar de havde Rede paa de nærmeste Slægtled — uden at de, maaske langt tilbage, har været af Slægten.

Derimod har der Aarhundreder tilbage været nogle, hvis Slægtsforbindelse man ikke har Rede paa, der bar Navnet, men det er gledet ud ved, at Efterkommere har faaet Faderens Fornavn som Efternavn.

Medens Navnelovene, »Forordningerne« 1828 og 1856 førte til, at Bondestandens Slægter velsignedes med utalte Masser af »faste Slægtsnavne« med Endelsen -sen, f. Eks. »døbt Peder Hansen, Søn af Hans Pedersen«, brød Navneloven af 1904 med gammel Skik og gav Tilladelse til for 4 Kr. at antage et *nyt* Slægtsnavn — dog ikke gamle beskyttede Slægtsnavne uden ved kgl. Bevilling.

Den nye Navnelov — Nr. 140 af 17/5 1961 — der traadte i Kraft 1. Januar 1962, giver Tilladelse til at føre et Navn, der uden at være erhvervet ved Ægteskab bæres eller har været baaret som Slægtsnavn af en af Ansøgerens Forældre eller Bedsteforældre.

Navnet Sylvest blev straks efter Navneloven af 1904's Ikrafttræden »forbeholdt« Slægten, saaledes at ingen andre har Ret til at benytte det. Siden da er der i en halv Snes Tilfælde blevet udfærdiget kgl. Bevilling til en halv Snes af Slægten til at føre Navnet.

Nærværende Slægtsbog vil antagelig kunne bidrage til at gøre det lettere for eventuelle Ansøgere at faa Bevilling.

MINDEORD

Anders Kjellerup.

Det var — som før anført — Mejeribestyrer *Anders Kjellerup*, der 1955 foranledigede Slægtsudvalget nedsat, og som paabegyndte et grundlæggende Arbejde for dette. Et Arbejde, der desværre brat afsluttedes faa Maaneder efter ved hans Sygdom og Død.

Kjellerup var født 31/5 1876 i Ejsing, Jylland. Hans Hustru, der overlever ham, *Martha Hansen*, er Datter af Branddirektør Hans Hansen, Borupgaard, Ane Sylvests (VII) Søn, der var gift med sin Kusine Karen Sylvest, Datter af Ole Sylvest (X), Nebbegaard.

Kjellerup var en dygtig og flittig Mand og havde foruden forskellige Mejeri-Jubilæumsskrifter og en »Praktisk Haandbog for Mejerielever« udgivet to Slægtsbøger, »Slægterne fra Store Kjellerup i Ejsind Sogn« og »Slægterne fra Dueled i Breum, Grunderslev Sogn«.

Slægtssammenholdet var ham meget magtpaaliggende, og i sit uselviske Arbejde for at samle Oplysninger skyede han ingen Ulejlighed. Arbejdet interesserede ham, og derfor gik han ogsaa i Gang med sin Hustrus Slægtshistorie, specielt Borupgaard-Slægten, men Døden afbrød 1955 brat Arbejdet dermed.

Bodil Høyer.

Der er flere Gange refereret forskelligt fra Fru Bodil Høyers Bog »Dagligt Liv paa en nordsjællandsk Bondegaard i Midten af forrige Aarhundrede«.

Bodil Høyer var Datter af Gdr. Hans Andersen, Græse Mølle, der var Søn af den ældste af de 10 Børn fra Garbogaard, Gdr. Anders Sylvest, Strøllillegaard (I). Hendes Mor var Datter af Gdr. Hans Sylvest, Hansegaard (II), og saaledes Kusine til sin Mand.

Bodil Høyer, der var født 1854 og døde 1936, var første Gang gift med Landinspektør *Oluf Sørensen*, Hillerød, senere med Vejinspektør Høyer, Ribe.

I sit første Ægteskab havde hun Medlem af det Side 25 nævnte Repræsentantskab, Dr. med. *Ejnar Sylvest*, der 1955 udgav sin Mors efterladte Manuskript¹⁾. Bodil Høyer giver i sin Bog en meget interessant og livfuld Skildring af Dagliglivet paa sin Slægts Gaarde — en Bog, alle Slægtens Medlemmer burde have.

Viggo Sylvest Jensen.

Den 4/12 1959 dræbtes — ved en meningsløs Ulykke — en af Repræsentantskabets Medlemmer, den 50-aarige landskendte Flyver, Dir. *Viggo Sylvest Jensen*, ved en Bilulykke paa en svensk Landevej sammen med sin Svoger og to andre i hans store Virksomhed ansatte.

Sylvest Jensen havde Danmarks største private Flyvervirksomhed med Luftfotografering som Speciale i Danmark, Norge, Sverige, U.S.A., Canada og Tyskland. Han havde en Tid 17 Maskiner.

Han var Søn af Ejendomshandler *N. Jensen* og Hustru, Hillerød, som lever endnu. Hans Mor er Datter af Branddirektør Hans Hansen, Borupgaard — Søn af Ane Sylvest (VII) — der var gift med sin Kusine Karen Sylvest, Datter af Ole Sylvest (X), Nebbegaard, og saaledes Anders Kjellerups Nevø.

Dr. Anthon Fr. Bruun.

Mere end nogen anden er der Grund til at mindes Næstformanden i vort Slægtsudvalg. Dr. phil. *Anthon Fr. Bruun*.

1) Bodil Høyers eneste Datter, Astrid, var gift med Redaktør og Indenrigsminister Sigurd Berg.

Dr. Bruun tilskrev mig allerede Maj 1949 om til Laans at faa de — som han havde hørt om — af mig indsamlede Slægtsminder til Supplering af sine, og det var Starten til et til hans alt for tidlige Død vedvarende Venskab med denne beskedne, men uhyre kundskabsrige Mand, som nød større international Ry end nogen anden inden for Sylvest-Familien før og siden — en Mand, som Bladene ved hans Død med Rette betegnede som den *verdensberømte Dybhavsforsker*.

Dr. Bruuns Mormor var Gdr. Ole Sylvests (X) Datter *Ane Kathrine*, gift med Gdr. *Hans Nielsen*, Bjerggaard, Tjæreby.

Hans Far var Jyde, der efter at have haft en Gaard i Jylland flyttede til Sjælland og købte en Gaard der for at være i Sønnens Nærhed, efter at denne var kommet paa Sorø Akademi.

Som 5-aarig fik Dr. Bruun Børnelammelse, og selv om han ved Energi nogenlunde overvandt Følgerne derefter, havde han stadig Mén deraf. Dr. Bruun var født 1901 og uddannet som Zoolog og Biolog. Som ganske ung fik han i 1928 sit Livs Chance ved at komme med paa den 2-aarige Dana-Ekspedition som videnskabelig Assistent.

Sit Livs Eventyr og det, der gjorde ham kendt Verden over, var hans Indsats som videnskabelig Leder af den succesrige *Galathea Ekspedition 1950-52*.

Hans Liv blev et Eventyr, der kastede Glans over hans Fødeland gennem de videnskabelige Resultater, han gennem sit Arbejde naaede, og mange er de udenlandske Æresbevisninger, han fik for sine Afhandlinger, Beretninger m.m. Her skal kun anføres et Par Træk fra hans sidste Aar. I 1959 blev han af UNESCO kaldt til Østen som Raadgiver for 10 Landes Havforskning og som videnskabelig Leder af en amerikansk Ekspedition. Han var amerikansk titulær Professor. I Juli 1961 blev han sammen med Prof., Dr. Aage Bohr af det amerikanske »Academy of Achievement« hædret med Guldmedalje for sin Indsats i Havforskningen.

To Maaneder før sin Død var han i Paris valgt til Formand for Den internationale oceangeografiske Kommission.

Ja — som en Avis skrev — hvor han kom under sine Rejser, ven-

tede der ham Hædersbevisninger, Ærestitler og Medaljer, som tildeltes i store hedengangne Forskeres Navne — og adskillige inden- og udenlandske Ordener tildeltes ham.

Han var altid den jævne, glade, gæstfrie Mand, der meget gerne talte om Slægtens Historie, men beklagede sig over ikke at have Tid at ofre paa dens Udredning. Naar jeg naar Pensionsalderen, skal jeg rigtig hellige mig den, sagde han til mig, naar jeg en enkelt Gang kunde faa ham med paa Arkiverne — før kunde der ikke blive Tid hertil med den Masse Arbejde, der var lagt paa hans Skuldre.

Men Du maa ikke holde op, selv om alle andre opgiver — sagde han Gang efter Gang, og det er ikke mindst hans Skyld, at denne Bog er blevet til. Han mente imidlertid, at man i Slægtstavlerne kun burde medtage de Slægtsmedlemmer, der var født før Aar 1900, og det havde forenklet Arbejdet betydeligt, men jeg syntes, det kunde tænkes at animere yngre Slægtled til at gaa videre med Arbejdet, naar Slægtstavlerne nogenlunde blev ført op til Dato.

Skønt hans Arbejde laa paa et andet Felt, holdt han af Planter, Dyr og Jord. Som Landmandssøn kan jeg godt lide at faa Jord under Neglene, sagde han kort før sin Død til et Blad — og hans Have vidnede i høj Grad derom

Men den 12/12 1961, Dagen før hans 60 Aars Fødselsdag, sank han død om paa Talerstolen i Zoologisk Laboratoriums Auditoriums nye Lokale, hvortil han glædede sig over nylig at have faaet flyttet sit Kontor fra de trange Lokaler i Zoologisk Museum. Aftenen før havde han holdt en aandfuld Juletale i Eventyrernes Klub, lige hjemkommen fra sin 8. Jordomrejse.

Juli 1962 meddeltes det, at Amerika havde hædret ham ved at omdøbe fhv. Præsident Eisenhowers tidligere Yacht, der blev omdannet til Havundersøgelsesskib, til »Anton Bruun«.

Dette Skib vil uden Tvivl som Navnet »Galathea«, hvis Resultater Mængder af Videnskabsmænd Verden over sidder og bearbejder, gennem Slægtled bære Vidnesbyrd om ham og hans Virke. Smaalighed og Misundelse herhjemme gav ham ikke den Placering, han fortjente.

SLÆGTSTAVLERNE

Det var Meningen under Slægtstavlerne at give kortere Omtale af Slægtens — min Farfars, hans Søkende og deres Efterkommeres — Liv og Virke gennem Oplysninger om deres Arbejde, Interesser, offentlige Bestillinger o.s.v., hvorfor der i de udsendte Spørgeskemaer var spurgt derom.

Det var imidlertid kun en ringe Procent af Skemaerne, der gav Oplysninger derom, saa det umuliggjordes, og da den største Del af Slægten var Landmænd, saa vilde en Omtale af deres Arbejde blive Gentagelser, idet det om praktisk taget alle kan siges, at de har fulgt i Slægtens Spor og været dygtige Jordbrugere, Heste- og Kvægopdrættere, der har fulgt med Tiden og af deres Fagfæller har været betroet de offentlige Hverv, som normalt gaar paa Skift blandt de dygtigste inden for Standen.

Desuden vilde en nogenlunde fyldig Omtale af Liv og Virke bidrage til en Bog af uforholdsmæssige Dimensioner og bidrage til at gøre Underskudet ved dens Udsendelse endnu større end det firecifrede Tal, der regnedes med.

Efter Tavlerne Side 72—75 med Sylvest Hansens (1775—1856) Børn og Svigerbørn I—X og deres Børn og Svigerbørn 1—2—3 o.s.v. følger Side 76—89 Tavler med min Farfar Christen Sylvest's (VI) Efterkommere.

A., B., C. o.s.v. = Børnebørn.

a., b., c. o.s.v. = Oldebørn.

a1), b1), c1) o.s.v. = Tipoldebørn.

(a1), (b1), (c1) o.s.v. = Tip-Tipoldebørn.

Derved mener jeg — desværre ene af alle — at have opfyldt det, som blev min Opgave efter Vedtagelsen paa Slægts-Udvalgsrådet September 1955.

Garbogaard — Slægten

Sylvest Hansen, Garbogaard, Strøllille,
* 12/3 1775, † 13/8 1856, 16/11 1798 ∞

Karen Hansdatter, Kollerød (F. og K.)
* 1781, † 21/7 1857.

I. **Anders Sylvest, Strøllillegaard,**
* 1/10 1799, † 20/2 1869,
∞ Bodil Jensdatter, Kollerød,
* 19/6 1807, † 11/8 1883.

1. Gdr. Hans Andersen ∞ Ane Hansdatter, Græsemøllegaard.
(F. og K.)
2. Gdr. Peder Andersen ∞ Maren Kirstine, Foldegaard, Skævinge.
(F. og K.)
3. Gdr. Jens Andersen ∞ 1ste Gange Ane Pedersen, 2den Gang
Stine Larsen, Tjærebygaard.
4. Maren Andersen ∞ Gdr. Lars Larsen, Hellegaard, Borup.
5. Sylvest Andersen ∞ Johanne, Strøllillegaard (F. og K.)
6. Ane Margrethe Andersen ∞ Gdr. Lars Larsen, Hellegaard, Borup.
7. Karen Andersen ∞ Gdr. Hans Hansen, Lyngsholm, Strø.
8. Gdr. Lars Andersen ∞ Ane Kirstine Andersen, Gundsømagle.

II. **Hans Sylvest, Hansegaard og Kaglegaard, Sigerslevøster,**
* 22/10 1801, † 17/5 1885, ∞ Kirsten Andersdatter, Sigerslev-
øster, * 27/1 1804, † 15/5 1852.

1. Gdr. Lars Hansen ∞ Inger Børgesen, Tjæreby.
2. Karen Hansen ∞ Gdr. Hans Madsen, Brobjerggaard, Sigerslev-
øster.
3. Ane Hansen ∞ Gdr. Hans Andersen, Græsemøllegaard (F. og K.)
4. Maren Kirstine Hansen ∞ Gdr. Per Andersen, Foldegaard,
Skævinge. (F. og K.)
5. Johanne Hansen ∞ Gdr. Jens Christensen, Frerslev.

III. **Hansen Sylvest, Bjerggaard, Tjæreby,**
* 29/9 1803, ∞ Maren Hansdatter, Grimstrup, * 1807.

1. Ane Hansdatter ∞ Gdr. Anders Bendtsen, Frerslev.
2. Karen Hansdatter — ugift.
3. Johanne Hansdatter ∞ Gdr. Hans Nielsen, Bjerggaard, Tjæreby.

∞ betyder „gift med“ — F. og K. betyder „Fætter og Kusine“.

I—X: Børn og Svigerbørn.

1-2-3 o.s.v.: Børnebørn, Ægtefælle og deres Bopæl.

IV. *Niels Sylvest*, Bredtoftegaard, Melløse,

* 7/1 1806, † 9/4 1887, ∞

1ste Gang Sidse Nielsen, * 1/1 1814 i Uvelse, † 2/12 1854,
2den Gang Sidse Nielsen, * 1/4 1831 i Strø Sogn.

1. Gdr. Hans Nielsen ∞ Karen Margrethe, Lystrup.
2. Karen Nielsen ∞ Gdr. Peter Nielsen, Melløse.
3. Gdr. Sylvest Nielsen ∞ Ane, Frerslev.
4. Gdr. Niels Nielsen ∞ Marie, Melløse.
5. Margrethe Nielsen ∞ Gdr. Lars Larsen, Lønholt.
6. Gdr. Jens Nielsen ∞ Else Kristine, Gadegaard, Skævinge.
7. Afb. Ole Nielsen ∞ Marie, Skævinge.
8. Stine Nielsen ∞ Gdr. N. Chr. Petersen, Bredtoftegaard, Melløse.
9. Peder Nielsen, Hestehandler, Hillerød.

V. *Karen Sylvest*,

* 6/5 1808, † 19/1 1872, ∞

1ste Gang Gdr. Willum Kristensen, Lundegaard, Strø, * 15/8
1808, † 4/5 1842.

2den Gang Hans Kristensen, Lundegaard, * 9/1 1819.

1. Gdr. Kristen Willumsen ∞ Frederikke, Vejgaard, Strø.
2. Ane Willumsen ∞ Gdr. Jørg. Jacobsen, Hagelse.
3. Gdr. Willum Hansen ∞ Ane Katrine, Bredspilgaard, Strø.
4. Afb. Sylvest Hansen ∞ Ane Kirstine, Græse.
5. Karen Hansen ∞ Gdr. Peder Larsen, Skævinge.
6. Kirsten Hansen ∞ Gdr. N. P. Jacobsen, Skævinge.

VI. *Christen Sylvest*, Skelbækgaard, Sigerslevvester,

* 8/10 1810, † 28/6 1898, 21/6 1833 ∞

1ste Gang Ane Kirstine Pedersdatter, * 2/7 1817, † 13/4 1837,

2den Gang Jacobine Pedersdatter, * 8/5 1820, Sigerslevøster.

3die Gang Bodil Mortensdatter, * 20/9 1828, ∞ 1849, † 7/1
1908, * Lokgaarden, Strøllille.

2 Børn i første Ægteskab, 5 i tredje; de sidste købte Sylvest-
Navnet 1888.

1. Gdr. Ole Christensen ∞ Margrethe Mortensdatter, Tranholm-
gaard, Sigerslevvester.
2. Gdr. Peder Christensen ∞ Maren Pedersen, Hartegaard,
Sigerslevøster.
3. Ane Kirstine Christensen ∞ Gdr. Peter Nielsen, Marienlyst.
4. Karen Christensen ∞ Gdr. Lars Pedersen, Strøllille Mølle.
5. Gdr. Sylvest Christensen ∞ Ane Kirstine Olsen, Bannerhøj,
(F. og K.)

6. Gdr. Morten Peder Christensen ∞ Ingerline Johannessen, Skelbækgaard.
7. Gdr. Hans Christensen ∞ Maren Sofie Hansen, Brobjerggaard.

VII. *Ane Sylvest,*

* 26/10 1812, ∞ Gdr. Hans Madsen, * 11/3 1811, Landagergaard, Helsingør.

1. Gdr. Hans Hansen ∞ Karen Sylvest, Borupgaard (F. og K.)
2. Mads Hansen, † som 12-aarig.
3. Birthe Hansen, ugift.

VIII. *Peder (Per) Sylvest,* Garbogaard, Strøllille,

* 24/6 1815, † 10/12 1901, ∞

1ste Gang Johanne Olsen, * 7/3 1817, † 1846,

2den Gang Ane Andersen, * 28/1 1820, † 7/6 1862.

1. Ane Pedersen ∞ Gdr. Jens Larsen, Tjæreby.
2. Gdr. Ole Pedersen 1ste Gang ∞ Johanne Pedersen, Torvegaard, Ll. Hagelse. 2den Gang ∞ Ane Sørensen, Torvegaard, L. Hagelse (F. og K.)
3. Gdr. Lars Pedersen 1ste Gang ∞ Karen Christensen, Strøllille Mølle (F. og K.), 2den Gang ∞ Victoria Ludvigsen.
4. Anders Pedersen, ugift.
5. Johanne Pedersen ∞ Gdr. Sylvest Andersen, Strøllillegaard (F. og K.)
6. Gdr. Mads Pedersen ∞ Maren Kristine Hansen, Garbogaard.
7. Stutmester Hans Pedersen ∞ Maren Hanne Larsen, Toftegaard, Sylvest, * 1843, † 1864 — Marie død som Barn.

XI. *Johanne Sylvest,*

* 23/9 1817, ∞ Gdr. Anders Larsen, * 1807, Hagelse Mølle.

1. Karen Andersen ∞ Gdr. P. Willumsen, St. Hagelse.
2. Ane Kristine Andersen ∞ Gdr. Julius Carstensen, Sigerslevvester.
3. Lars Hansen Andersen, Hagelse Mølle.

X. *Ole Sylvest,* Nebbegaard, Harløse,

* 6/8 1821, † 4/1 1888, ∞

Karen Kristine Nielsen, * 24/8 1829, † 10/10 1902.

1. Karen Sylvest ∞ Gdr. Hans Hansen, Borupgaard (F. og K.)
2. Ane Margrethe Sylvest ∞ Gdr. Hans Nielsen, Gørløse Mølle.
3. Gdr. Niels Sylvest ∞ Kirstine Andersen, Lundbakkegaard, Tibirke.

4. Kirsten Sylvest ∞ Gdr. Johannes Andreasen, Ullerød.
5. Katrine Sylvest ∞ Gdr. Hans Nielsen, Bjerggaard, Tjæreby.
6. Gdr. Anders Sylvest ∞ Trine Olsen, Nebbegaard.
7. Johanne Sylvest ∞ Louis Klein, Thulstrup.
8. Gdr. Sylvest Hansen Sylvest ∞ Karen Margrethe Jørgensen, Ullerød Mølle.
9. Sidse Marie Sylvest druknede 3/11 1883 i Slotssøen.
10. Kristiane Sylvest druknede 3/11 1883 i Slotssøen.
11. Maren Kirstine Sylvest druknede 3/11 1883 i Slotssøen.

Tranholmgaard — Slægten

VI—1.

Ole Christensen, Tranholmgaard, Sigerslevvester,
* 18/9 1834, † 23/1 1892, 29/5 1863 ∞

Margrethe Mortensdatter, Lokgaard, Strøllille,
* 31/5 1831, † 27/8 1906 (Søster til sin Fars 3die Kone).
Gdr., Sogneraadsformand m.m.

- A. *Morten P. Olsen*, * 8/7 1855, † 21/5 1944, 16/11 1899 ∞
Kirstine Hansen, Knardrup, * 5/2 1859, † 8/7 1939.
Gdr., Tranholmgaard, Sogneraadsformand, Mejeriform. m.m.
- a. *Oluf Hans Sylvest Olsen*, * 20/11 1898, 18/1 1928 ∞
Astrid Bertha Dagmar Christensen, Hartegaard, * 23/1 1907,
Gdr., Tranholmgaard, Sogneraadsform., i Bestyrelsen for Landbof.,
Mejeri, Brugsforening m.m.
- a1) *Jørgen Sylvest Olsen*, * 24/5 1936.
Landmand. — Ugift.
- b. *Johanne Kirstine Olsen*, * 2/11 1902, 10/4 1929 ∞
Hans Poulsen, Græse, * 19/5 1901.
Gdr., Kohavegaard, Bastrup.
- b1) *Peder Verner Poulsen*, * 2/4 1930, 17/6 1951 ∞
Ebba Granberg Petersen, Uggeløse, * 25/3 1936,
Købmand, Neder Draaby.
(1b *Karin Margrethe Poulsen*, * 28/8 1953.
(2b *Inger Poulsen*, * 24/5 1957.
- B. *Ane Kirstine Olsen*, * 15/4 1858, 9/4 1880 ∞
Sylvest Hansen Christensen Sylvest (se Bannerhøjslægten).
- C. *Christen Sylvest Olsen*, * 26/11 1866, † 5/9 1937, 30/4 1890 ∞
Ane Kirstine Mortensen, * 11/12 1868, † 25/4 1938,
Gdr., Udesundby.
- a. *Oluf Sylvest Olsen*, * 9/11 1890, † 10/3 1959, 29/4 1916 ∞
Anna Margrethe Jørgensen, Odense, * 10/9 1890, † 1958,
Overpostmester i København. — Ingen Børn.
- b. *Anna Margrethe Olsen*, * 16/10 1894, 9/11 1917 ∞
Ejner Christensen Grenaa, * 22/7 1890,
Manufakturhandler, Frederikssund. — Ingen Børn.

c. *Ove Peter Sylvest Olsen*, * 9/7 1899, † 7/2 1954, 14/2 1938 ∞
Bodil Thøstrup Petersen, * 14/9 1917.
Gdr., Udesundby.

c1) Jens Christen Sylvest Olsen, * 1/2 1939.

c2) Erik Sylvest Olsen (adopteret af Manufakturhandler Grenaa's),
* 15/2 1948.

D. *Karen Olsen*, * 2/6 1869, 1891 ∞

Peder Jørgensen, * 12/5 1864, † 9/7 1930,

Gdr., Værebrogård.

a. *Ole Sylvest Jørgensen*, * 14/2 1893, † 8/6 1929.
Ugift.

b. *Olga Gerda Margrethe*, * 7/3 1894, 9/4 1919 ∞

Carl Johan Andreasen, * 9/4 1897,

Musiker, Garden.

b1) *Otto Johan Andreasen*, * 13/2 1920, 24/5 1947 ∞

Ragnhild Christine Langhoff, * 1/10 1917.

Ejendomsmægler. — Ingen Børn.

b2) *Mogens Sylvest Andreasen*, * 29/3 1926, 7/11 1953 ∞

Betty Grundtvig, * 21/10 1933.

Tandlæge. — Ingen Børn.

c. *Valdemar Albert Jørgensen*, * 12/3 1901, 2/11 1928 ∞

Ellen Johanne Andersen, Uggeløse, * 8/4 1901,

Gdr., Værebrogård.

c1) *Kaj Sylvest Jørgensen*, * 23/1 1930, 4/8 1953 ∞

Kirsten Sørensen, Solrød, * 1/7 1933.

Landmand.

(c1) *Anker Sylvest Jørgensen*, * 17/ 1954.

(c2) *Karen Julie Jørgensen*, * 4/8 1936.

Ugift.

E. *Sylvest Hansen Olsen*, * 5/10 1861, 27/11 1885 ∞

Else Kirstine Nielsen, * 28/7 1866,

Gdr. i Kvinderup, senere Bankbeestyrer i Skævinge.
Ingen Børn.

Hartegaard — Slægten

VI. - 2.

Peder Jensen Christensen,

* 3/4 1837, † 28/10 1907, 29/5 1863 ∞

Maren Pedersen,

* 1/4 1837, † 25/5 1906.

Gdr., Hartegaard, Sigerslevøster,
Sogneraadsformand m.m.

- A. *Hans Peter Christensen*, * 1866, † 1943, 1901 ∞
Boline Pedersen, * 1870, † 1930,
Landmand.
- B. *Ane Kristine Christensen*, * 1868, † 1894, ∞
Lars Peder Larsen,
Gdr., Strølille.
- C. *Sylvest Christensen*, * 22/8 1875, † 10/6 1934, 1899 ∞
Anna Marie Assersen, * 17/5 1881, † 18/4 1942,
Gdr., Hartegaard.
- a. *Astrid Britha Christensen*, * 23/1 1907, 18/1 1928 ∞
Oluf Sylvest Olsen,
Gdr., Tranholmgaard (se under Tranholmgaard).
a1) *Jørgen Sylvest Olsen*, * 24/5 1936. — Ugift.
- b. *Ester Margrethe Elisabeth Christensen*, * 21/7 1911, † 16/10 1949,
10/4 1930 ∞
Robert Jespersen, * 25/2 1906,
Vognmand, Hillerød.
b1) *Inge*, * 23/5 1938.
b2) *Hans*, * 23/8 1944.
b3) *Ole*, * 29/11 1947.

Marienlyst — Slægten

VI - 3.

Ane Kirstine Christensen (Sylvest)

* 7/2 1851, † 20/10 1915, ∞

Gdr. Niels Peter Nielsen, Marienlyst,

* 14/12 1849, † 2/4 1929.

- A. *Sylvest Hansen Nielsen*, * 3/5 1873, † 1928, ∞
Maren Sofie Jensen, Skævinge, * 12/5 1874, † 20/9 1917.
Gdr., Marienlyst — senere forskelligt.
- a. *Anna Marie Nielsen*, * 2/11 1899, ∞
Frederik Petersen, * 16/12 1896,
Chauffør, Vigerslevvej 45, Valby, Kbh.
- a1) *Elly Petersen*, * 3/9 1923, ∞
Villy Jastrøe, * 26/9 1922,
Glostrup, Møbelpolstrer.
(1a *Sten Jastrøe*, * 24/9 1945.
(1b *Kirstine Jastrøe*, * 3/9 1952.
- a2) *Else Petersen*, * 24/9 1927, ∞
King Voss, * 8/12 1922,
Fabrikant, Gentofte.
(1a *Søren Voss*, * 25/11 1953.
- b. *Peter Sylvest Nielsen*, * 8/9 1903, ∞
Karla Hansen, * 18/4 1902,
Gdr., Kregme.
b1) *Egon Sylvest Nielsen*, * 30/1 1941.
- c. *Ove Sylvest Nielsen*, * 1/10 1909,
Bager, Canada - ugift.
- B. *Karen Marie Nielsen*, * 26/8 1875, † 25/8 1955, ∞
Olaf Mortensen, * 27/4 1874, † 18/11 1944,
Gdr., Øglekærsgaard, Udesundby.
- a. *Peter Nielsen Mortensen*, * 16/8 1901, ∞
Else Hansen, * 13/4 1920,
Gdr., Øglekærsgaard, Udesundby.
- a1) *Elin*, * 6/9 1946.
a2) *Otto*, * 9/6 1949.
- b. *Ejner Nielsen Mortensen*, * 1/5 1913, ∞
Else Larsen, Kvinderup, * 9/2 1915,
Gdr., Sognefoged, Gandløse.
b1) *Bent*, * 24/2 1947.

- C. *Bodil Kirstine Nielsen*, * 15/12 1877, † 15/4 1943, ∞
Christian Christiansen, * 10/9 1876, † 3/5 1958,
 Købmand, Borgmester, Sparekassedirektør.
- a. *Karen Margrethe Christiansen*, * 6/8 1902, ∞
Ejner Lundgren, * 7/2 1888,
 Grosserer, Byrådsmedlem, Frederikssund.
- b. *Else Kirstine Christiansen*, * 6/4 1904, ∞
Asger Nielsen, * 19/1 1900,
 Apoteker, Frederikssund.
 b1) Hans Erik Aage Nielsen, * 13/9 1935.
 b2) Svend Asger Nielsen, * 29/10 1939.
 b3) Torben Asger Nielsen, * 26/1 1942.
- c. *Marie Luise (Lis) Christiansen*, * 2/7 1906, ∞
Niels Thøger Creutz, * 29/3 1904,
 Boghandler, Ærøskøbing.
 c1) Bo Creutz, * 22/6 1939.
 c2) Lars Creutz, * 16/7 1945.
 c3) Anne Creutz, * 19/1 1947.
- d. *Chr. Aage Christiansen*, * 3/3 1910, ∞
Regitze Bech, * 16/2 1911,
 Købmand, Frederikssund.
 a1) Søren Christiansen, * 6/7 1951.
- D. *Oluf Morten Nielsen*, * 13/7 1880, ∞
Karoline Jensen, Sølyst, * 22/2 1880, † 7/12 1947,
 Gdr., Lejre, senere København.
Lina Nielsen, * 15/1 1906,
 Musiklærerinde. - Ugift.
- E. *Christen Sylvest Nielsen*, * 6/11 1882, ∞
Karen Hansen, * 17/7 1886,
 Gdr., Marienlyst, Ølstykke.
- a. *Gerda Sylvest Nielsen*, * 18/9 1910, ∞
Helge Alsbæk, * 24/4 1912,
 Læge, Skævinge.
 a1) Birthe Alsbæk, * 5/4 1939.
 a2) Hanne Alsbæk, * 4/4 1940.
 a3) Henrik Alsbæk, * 20/6 1948.
- b. *Emil Sylvest Nielsen*, * 29/11 1911,
 Gdr., Udlejregaard. - Ugift.

- c. *Helga Sylvest Nielsen*, * 4/5 1917, ∞
Bent Langebæk Lindenburg, * 10/8 1910,
 Læge, Helsingør.
 c1) Poul Thim Lindenburg, * 16/5 1943.
 c2) Boye Andreas Lindenburg, * 10/8 1945.
- F. *Anna Petrea Nielsen*, * 21/9 1886, ∞
Anders Mortensen, Gørlose, * 17/12 1888, † 17/3 1935.
 Gdr., Lille Marienlyst, Frederikssund.
- a. *Ragnhild Mortensen*, * 27/3 1913, ∞
Aage Chr. Nielsen, * 3/4 1898,
 Stationsforstander, Sandved.
 a1) Jørgen Birk Nielsen, * 22/5 1946.
 a2) Preben Birk Nielsen, * 21/11 1949.
 a3) Lotte Birk Nielsen, * 27/3 1956.
- b. *Agnete Mortensen*, * 5/2 1914, ∞
Ingvar Hedegaard Andersen, * 19/7 1913,
 Købmand, Nykøbing Sj.
 b1) Thomas Hedegaard, * 22/2 1940.
 b2) Sven Hedegaard, * 10/6 1941.
 b3) Per Hedegaard, * 14/6 1946.
- c. *Henning Mortensen*, * 24/3 1915,
 Ll. Marienlyst. — Ugift.
- d. *Else Mortensen*, * 13/2 1921,
 Lille Marienlyst. — Ugift.

Strøllille Mølle — Slægten

VI - 4.

Karen Christensen (Sylvest)

* 22/11 1853, † 15/12 1903, 1875 ∞

Lars Pedersen, Strøllille Mølle,

(F.) * 26/4 1849, † 6/6 1924,

Gdr., Amtsraadsmedlem, Landbof. Formand o.m.m.

- A. *Anna Sylvest*, * 23/6 1876, † 17/5 1943, 10/5 1898 ∞
Hans Peter Jørgensen, * 22/4 1870, † 26/6 1926,
Gdr., Frerslev, Formand for Landbof., Slagteri og Mejeri.
- B. *Bodil Kristine Sylvest*, * 15/3 1878, 5/10 1900 ∞
Niels Hansen Nielsen, * 15/7 1871, † 12/12 1952,
Gdr., Skævinge, Amtsraadsmedlem m.m.
- C. *Johanne Petrea Sylvest*, * 6/2 1882, † 7/9 1955, 30/12 1904 ∞
Jacob Jørgen Jacobsen, * 14/9 1876,
Gdr., Holstrupgaard, Grimstrup.
- a. *Carl Jørgen Jacobsen*, * 22/11 1905, 18/9 1947 ∞
Anna Elvine Nielsen, * 21/2 1904,
Telefonmontør, Virum.
- b. *Karen Ella Jacobsen*, * 16/9 1907, † 24/11 1907.
- c. *Lars Sylvest Jacobsen*, * 19/7 1909, 18/11 1934 ∞
Inger Sørensen, Lærerinde, * 9/4 1909.
Kunstmaler, Farum.
- c1) *Ole Sylvest Jacobsen*, * 1/8 1936.
c2) *Anne Sylvest Jacobsen*, * 16/6 1938.
c3) *Margrethe Sylvest Jacobsen*, * 18/8 1940.
- d. *Karen Sylvest Jacobsen*, * 4/4 1911, Skoleinsp., cand. psyk.,
14/5 1955 ∞
Knud Klem, Museumsdir., cand. mag., Helsingør.
- e. *Anna Marie Jacobsen*, * 18/3 1912, 27/3 1838 ∞
Alfred Marinus Madsen, * 4/12 1907,
Bogholder. — Ægteskabet opløst.
- e1) *Birthe Sylvest Madsen*, * 25/5 1939.
e2) *Vagn Sylvest Madsen*, * 6/10 1941.
- f. *Helmer Jacobsen*, * 9/10 1913, 24/10 1941 ∞
Dagmar Hansen, * 5/6 1913,
fhv. Gdr., Sdr. Ørslev, Falster. — Ægteskabet opløst.

- f1) Johanne Charlotte Sylvest Jacobsen, * 9/1 1943.
 f2) Jørgen Jacob Sylvest Jacobsen, * 21/2 1944.
 f3) Karen Margrethe Sylvest Jacobsen, * 12/3 1948.
 f4) Ellen Kristine Sylvest Jacobsen, * 28/10 1952.
 f5) Hans Sylvest Jacobsen, * 12/2 1955.
- g. *Ellen Kristine Jacobsen*, * 5/6 1915, 30/12 1943 ○○
Ole Andreas Munck, * 27/1 1918,
 Assurandør, Hillerød.
 g1) Annelise Sylvest Munck, * 2/5 1945.
 g2) Jacob Sylvest Munck, * 28/1 1947.
 g3) Hanne Kristine Sylvest Munck, * 13/3 1951.
 g4) Kirsten Sylvest Munck, * 22/11 1952.
- h. *Ingrid Elise Jacobsen*, * 8/1 1917, 28/5 1940 ○○
Lavrids Michael Pedersen, * 3/7 1902,
 fhv. Landmand, Edmonton, Canada.
 h1) Bjarne Sylvest Pedersen, * 20/2 1942.
 h2) Kurt Sylvest Pedersen, * 13/11 1943.
 h3) Hans Verner Sylvest Pedersen, * 20/7 1947.
- i. *Harald Jacobsen*, * 15/6 1918, 14/10 1949 ○○
Elise Margrethe Maarup, * 1/5 1925,
 Gdr., Holstrupgaard, Grimstrup.
 i1) Karen Agnethe Sylvest Jacobsen, * 21/5 1951.
 i2) Søren Christen Sylvest Jacobsen, * 6/9 1954.
- j. *Hans Alfred Jacobsen*, * 19/7 1919, 23/9 1949 ○○
Bodil Marie Pedersen, * 12/5 1922,
 Mejerist, Horsens Andelsmejeri.
 j1) Alf Funk Jacobsen, * 5/3 1944.
 j2) Niels Christian Funk Jacobsen, * 7/7 1950.
 j3) Sylvest Funk Jacobsen, * 22/3 1955.
- k. *Viktoria Jacobsen*, * 26/1 1921, 21/1 1945 ○○
Jens Juhl Pedersen, * 30/10 1915,
 Forpagter, Sørbymagle.
 k1) Arne Sylvest Pedersen, * 9/10 1945.
 k2) Mogens Sylvest Pedersen, * 14/1 1948.
 k3) Karin Sylvest Pedersen, * 20/2 1949.
 k4) Jesper Sylvest Pedersen, * 30/8 1952.
 k5) Carsten Sylvest Pedersen, * 7/9 1954.
 k6) Ingrid Sylvest Pedersen, * 7/9 1954.
- l. *Verner Jacobsen*, * 26/1 1921,
 Fotograf, Frederiksværk. — Ugift.

Bannerhøj — Slægten

VI - 5.

Sylvest Hansen Christensen Sylvest, Bannerhøj,
* 20/9 1856, † juli 1929, ∞

Ane Kirstine Olsen,
* 15/4 1858, † april 1929,
Gdr., Hingsteopdrætter, Hingstedommer mm.

- A. *Christen Sylvest*, * 25/9 1880, † 1960. ∞
Ellen Marie Jacobsen, Slangerup, * 25/12 1881, † 21/3 1953,
Købmand, Hotelejer m.m.
- a. *Hans Richardt Sylvest*, * 6/12 1903.
Ugift.
- b. *Max Ove Sylvest*, * 11/12 1906, 28/12 1936 ∞
Viga Hansen.
Slagtermester.
- c. *Oda Margrethe Sylvest*, * 16/7 1908, ∞
Evald Nielsen, * 21/6 1914 Hunseby.
Overingeniør, cand. jolyt., Capetown, Sydafrika.
c1) *Rita Sylvest Nielsen*, * 25/12 1938.
c2) *Erik Sylvest Nielsen*, * 23/1 1942.
- d. *Alex Helmer Sylvest*, * 7/1 1910, ∞ 1ste Gang
Olivia Augusta Vilhelmine v. Edman, * 26/11 1901 Visby, † 10/9
1955, 2den Gang med
Gerda Jensen, * 23/4 1911 København.
Specialarbejder.
- e. *Karl Jens Sylvest*, * 4/8 1912, ∞
Ruth Elisa Marie Haach Frees, Odense, * 21/1 1922,
Overingeniør, cand. polyt., Gentofte.
e1) *Ove Peter Sylvest*, * 11/5 1952.
e2) *Peter Anders Sylvest*, * 20/3 1954.
- B. *Oluf Martin Sylvest*, * 17/1 1885.
Landmand, Jordhøj. — Ugift.
- C. *Karen Bothilde Sylvest*, * 11/5 1886, † 19/4 1962, ∞
Niels Vilhelmsen, * 17/11 1887 i Lyngø,
Gdr., Jordhøj, Hingsteopdrætter.
- a. *Karen Marie Sylvest Vilhelmsen*, * 25/1 1910, ∞
Uddeler Trolle, Bondeskov, * 23/7 1900.

- b. *Yella Agnethe Sylvest Vilhelmsen*, * 20/8 1912.
Cigarhandlerske. — Ugift.
- c. *Inger Margrethe Sylvest Vilhelmsen*, * 9/12 1919, ∞
Jens Andersen,
Gdr., Overdraaby.
- d. *Gudrun Vida Sylvest Vilhelmsen*, * 30/8 1917, ∞
Aksel Svendsen, * 10/2 1910,
Gdr., Højtvedgaard, Gørlose, Form. for Frederiksborgavlen på Sj.
d1) Per Sylvest Svendsen, * 17/5 1941.
d2) Dorte Ingerlise Svendsen, * 8/4 1951.
d3) Lene Anette Svendsen, * 10/2 1953.
- D. *Aksel Valdemar Sylvest*, * 5/6 1892, ∞
Ane Margrethe Jensen, * 27/12 1897.
- a. *Søren Helmer Sylvest*, * 18/7 1921, ∞
Margit Petersen, * 13/3 1922,
Mekaniker.
a1) Steffen Hermann Sylvest, * 18/7 1946.
- b. *Carl Richard Sylvest*, * 1/9 1924.
Købmand, Detroit, Canada. — Ugift.
- c. *Anna Mary Kirstine Sylvest*, * 13/2 1925, ∞
Niels Hansen Danielsen Westergaard, * 28/9 1920,
Mejeribestyrer, Skaarup.
e1) Mogens Sylvest Westergaard, * 23/3 1951.
e2) Jens Holm Westergaard, * 2/4 1954.
- E. *Aage Christensen Sylvest*, * 2/1 1893, ∞
Mathilde Nielsen, Kjellerup,
Cementfabrik i Canada.
(vistnok 6 Børn: Louis, Inger, Rita, Ove, Jens, Victor).
- F. *Morten Hansen (Hans) Sylvest*, * 24/9 1897, †, ∞
Karen Laura Kirstine Holm, * 15/9 1900, Stenvad.
Landmand, nogle Aar i Canada. — 7 Børn.
- a. *Ruth Marie Holm Sylvest*, * 18/9 1923,
Student, Texas. — Ugift.
- b. *Iris Anne Holm Sylvest*, * 1/5 1925, ∞
Oluף Michelsen, * 6/4 1915,
Fuldmægtig, Espergærde.
b1) Birgit Michelsen, * 7/4 1946.

- e. *Vera Hanne Holm Sylvest*, * 23/3 1927, ∞
Henning Nielsen, * 26/4 1921,
 Forvalter, København.
- d. *Frode Bannerhøj Sylvest*, * 5/4 1929,
 Kørelærer ved Hæren. — Ugift.
- e. *Elen Inge Holm Sylvest*, * 29/11 1931,
 Kontorassistent. — Ugift.
- f. *Alice Lilli Holm Sylvest*, * 12/1 1934,
 Husassistent. — Ugift.
- g. *Bent Alfred Sylvest*, * 22/9 1939,
 Ugift.
- E. *Sylvest Christensen Sylvest*, * 30/3 1899.
- a. *Grethe Sylvest*,
 Direktrice, København. — Ugift.
- 2 Børn døde smaa: *Morten Hansen Sylvest*, * 14/4 1883,
 † 19/4 1883, *Mary Mathilde Sylvest*, * 3/8 1890, † 24/10 1890.

Brobjerggaard — Slægten

VI - 7.

Hans Peder Christensen Sylvest,
 * 10/7 1965, † 24/12 1947, ∞

Maren Sofie Hansen,
 * 6/3 1861, † 1/3 1941.

Gdr., Hingsteopdrætter (Billede Side 63).

- A. *Hans Madsen Sylvest*, * 10/5 1891 — Ugift.

Skelbækgaard — Slægten

VI. - 6.

- Morten Peder Christensen Sylvest,**
* 13/11 1862, † 1/1 1941, 9/8 1888 ∞
Ingerline Johannessen,
* 30/10 1869, † 23/9 1940.

- A. *Johannes Hansen Sylvest,*
* 25/1 1889. 20/6 1919 ∞
Anna Kristine Jørgensen, * 28/11 1894.
Fhv. Direktør, cand. agri. L. F. K., Rudkøbing.
- a. *Tove Kirstine Sylvest,* * 4/7 1920, 29/9 1944 ∞
Gunner Thorkild Jensen, * 23/5 1915.
Direktør H. D. »Sønderby's Fabrikker«.
a1) Vibeke Sylvest Jensen, * 8/9 1945.
a2) Susanne Sylvest Jensen, * 24/6 1949.
- b. *Karen Inger Margrethe Sylvest,* * 5/10 1922, 6/8 1950 ∞
Asger Ib Hansen, * 27/4 1923.
Ing. cand. polyt., Los Angeles, Californien.
b1) Steen Peter Sylvest Hansen, * 16/4 1953.
b2) Karin Sylvest Hansen, * 15/11 1956.
b3) John Sylvest Hansen, * 24/4 1960.
- c. *Carl Martin Sylvest,* * 27/2 1924, 29/8 1947 ∞
Agnes Nielsine Pedersen, * 8/11 1923.
Landbrugsuddannet, Driftsleder, Kolding.
c1) Marianne Sylvest, * 30/3 1950.
- d. *Ellen Ida Sylvest,* * 8/9 1926, 28/4 1949 ∞
Poul Larsen, * 25/2 1916.
Gdr., Frugtavl, Torpe pr. Skrøbelev.
d1) Torben Sylvest Larsen, * 14/3 1952.
d2) Bente Sylvest Larsen, * 21/10 1955.
- e. *Kaj Jørgen Sylvest,* * 1/8 1930, 22/9 1956 ∞
Rita Leth-Møller, * 5/9 1931.
Direktør A/S Ekløw, København.
e1) Ole Sylvest, * 15/9 1961.
- f. *Knud Harald Sylvest,* * 8/8 1935, † 3/9 1954.

- B. *Bodil Kristine Sylvest*, * 18/4 1890, 1/4 1921 ∞
Peter Jørgensen, * 3/4 1881, † 25/11 1849.
 Gdr., Rugaard, Strø.
- a. *Ingrid Johanne Jørgensen*, * 24/2 1922, 25/3 1948 ∞
Hans Peter Jensen, * 7/5 1916.
 Gdr.,: Rugaard.
 a1) Kurt Rugaard Jensen, * 18/10 1950.
 a2) Bent Rugaard Jensen, * 1/7 1953.
- b. *Karen Margrethe Jørgensen*, * 23/9 1923, 6/4 1944 ∞
Jens Møller Oddershede, * 27/4 1915,
 Gdr., Uvelse.
 b1) Line Møller Oddershede, * 3/2 1946.
 b2) Jørgen Møller Oddershede, * 23/10 1948.
 b3) Torben Møller Oddershede, * 11/5 1954.
- c. *Bodil Johanne Jørgensen*, * 4/4 1926, 12/5 1951 ∞
Mogens Christensen, * 14/3 1927,
 Lærer, Virum.
 c1) Ole Christensen, * 25/5 1953.
- C. *Christen Sylvest*, * 1/8 1891, 10/9 1915 ∞
Misse Hansen, * 6/10 1893,
 Købmand, Frugtavler, Frederiksværk.
- a. *Poul Sylvest*, * 22/1 1917, 15/5 1954 ∞
Gertrud Annie Lützhøft, * 23/10 1932,
 Boghandler, Fabrikant, Hørsholm.
 a1) Søren Sylvest, * 28/7 1955.
- b. *Knud Sylvest*, * 24/1 1922, 7/6 1953 ∞
Ayoi Rennis, * 25/1 1922,
 Købmand, København.
 b1) Morten Sylvest, * 27/1 1955.
- D. *Sylvest Ingemann Martin Sylvest*, * 7/7 1895, 27/3 1919 ∞
 1ste Gang *Karen Marie Hansen*, * 13/6 1893, 2den Gang
 27/6 1947 *Carla Kristine Rasmussen*, * 20/11 1906.
 Ingen Børn i 2det Ægteskab.
 fhv. Gdr., Kartoffelhandler.
- a. *Svend Aage Sylvest*, * 25/8 1919, 15/12 1947 ∞
Inge Birthe Elinor Hegelund, * 15/7 1926,
 Mekaniker.
 a1) Ani Sylvest, * 20/8 1947.

- b. *Poul Verner Sylvest*, * 28/12 1924, 9/4 1949 ∞
Aase Emmersø, * 17/1 1925,
 Gdr., Karlebo.
- b1) Bente Sylvest, * 3/8 1949.
 b2) Hanne Sylvest, * 18/7 1951.
 b3) Per Sylvest, * 10/5 1955.
- c. *Jørgen Sylvest*, * 13/6 1926, 5/6 1952 ∞
Marie Magdalene Lindberg, * 18/7 1920,
 Glarmester, Stockholm.
- c1) Doris Margrethe Sylvest, * 10/1 1955.
- d. *Ingerlise Kirstine*, * 11/2 1928. - Ugift.
- e. *Grethe Agnethe Sylvest*, * 10/8 1932. - Ugift.
- E. *Gerda Marie Sylvest*, * 5/12 1898, 14/3 1919 ∞
Steffen Hansen, * 17/3 1890,
 Gdr., Brydegaard, Strø. - Ingen Børn.
- F. *Sigrud Ingerline Elisa Sylvest*, * 8/8 1901, 9/4 1925 ∞
Ejnar Rasmussen, * 1/5 1900,
 Vognmand, Dragør.
- a. *Børge Sylvest Rasmussen*, * 8/10 1927, Lærer. - Ugift.
- G. *Oluf Karl Christian Sylvest*, * 10/12 1902, 28/1 1936 ∞
Ada Bodil Elisabeth Andersen, * 9/10 1910,
 Mejerist, Los Angeles.
- a. *Ib Mogens Sylvest*, * 9/10 1936, † 1/2 1940.
 b. *Flemming Sylvest*, * 3/2 1941.
 c. *Ole Torben Sylvest*, * 25/5 1944.
- H. *Karen Sylvest*, * 18/12 1906,
 Laboratorie, Hollywood, Los Angeles. - Ugift.
- I. *Mary Helga Sylvest*, * 2/8 1909, 31/10 1929 ∞
Carl Georg Jørgensen, * 15/9 1902,
 Købmand, København.
- a. *Kurt Sylvest Jørgensen*, * 22/9 1930.
 b. *Vagn Sylvest Jørgensen*, * 12/12 1933.
 c. *Birgit Sylvest Jørgensen*, * 9/5 1943.

2 Børn døde som små.

Andet Afsnit.

NOGLE TRÆK FRA MIN LIVSGERNING

Tilskyndelsen til at nedskrive »*Nogle Træk fra min Livsgerning*« fik jeg, da jeg i et Blad læste noget omtrent saalydende: De fleste Forældre faar til Barnedaaben en saakaldt Mindebog, hvor Barnets Vægt, Appetit, Udvikling m.m. skal nedskrives. Der er Plads til Smaaoplevelser og til de gode Raad, Gudmødre og Bedsteforældre nedskriver paa nogle af Bogens 600 Blade.

De fleste Aar af Barnets Liv bliver maaske ført op til evig Erindring; men der er næppe ret mange, der faar udfyldt mere end 4—5 Sider. Resten af Bogen kan saa senere bruges til Kage- og Madopskrifter. Forordet i Mindebogen er ellers smukt og rigtigt. Det lyder o. således: Formaalet med denne Bog er at søge Interessen for Minderne fremmet samt skabe et Dokument, saa kommende Slægter kan følge Familien Generationer tilbage. Meningen er, at »Barnet« senere skal fortsætte med at nedskrive sit Livs Oplevelser.

Det er dette, jeg i nogen Grad har forsøgt at gøre i det efterfølgende, der kun kan blive Milepæle; og selv om det er naaet, saa maa det erindres, at

*»Det er vort Arbejde, som bliver til Gavn,
vokser i Slægten, som glemte vort Navn«.*

Det er sagt, at vi alle skal staa til Ansvar for, hvad vi faar ud af Livet.

MIN LIVSGERNING

Medens jeg — Johannes Hansen Sylvest — Morfar hed *Johannes Hansen* — i en anden Bog, tildels Dagbog, udførligere har beskrevet mine Aar, indtil jeg i 1917 kom til Langeland, finder jeg det naturligt — og maaske af Interesse for mine Efterkommere — i Fortsættelse af Slægtshistorien at give et Rids af min Livshistorie og den Gerning, det blev mig forundt at udføre.

Jeg blev født paa *Skelbækgård* den 25. Januar 1889 som den ældste af ialt 11 børn, hvoraf de 2 døde som smaa, medens 9 endnu i 1962 lever.

Far var blevet gift og havde overtaget Gaarden efter sin Far Aaret før. Gaardens Tilliggende var ca. 120 Tdr. Ld. og paa godt 12 Tdr. Hartkorn. Han kom saaledes til efter en for Landbruget gylden Periode i 1870'erne og Begyndelsen af Firserne paa en Tid, da Pri-serne var faldende, og lige før 90'ernes vanskelige Aar indtraadte.

Det var da ganske naturligt, at vi ældste Børn tidligt maatte tage Del i lettere forefaldende Arbejde, hvad ikke var til nogen Skade, tværtimod. Det er altid sundere og lettere at gaa fra vanskelige Tider ind i lettere end omvendt.

Jeg gik i Græse Skole. Da der kun var én Lærer de første Aar, var der kun Skolegang hveranden Dag; senere kom der en Lærerinde til den yngste Klasse. Lærer Nielsen var afholdt og dygtig. Jeg var

glad ved Skolegangen og var det sidste Aar Nr. 1 i Klassen. Vi havde 2 Km til Skole.

Vinteren 1902—03 gik jeg »til Præsten« i Gerlev i Hornsherred og boede hos min Moster og Onkel i Landerslev. Grunden dertil var, at vi ikke syntes om Præsten hjemme. Pastor *Berthelsen*, Gerlev, var en prægtig Mand. Vi havde ogsaa holdt meget af vor tidligere Præst hjemme, *Kjørboe*, der var blevet forflyttet til Greve, hvor vi besøgte dem, senere *Ærøskøbing* og sidst St. Olai i Helsingør. De havde Børn paa min Alder, som var vore Venner.

Da jeg 1903 var konfirmeret og færdig med Skolegangen, spurgte Far, om jeg ikke, som han havde gjort det før, havde Lyst til at fortsætte i Frederikssunds Realskole; han var klar over, at der ikke kunde blive en Gaard til hver af Børnene. Jeg holdt imidlertid saa meget af det frie Landsmandsliv og Landmandens Gerning, at jeg bad om at maatte fortsætte ved denne. Det var alligevel et Savn at forlade Skolen.

Jeg blev hjemme til Foraaret 1907. Efter Konfirmationen var det min Opgave at staa først op om Morgen og straks kalde paa Gaardens 3—4 Karle. — Jeg har mange lyse Minder fra Sommermorgenerne, naar jeg derefter gik i Marken for at flytte Hestene; mindre morsomt naar Karlene havde sovet videre, og jeg igen maatte banke paa Ruderne, naar jeg vendte tilbage. Det var heller ikke saa rart de mørke Vintermorgener at være den, der først kom i Stalden for at fodre Hestene, hvoraf der var 12—14 af unge og gamle. Det første Aar akkorderede jeg derfor med min Bror *Christen* om at gaa med derned, mod at han fik 50 Øre om Ugen derfor af den 2-Krone, der var min Løn. Det kunde ske, at en eller anden skikkelig Landstryger var gaaet ind i Stalden for at sove, uden at have faaet Tilladelse dertil. Det varede dog i Reglen ikke saa længe, før Karlene kom derned, den ene for at rense under Hestene, de to andre for sammen med mig at strigle og ordne disse.

Samtidig var Pigerne kommet ned i Kostalden for at malke og Husmanden *Hansen Olsen* for at rense dér.

Ham har jeg al Grund til at nævne, da han var min bedste Ven

og Læremester gennem Opvækstaarene. Han tjente i mit Hjem ialt 50 Aar fra o. 1865 til 1915, kun afbrudt af Soldatertjenesten, og omtrent lige mange Aar under min Farfar og Far, der ogsaa var opvokset sammen med ham. Dog tror jeg knap, Far direkte har arbejdet saa meget sammen med ham, som jeg gjorde i de Aar, jeg var hjemme. I hvert Fald husker jeg, at han, da vi engang kort efter Aarhundredskiftet en kold Efteraarsdag sammen med adskillige andre laa og tog Kartofler op, sagde: »Ja, det bød man ikke din Far, da han var ung«. Naa, han var jo ogsaa opvokset som den næst- yngste af en mindre Børneflokk i 70'ernes gyldne Landbrugsaar.

Hansen Olsen havde et Husmandssted med nogle faa Tdr. Ld. ude paa Overdrevet, som min Farfar havde hjulpet ham til, og hvori han havde en Obligation. Jeg glemmer ikke den Dag i 1898, da Farfar mærkede Døden nærme sig, og kaldte Hansen Olsen ind til Sengen, takkede ham for Aarene, der var gaaet, og gav ham Obligationen til at putte i Kakkellovnen. Skønt han kort efter købte sig et lidt større og bedre Husmandsbrug, vedblev han, som han havde lovet, at arbejde paa Gaarden og tage næste Slægtled ved Haanden og være dem en god Læremester. Han var en dygtig Arbejder, intelligent og altid venlig og glad. — Derfor disse Mindeord. Hans Søn tjente ogsaa nogle Aar paa Gaarden.

I Aarene efter Konfirmationen gik jeg to Aftener om Ugen hhv. til Gymnastik i Sigerslevøster Forsamlingshus og til Aftenskole, især med Landbrugsregnskabsføring, i Græse Skole hos min gamle Lærer.

Om Sommeren arbejdede man i den travleste Høsttid — det var før Maskinerne vandt Indpas — til Solen gik ned. Det var da almindeligt, at vi fæstede et Par ekstra Høstfolk, ofte Københavnerne eller Svenskere. En saadan nyankommen stillede da engang det efter min Mening meningsløse Spørgsmaal, om hvornaar man holdt Fyraften — jeg svarede: naar man ikke længere kan se.

Der var ellers Humør over Arbejdet, naar 5—6 Høstkarle svingede Leerne og lige saa mange Piger og Koner bandt op efter dem; ikke mindst Humør var der, naar Kaffen eller Mellemmaden kom ud og blev indtaget bag en af Kornhobene. Jeg har endnu saavel den

Øldunk, som jeg bar ud til dem i 90'erne, som det Ølkrus, hvoraf alle drak ved Maaltiderne hjemme.

Vi unge havde sammen med Fætre og Kammerater Rideklub om Sommersøndagene. Det var en kær og sund Sport, og de unge Heste skulde jo tilrides. Jeg naaede at faa 2. Præmie i Travløb ved Landboforeningens Dyrskue.

Til Dyrskuerne, der var Sommerens Højdepunkt af Forlystelser, var det almindeligt, at vi trak vore bedste Køer; Far kørte Hestene, saafremt der var saadanne, der skulde konkurrere; og stolte var vi, hvis de fik en fin Præmie. Dyrskuerne holdtes enten i Frederikssund eller Hillerød, saa det var en Spadseretur paa ca. 3 Mil til det sidste Sted. Ved Dyrskuerne traf mange af Slægtens Unge hinanden, og det samme skete ved Ballerne i Klubben Enigheden i Frederikssund om Vinteren.

I Januar 1907 begyndte jeg at mærke Smerter i min venstre Hofte; det blev efterhaanden værre. Flere Læger søgtes, uden de kunde finde Aarsagen dertil; hver prøvede sin Kur.

Jeg var meget interesseret i at faa det opklaret, fordi jeg havde faaet Tilladelse til at rejse over hos min Morbroder *Jens Peter Johannessen* paa Fyn og lære Landvæsen 1. Maj. Da jeg meget nødig vilde opgive det, fik jeg Tilladelse til at tage derover.

Benet var ikke godt, jeg snublede ofte bag Harven, og naar jeg i Middagsstunden sammen med Karlene havde sovet i Halmen i Laden, lod jeg disse gaa først, for at de ikke skulde se, at jeg maatte krybe et Stykke langs Væggen, inden jeg kunde rejse mig.

Sidst i Maj gik det galt; jeg snublede med en Trillebør paa et glat Brædt og kunde ikke rejse mig igen, hvorfor jeg under store Smerter blev baaret ind og lagt i Seng. Efter Lægens Raad blev jeg, saa snart jeg var i Stand dertil, flyttet til Diakonissestiftelsen i København, hvor Mor et Par Gange havde været indlagt. Et Røntgenbillede viste et slemt Hoftebrud. Brusken havde ikke villet forbene og var skredet ud. Jeg laa derefter 7 Uger i Strækbandage. Sengens Fodende var hævet op, og en Sandpose i en Snor var op over Sengens Fodende

fastgjort til en Slæde, hvori Benet laa. I den Tid kunde jeg ikke vende mig i Sengen; den første Tid var jeg noget ør i Hovedet ved at have det nedad, men det vænnede man sig til. Det var en fem Sengs Stue med mange flinke Mennesker og om muligt endnu finere Sygeplejersker. Overlægen, Dr. *Fenger Just*, var da ogsaa senere min Læge, Prof. *Pauli* var bortrejst, da jeg blev indlagt.

Efter at Strækbandagen var blevet fjernet, blev Benet lagt i en Gipsbandage, der naaede rundt om Maven. Efter i 4 Uger at have gaaet paa 2 Krykker, fik jeg i September Tilladelse til at tage hjem. Jeg var klar over, at dette betød, at al Ridning og lignende for Fremtiden var udelukket. Jeg havde befundet mig godt paa Hospitalet og faaet mange Venner blandt Patienter og Sygeplejersker, saa jeg var paa en Maade ked af at skulle forlade det. Jeg havde faaet Ordre paa at komme ind og faa skiftet Bandage sidst i Oktober, og der blev stillet mig i Udsigt at skulde gaa paa Krykker mindst eet Aar. Alligevel stod min Lyst stadig til Landbruget. Jeg fik derfor Lov til at komme paa

Tune Landboskole

1. november 1907 — hjemme laa begge mine Bedstemødre syge, Farmor døde kort efter.

Forstander *Brinch Lassen* havde lovet at skaffe mig to gode Kammerater at dele Værelse med, og jeg fik det i høj Grad — nemlig *Ejnar Dam* og *Friis Hansen* — med hvem jeg sidst mødtes ved vort 50 Aars Jubilæum paa Skolen 1958 — de hjalp mig Strømperne af og paa. Ogsaa de andre Kammerater var umaadelig hjælpsomme over for mig i de 9 Maaneder jeg tilbragte paa Skolen og gik med to Krykker. I Vinterens Løb var jeg 2 Gange — en Uge ad Gangen — inde paa Hospitalet og fik skiftet Bandage. Da jeg aabentbart var flittig, fik jeg den sidste Halvdel af Kursuset bevilget et af Skolens Stipendier.

Det, som jeg dengang regnede for mit Ideal at arbejde efter, var som min Lærer »Gamle Christensen« at blive Landbrugslærer og have

en mindre Gaard ved Siden af, hvor Teorien omsattes i Praksis, erindrende Bjørnson's Ord i »En glad Gut«: »Der er to Ord. Det ene hedder Praksis, det andet Teori, det er godt at have dem begge to«.

Det var min Mening, jeg vilde have fortsat paa Landbohøjskolen, men jeg fandt det tilraadeligt at forberede mig lidt mere forinden, hvorfor jeg fik Lov til den følgende Vinter at tage paa Askov Højskole. Jeg var kun 19 Aar.

Fra $\frac{1}{8}$ til $\frac{1}{11}$ 1908 var jeg saa hjemme og fik i den Tid Lov til at erstatte Krykkerne med 2 Stokke, medens jeg først blev fri for Bandagen Februar 1909. 1. November 1908 rejste jeg til

Askov Højskole

og havde der en herlig og meget udbytterig Vinter, hvor jeg foruden at følge med i de almindelige Fag benyttede al den Tid, jeg kunde afse dertil, til at forberede mig i nogle af de Fag, jeg vilde møde paa Landbohøjskolen.

Min første Artikel skrev jeg den Vinter i Frederiksborg Amts Avis om »Folketingsvalget« paa Skolen, hvor jeg var Stiller for Venstres Kandidat, der valgtes.

Gennem de Kammerater jeg især havde sluttet mig til paa Tune, *Karsten Iversen* og *Josef Hansen* — senere Forstandere paa hhv. Askov og Tystofte Forsøgsstationer — kom jeg mest paa Askov Forsøgsstation.

Sommeren 1909 tilbragte jeg hjemme og deltog i lettere Arbejde — kørte Slaamaskine, passede Kreaturer o. lign., samtidig læste jeg Kemi og Zoologi, idet jeg havde faaet anskaffet de Lærebøger, vi skulde bruge paa Landbohøjskolen. Jeg skrev desuden i Frederiksborg Amts Avis den første Artikel »Rejs ud«, jeg fik Betaling for. 1. September 1909 begyndte jeg paa

Landbohøjskolen.

Jeg kunde nu gaa ved een Stok.

I København havde jeg faaet et Værelse med Morgenkaffe til

12 Kr. om Maaned. Da jeg fik den meste Tørkost hjemme fra, var det Mening, at jeg skulde spise Middag med varm Mad paa Spise-restaurant, men da jeg — paa Grund af Travlhed og Sparsommelighed — kun spiste Middag 2 Gange i den første Maaned, saa tabte jeg i Vægt, og det blev ændret saaledes, at jeg fik et Værelse med fuld Kost — 50 Kr. pr. Maaned.

Da jeg vidste, hvad det gjaldt — Vejen var foreløbig lukket for mig tilbage til det praktiske Landbrug — saa sled jeg haardt i det, sædvanligt til Kl. 11 om Aftenen efter at være kommet hjem fra Forelæsningerne paa Landbohøjskolen.

1. Del Eksamen var streng, undertiden overanstrengte jeg Benet ved indtil 8-10 Timers Arbejde paa Laboratorium og Tegnestue, det gav stærke Smerter i Hoftene, men det gik.

3 Ugers Landmaaling i Dyrehaven var næsten mere, end Benet kunde tage, men jeg bed Tænderne sammen, det gjaldt Knald eller Fald — udførligere omtalt i Dagbogen.

Efter at have overstaaet 1. Del fik jeg Stipendium fra Skolen med fri Undervisning og 20 Kr. om Maaned.

I en 14 Dages Sommerferie hjemme kopierede jeg et gammelt Kort over Sognet og forberedte mig ellers i kommende Fag.

2. Del var knap saa slem som første, hvortil en Trediedel var dumpet. Jeg trak Vejret lettere og gik bl. a. til en 8 Dages Foredrags-serie paa Raadhuset, hvor P. Munch talte om »De sidste 10 Aars Politik«.

Eksamen var færdig midt i April 1911, og jeg havde bestaaet den med en smuk 1. Karakter.

Hele Kursuset varede kun 1½ Aar, hvilket var alt for kort Tid i Forhold til det, der skulde gennemgaas, og kort efter blev det da ogsaa forlænget til 2½ Aar. I Maj 1911 tiltraadte jeg min første Plads som Assistent paa

Ladelund Landbrugsskoles kemiske Laboratorium

for den fyrstelige Løn af 600 Kr. for et Aar + Kost og Logi — lykkelig var jeg for første Gang at komme til at tjene Penge.

Jeg spiste hos Forstander *Overgaard's*, og da jeg havde været paa Askov Højskole sammen med Fru *Overgaard* — dengang *Hedvig Lefeldt* — fik jeg et kært Hjem der.

Arbejdet paa Laboratoriet bestod i Analysering af Mælk, Kunstgødninger og andre Produkter fra Landbrugserhvervet.

Jeg havde et dejligt Aar der — min ældste Bror boede om Vinteren sammen med mig, medens han fulgte Skolens Kursus, og min ældste Søster var et Aar Pige hos den ene af Lærerne — *Konradi*.

Da jeg gerne vilde i nærmere Kontakt med det egentlige Landbrug, fik jeg fra 1. Maj 1912 Pladsen som Bestyrer af

Askov Forsøgsstations kemiske Laboratorium.

Arbejdet bestod foruden i Analysering af Forsøgsafgrøderne i Deltagelse i Forsøgsarbejdet i Marken og Omvisning og Forklaring af Forsøgene for Besøgende.

To herlige Aar tilbragtes her hos det prægtige Forstanderpar *Anine* og *Frederik Hansen*, han var foruden Forstander tillige Statskonsulent.

Her fik jeg stærk Tilknytning til Arbejdet i »*De danske Ungdomsforeninger*« som Næstformand i Askov Afdelingen for Sognets Unge, hvis Møder 2 Gange om Maaneden holdtes i Fr. Hansen's Stuer. Det var et kristeligt, nationalt og socialt Arbejde med Foredrag, Sanglege, Dilettantforestillinger og Udflugter.

Paa Forsøgsstationen holdt jeg ugentlig gratis Aftenskole med landøkonomiske Foredrag for Forsøgsstationens Elever og enkelte andre for at øve mig i Talens Brug.

Et par Aftener om Ugen gik jeg om Vinteren til Vejen og læste Tysk hos en Realskolelærer der, ellers kom jeg til de offentlige Foredrag og Møder paa Højskolen.

Sommeren 1912 var jeg for første Gang uden for Landets Grænser, idet jeg besøgte Tune-kammerater paa Als og Sundeved, var i Nybøl Frimenighedskirke og til Ungdomsmøde i Vester Sottrup Forsamlingshus. Det var vel nok en Oplevelse at spadserere fra Sønderborg

over Dybbøl Banke forbi Bøffelkobbøl til min Ven i Graasten. Det var Historie, som gamle Christensen paa Tune havde indviet os i, og det skulde en halv Snes Aar senere blive en Egn, som jeg fik megen Forretningsforbindelse med og mange Venner og Bekendte i.

Det var Meningen, at jeg skulde blive paa Forsøgsstationen, til den tidligere Assistent paa denne, *Frode Hansen*, havde afsluttet sit Kursus paa Landbohøjskolen.

Vinteren 1913—14 rejste jeg en Gang om Maaneden nogle Dage op til Tylstrup og foretog nogle Laboratorieforsøg dér for Forsøgsleder *L. Helveg*, som havde Roeforsøg liggende paa Forsøgsstationen, og det blev derefter bestemt, at jeg fra 1. Maj 1914 skulde bestyre det nyoprettede Laboratorium paa

Tylstrup Forsøgsstation i Vendsyssel.

Laboratoriet var indrettet med Henblik paa den da projekterede Opdyrkning af Store Vildmose.

For at studere, hvilke Erfaringer man paa dette Omraade havde indhøstet i Udlandet, fik jeg ved Fr. Hansens Hjælp af Statens Forsøgsvæsen bevilget et

3 Maaneders Stipendium paa 500 Kr. + Gagen.

Jeg *paabegyndte Rejsen 1. Maj 1914* og sejlede med Skib fra Frederikshavn til Göteborg, hvorfra jeg tog med Baad — ad Göta Kanalen — tværs gennem Sverige til Jönköping, en herlig Oplevelse. Turen varede flere Dage, idet der var en Masse Sluser, vi skulde igennem, ligesom der var Fragt med til og fra de forskellige Byer og Pladser.

Efter forud indhentet Aftale studerede jeg derefter i omtrent 2 Maaneder paa Moseforsøgsstationen i Jönköping ved at arbejde paa Laboratoriet dér og besøge Mosekulturforsøgene.

Ved Afrejsen derfra besøgte jeg paa Vejen til Danmark Stockholm, hvor jeg bl. a. besaa Slottet indvendig og overværede Møde i Rigsdagen med en skarp Diskussion mellem *Branting* og *Staal*. Desuden

besøgte Forsøgsstationerne i Uppsala og Ultuna samt den baltiske Udstilling i Malmø.

Sidst i Juni rejste jeg over Danmark — med Besøg hjemme — til tyske og hollandske Moseforsøgsstationer og videre ad Rhinen ned til de bayeriske Mosekulturforsøg.

Fra Sønderborg var jeg i Tog sammen med tyske og østrigske Veteraner, der havde været oppe for at fejre 50 Aars Dagen for Slaget ved Dybbøl.

I Hamburg var jeg en Aften sammen med en Ungdomsven, *Johannes Sick*, Søn af Direktør Sick, Frederikssund Andelssvineslagteri, som var ansat dernede — han døde ret ung som Slagteridirektør i England.

Da vi en skøn Aften havde lejet en Baad og sejlede paa den smukt illuminerede Alster, fik vi Nyheden om Mordet i Serajevo, der blev Anledningen til den første Verdenskrig.

Der var vist faa, der — da de 29. Juni 1914 hørte eller læste om, at en Ærkehertug var blevet dræbt i en lille By paa Balkan (Serajevo) — anede, at dette Drab skulde give Signalet til den største Konflikt, Verden indtil da havde set, en Konflikt, der gjorde Ende paa den Ro, Europa havde kendt i o. 50 Aar, og som ændrede Verdensbilledet.

Heller ikke jeg havde Anelse derom, men min Ven, Johannes Sick, sagde: »Dette kan blive Gnisten, der sætter Ild til Krudttønden« — han fik desværre Ret; vor Tid blev en anden end den foregaaende.

Efter Besøg ved Mosekulturerne ved Bremen rejste jeg ind i Holland til lignende ved Groningen og besøgte Laboratorierne ved disse. Her traf jeg en dansk Stipendiat, *Hansen Larsen*, — senere kendt Professor — som var her for studere Kvægavl. Vi blev enige om at slaa os sammen for paa den Made at studere baade Husdyrbrug og Planteavl. Vi besøgte Marsken med det smukke hollandske Kvæg, sejlede over Zeudersøen og var i Amsterdam og paa et Par Forsøgsstationer. Derefter gik Turen op ad Rhinen og videre til München, hvor jeg allerede før Afrejsen fra Askov havde truffet Aftale med *Karsten Iversen* om at mødes og holde en 8 Dages Ferie sammen. Vi havde det Aar faaet de to største landøkonomiske Stipendier.

Efter Besøg paa Moseforsøgsstationen m.m. tog vi et Par Dage til Berchtesgaden og sejlede paa Køgnigsee — jeg fik først Lejlighed til at gense disse Egne 1961; meget var sket i Mellemtiden.

Da vi kom tilbage til München, var vi om Aftenen til en Filmforevisning, der blev afbrudt med Meddelelse om, at Krigen var udbrudt mellem Østrig og Serbien — det havde ulmet siden Mordet i Serajevo — og alle forlod Stedet for at fejre det; ogsaa vi, der i Løbet af Natten oplevede adskilligt, bl. a. ved Rømning af et stort Etablissement, vi var i, og hvor nogle Serbere var forulempet. Med hinanden under Armen vandrede vi — for at opleve noget — i sene Nattetimer til det østrigske Gesandtskab og raabte »Hoch«.

Den 20. Juli rejste jeg Nord paa over Halle, Leipzig og Dresden, hvor Forsøgsstationer o. lign. besøgte, til *Berlin*.

Her var stor Nervøsitet, alt stod i den tilstundende Krigs Tegn, saa der naaedes ikke meget udover at læse de mange Ekstraudgaver af Aviserne, dog besøgte bl. a. Rigsdagen og det kejserlige Slot, hvor mærkværdigt nok alt forevist 30. Juli 1914!

Nu følte jeg Jorden brænde under Fødderne, og jeg sagde Tyskland Farvel og naaede at komme med den sidste Færge fra Warnemünde til Gedser, før Krigen udbrød 1. August.

Efter at have været inviteret op paa en Redaktion i Nykøbing for at fortælle om Forholdene i Tyskland før Krigsudbruddet, tog jeg efter en tidligere Aftale til Næsgaard Agerbrugsskole for der at besøge min gamle Ven *Josef Hansen*, der var Lærer dér.

Om Aftenen var der en stemningsfuld Afskeds-Chokolade for de Elever, der var indkaldt til Sikringsstyrken.

Efter 3 Studiemånedere rejste jeg derefter til Tylstrup den 4. Aug. for at gaa i Gang med Arbejdet dér. I Tylstrup mærkedes Krigen ikke meget, udover hvad Aviserne berettede derom.

Som Assistent ved Forædlingsarbejdet, især med Kartofler, var antaget Landbrugscand. *Kr. Kristensen*, senere Folketingsmand og Forstander for Sydsjællands Landbrugsskole. Vi var sammen der 1½ Aar, indtil vi begge overgik til Landbrugslærervirksomhed.

Naar jeg forlod Statens Forsøgsvirksomhed, ved hvilken jeg var

blevet fast videnskabelig Assistent og havde regnet med foreløbig at fortsætte, var det, fordi jeg havde faaet Brev fra Josef Hansen, Næsgaard, at baade han og to andre unge Lærere, *Johs. Petersen-Dalum* og *Jens Kr. Haugaard*, alle tre Tune- og Landbohøjskolekammerater og alle tre gennem det følgende Slægtled nogle af Danmarks kendteste og dygtigste Landøkonomer, rejste fra Skolen 1. November 1915 for at overtage større Pladser. Han havde da lovet sin tilkommende Svigerfar, Inspektør *H. J. Rasmussen*, at han skulde overtale mig til at komme dertil som Afløser for ham, idet de kendte min Interesse for Ungdomarbejdet. Efter adskillige Overvejelser tog jeg mod Tilbudet.

Sammen med Kr. Kristensen, der samtidig skulde til Skaarup som Landbrugslærer, fik vi af Forstander *Jacobsen* Tilladelse til at antage en Assistent Vinteren 1914-15, saa vi kunde faa Lejlighed hver 3 Maaneder at tage til Aaby Højskole for der at faa Øvelse i at undervise Eleverne i forskellige Landbrugsfag.

Om Sommeren cyklede vi et Par Gange om Ugen om Aftenen til Aalborg og tog Undervisning i Dansk, da vi bl. a. begge skulle være Lærere i dette Fag og nok kunde trænge til forinden at faa opfrisket og udvidet vore Kundskaber deri.

Ogsaa her holdt jeg paa Forsøgsstationen en Række landbrugsfaglige Foredrag for Eleverne for at faa Øvelse deri.

Jeg naaede, medens jeg var i Tylstrup, at faa startet en Ungdomsforening under »De danske Ungdomsforeninger«, herunder ogsaa en Sangforening. Den fik stor Tilslutning og holdt sig i mange Aar og virkede gennem Foredrag, Folkedanse, Sanglege og Udflugter. I November 1915 tiltraadte jeg Stillingen som

Landbrugslærer paa Næsgaard Agerbrugsskole

paa Falster, en Ønskestilling for alle unge Landbrugskandidater, der vil gaa Lærervejen.

Som Fag fik jeg Josef Hansens Kemi, Gødningslære, Hesteavl og Dansk; om Sommeren skulde jeg tillige forestaa og lede Arbejdet i

Skolens Forsøgsmark og om Vinteren tillige føre Gaardens Landbrugsregnskab.

Samarbejdet mellem Inspektør *H. J. Rasmussen*, hos hvem saavel Lærerne som Eleverne boede og spiste, og Forstander *S. C. A. Tuxen* var ikke godt, hvorfor sidstnævnte rejste Sommeren 1916, og den anden overtog hele Ledelsen med min gamle Lærer *Johns. Jensen* fra Tune som Overlærer.

Det var et Par interessante og meget udbytterige Aar, jeg tilbragte der; jeg havde et godt Forhold til de forskellige Elevhold. Der kom nyt hvert Efteraar, og Kursuset varede 1½ Aar, idet de var i Praksis den halve Dage om Sommeren. Paa andre Landbrugsskoler varede Kurserne hhv. 6 og 9 Maaneder.

Jeg tror, jeg var Opgaven voksen; i hvert Fald vilde man gerne have beholdt mig som gift Lærer — jeg var forlovet. Men naar jeg ikke blev, var en af Grundene dertil, at jeg vanskeligt kunde være Forsanger ved Timernes Begyndelse og ofte bad en Elev derom, da jeg nødigt begyndte en Time uden Sang.

Forstander Tuxen havde for Skik et Par Gange om Vinteren uanmeldt at komme ind i Skolestuen og sætte sig paa en af de bageste Bænke for at høre de unge Lærere holde Foredrag. Da han havde gjort det hos mig, blev jeg kaldt ind paa hans Kontor; han roste mig og sagde, at det var, som om han hørte sig selv i sine unge Dage.

Senere hen — efter at han var rejst til Graasten og boede der, og jeg var draget til Rudkøbing — fik jeg Forespørgsel fra ham, om vi ikke sammen skulde holde en Række Landbrugskursus Sønderjylland over efter Genforeningen, hvad jeg dog maatte afslaa.

Skønt jeg var glad ved Arbejdet og Samarbejdet med Eleverne og Opholdet i det hele taget der, længtes jeg efter at komme i nærmere Kontakt med det arbejdende Landbrug, og jeg modtog Tilbudet om fra 1. April 1917 at blive

*Inspektør, Konsulent og Frøavlsleder ved A/S Langelands
Frøavls Kompagni, Rudkøbing,*

hvor min Livsgerning skulde falde.

Arbejdet bestod om Vinteren i Opsyn og Tilrettelægning af Frø-tørring og Ekspedition af Frø en gros og detail samt Afsvampning af Sædekorn og i det første Aar tillige af Findeling og Tørring af Kaalroer, der sendtes til Fronten.

Om Sommeren ledede jeg Arbejdet i Forsøgs-, Forædlings- og Kontrolmarken, idet den meste Tid dog medgik til Besøg hos de større Kontraktavlere — de mindre besøgte af Firmaets Repræsentanter — for at yde disse Vejledning ved Dyrkningen og Høstningen, hvorved jeg, som jeg havde ønsket, kom i nøje Kontakt med det arbejdende Landbrug.

Om Sommeren afholdtes Markvandringer — efterhaanden med indtil 2-300 Deltagere — med tilsluttende Foredrag, saa jeg kunde komme i Forbindelse med og give Vejledning til alle, der maatte ønske det.

Det var midt under den første Verdenskrig, jeg tiltraadte — i en Gullashtid for Frødyrkningen, der var en fhv. ny Landbrugsgren.

Priserne steg uafbrudt, især for de Frøsorter, der hidtil havde været dyrket i Frankrig, hvor Krigen rasede og umuliggjorde Frødyrkning i Øjeblikket og i Aarene derefter.

Frøpriserne steg fra Dag til Dag og fra Aar til Aar — indtil Tilbageslaget kom midt i Tyverne.

L. F. K. var oprettet af Landboforeningen i 1908, men i 1911 overgaaet til et Aktieselskab og ejedes af tre paa hver sit Felt dygtige Mænd, Grosserer *Aage Høffding*, København, Grosserer *Bendix Hansen*, Langelandskorn, og Godsejer, senere Folketingsmand, *A. C. Duborg*, med sidstnævnte som Direktør.

Der tjentes i disse Aar store Penge, *men* Ejerne begik den store Fejl, at de efterhaanden som Priserne steg overgemte stadig større Beholdninger og skrev disse op for derefter at dele det derved paa Papiret fremkomne store Overskud, som de satte i deres egne Virksomheder i Stedet for at lade en væsentlig Del af det indgaa i en Reservefond til Imødegaaelse af daarlige Tider.

Tilbageslaget kom i Tyverne, da Frøavlen igen var optaget paa de Egne, hvor Krigen havde været, og i de Lande, der før havde

haft andet at tænke paa. Priserne raslede ned. Gulerodsfrø, der før Krigen havde kostet 2-3-4 Kr. pr. kg, var under denne steget til 40-80 Kr. Store Partier, der paa Spekulation var overgemt og opskrevet, havde nu tildels tabt Spireevnen og maatte køres i Affaldsbunken — omtrent tilsvarende gik det store Poster af andre Sorter.

Resultatet var, at Firmaet oparbejdede et mægtigt Underskud, der ikke blev mindre af, at en gennem adskillige Aar stor og indbringende Saasædshandel med varmtvandsafsvampet Sædekorn ødelagdes af de under Krigen opfundne og nu til Brug frigivne kemiske Afsvampningsmidler, hvormed Afsvampningen kunde gøres betydeligt billigere. Stærkt faldende Kornpriser virkede i samme Retning. Det mægtige Underskud, der oparbejdedes i disse Aar, hvor Bestyrelsen personligt maatte kautionere over for Banken, kunde ikke indtjenes i de følgende Aar, skønt Firmaet var sundt og Aarene hvilede i sig selv. Med dette store Underskud i Lasten besluttede man i 1928 at nedskrive Aktiekapitalen — 600.000 Kr. — til 1 ‰ (én promille), og der tegnedes en ny Aktiekapital paa 80.000 Kr., for hvilket Beløb Bygninger, Maskiner m.m. overtoges.

Da jeg og min Svigerfar og min gode Ven, Frøavler *N. Kold*, Strynø, havde tegnet betydeligt over Halvdelen af Aktiekapitalen, fortsattes Firmaet med mig som Eneirektør og *Johns. Lange* som Prokurist. Forinden havde man dog forgæves søgt at faa et andet Firma — *Trifolium* — til at overtage Selskabet som Filial. Troen til Frøavl og Frøsalg var imidlertid i disse Aar blevet meget ringe, og mange Frø-Firmaer, ja, vel de fleste, maatte i disse Aar rekonstruere eller likvidere.

I Aarene derefter gik det — trods 30'ernes Landbrugskrise — støt og roligt fremad, saa der kunde udbetales 6 pct. til Aktionærerne og foretages betydelige Afskrivninger og Henlæggelser til Reservefond.

I Oktober 1933 nedbrændte hele Firmaets store Bygningskompleks, det blev før Sæsonen 1934 genopbygget nede paa Havneterrænet. Branden virkede straks lammende og forstemmende, men blev i det lange Løb til stor Fordel ved bedre Beliggenhed og moderne Bygninger og Renseri. Det var desuden i den billigste Byggeperiode.

Langlands Frøavls-Kompagni, Rudkøbing.

Ved energisk Arbejde og Held udviklede Firmaet sig gennem Aarene fra en Omsætning paa ca. 1/2 Mill. Kr. i 1930 til 13-14 Mill. Kr. ved min Fratræden 1. Jan. 1954.

I Aarenes Løb fik vi en saa stor Avlerkreds paa *Bornholm*, at der i *Balka* oprettedes en Filial med Tørreri og Renseri; denne blev hurtigt for lille, og en ny og større byggedes i *Nexø*. Vi blev det største Frøfirma derovre, og der udvikledes et ualmindelig godt Samarbejde med de bornholmske Landmænd. De aarlige Foredrag og Markvandringener resulterede i gentagne Avlerbesøg paa indtil 2-300 hhv. bornholmske og langelandske Frøavlere, der gensidig under Firmaets Ledelse besøgte hinanden 2-3 Dage. Min Kone bespiste saaledes engang 270 bornholmske og langelandske Landmænd i vor Have.

Ogsaa med *Aalborg* som Centrum voksede Frøsalget og Frøavlens saa stærkt, at der byggedes et Frørenseri.

Ogsaa Samarbejdet med *Sukkerfabrikken*, *Nykøbing*, udvikledes i en saadan Grad, at der indrettedes et Tørreri og Frørenseri der.

Fra den store Avlerkreds i *Sønderjylland* — *Als*, *Sundeved* og *Broager* — og fra Avlerne paa *Fyn* og *Sjælland* toges Frøet hjem til *Langeland* med Baade — den billigste Transportmaade — for at blive behandlet der, hvor Hovedfirmaet laa, og hvor dette havde langt den største Del af det paa *Øen* avlede Frø.

Den største Del af Frøet solgtes en gros, deraf meget til Udlandet — ikke mindst til U.S.A.; men vor store Detailhandel ved Agenter spredt over hele Landet aftog ogsaa en betydelig Del. Vi var vistnok i Løbet af disse Aar blevet det trediestørste *Markfrøfirma* i Danmark — hvilket vel nok tør siges at være et *Eventyr*.

Firmaets stærke Vækst skyldtes især, at vi altid søgte at ligge i Toppen med Priserne for det af vore Avlere leverede Frø, hvorved vi — maaske mere end noget andet Firma — praktisk taget kunde faa al den *Kontraktavl*, vi brød os om, uden at inklade os paa Køb af Friavl og dermed Spekulation, som vi saa vidt muligt holdt os fra. Ved *Kontraktavlen* leverede vi *Stamfrøet* til *Udlægget*, og Avlerne var derefter forpligtet til at levere det derpaa avlede Frø, som blev

afregnet med visse forud i Kontrakten fastsatte Procenter under den Pris, det solgtes for. Det var et Tillidsforhold, som kun kunde bestaa, naar Avlerne følte sig godt behandlet. Vi havde i de 25 Aar aldrig nogen Retssag — vort Motto var »Kunden har altid Ret«.

Ved Sammenligning af de forskellige Firmaers Afregningspriser i Frøavlerbladet kunde Avlerne kontrollere Afregningsprisernes Konkurrencedygtighed. Paa lignende Maade tilstræbte vi gennem *Detailhandelen* at levere vore Kunder — Landmændene — det bedste Frø, der kunde fremskaffes, og det, der bedst svarede til det garanterede i Renhed og Spireevne og med mindst muligt Ukrudtsindhold. Som Bevis herpaa kan henvises til, hvad jeg Side 48 o. følg. i 2. Udgave af min Frøavlsbog skriver derom.

Statsfrøkontrollen havde i 1912 oprettet en »selvvirkende Kontrol«, og L. F. K. var ikke alene et af de faa Firmaer, der gennem alle Aarene har leveret Frø derunder, men som det vil fremgaa af Frøavlsbogen og senere Publikationer, ogsaa et Firma, hvis Kvaliteter laa i Toppen. Altsammen noget, der har bidraget til Firmaets Fremgang Aar for Aar.

Hvad der ogsaa har bidraget til Avlernes nærmere Tilknytning til Firmaet er, foruden Foredrag, Markvandring, Besøg og Vejledning, det Arbejde, som jeg for en væsentlig Del i min Fritid udførte ved at skrive faglige Artikler, Pjecer og Bøger i Tilslutning til Arbejdet, og mit Arbejde for at finde nye, værdifulde Sorter og Stammer, der var fordelagtigere at dyrke end hidtil kendte, idet jeg sædvanligt har haft min Hobby i nær Tilknytning til mit Arbejde, derved blev begge Dele interessantere.

Der kan derfor være Grund til at omtale:

MIN LANDBRUGSFAGLIGE FORFATTERVIRKSOMHED

Efter at jeg gennem Aarene havde skrevet mange Artikler i Landbrugspressen og faglige Tidsskrifter og holdt en Mængde Foredrag, bl. a. om Lucernedyrkning, blev jeg (se Bogens Forord) fra forskellige Sider opfordret til at skrive en Bog — min første — om »*Lucernen*«. Bogen, der var paa 88 Sider, udkom 1923 og fik en overmaade fin Modtagelse i Pressen (se samlede trykte Anmeldelser) af saavel Konsulenter som praktiske Landmænd. Den foranledigede en Række Foredrag Landet over, og adskillige Landbrugsskoler benyttede den som Lærebog, hvorved den hurtigt blev udsolgt, og 2. Oplag, 3-7000, udkom i 1925. Opmuntret af denne Succes arbejdede jeg videre med Lucerne-Spørgsmaalet, der især dengang var af stor Betydning for Landets Forsyning med kvælstofholdigt Foder.

Under Bogens Udarbejdelse havde jeg bl. a. studeret udenlandske Forsøg med Sorter og Stammer af Lucerne og fundet, at den højstydende var »*Frankisk*«; men af den høstedes der i 1920'erne saa lidt Frø, at det kostede 3-4 Gange saa meget som andet Lucernefrø, saa der maatte foreløbigt ses bort fra denne.

Derimod var den amerikanske *Grimm Lucerne* de øvrige overlegen i svenske Forsøg og senere i de af mig foranledigede danske Forsøg. Grimm Lucernen stammede fra »*Frankisk*«, men var videreavlet i Amerika.

Ved gode Venners Hjælp — Statskonsulent *S. Sørensen*, Washington, og Generalkonsul *Rs. Kampp*, Canada — lykkedes det at faa Eneforhandlingen i Skandinavien for de to Avlerorganisationer i hhv. Idaho i U.S.A. og i Alberta, Canada, der avlede Frø af Grimm, og vi solgte i de følgende Aar mange Vognladninger Frø deraf saavel

her i Landet som i Sverige, hvor den af mig skrevne »Grimm Pjece« blev udsendt i Tusindvis af et af Sveriges største Frøfirmaer, der gennem os fik Eneforhandlingen af den der.

Aarene gik med Grimm som den førende Lucerne-Stamme.

Jeg havde imidlertid gennem Statskonsulent *A. P. Jacobsen*, Berlin, i 1928 faaet nogle faa kg Frø af Frankisk Lucerne. Disse lod jeg gaa i Landboforeningernes Forsøg paa Fyn, hvor den viste sig alle andre Stammer overlegen. Dette gentog sig i 1930'erne i Pajbjergfondens og i 40'erne — hvor jeg under Krigen ad illegal Vej havde skaffet mig Frø — i Statens Forsøg.

Sidst i 1940'erne lykkedes det bl. a. ved Besøg i Franken-Würzburg Distriktet at faa saa mange Landmænd dernede gjort interesserede i Frøavl af Stammen, at Frøet kunde købes til en rimelig Pris, og vi fik derefter Eneforhandlingen af denne Stamme af det store Firma »Bayerische Warenvermittlung«, der havde Forhandlingen og Forædlingen af Stammen, og som jeg havde været i Forbindelse med fra Midten af Tyverne til 1950'erne. Jeg skrev derefter Pjecen om »Den frankiske Lucerne«, og Stammen fik stor Udbredelse herhjemme.

Det var *Lucerne-Eventyret*, der bragte mange Penge til L.F.K. og megen Glæde og Tilfredsstillelse for mig, idet nye yderige Stammer betød større Udbytte for Landmændene.

Aaret efter Udsendelsen af Lucernebogen i 1924 udskrev »Det kgl. danske Landhusholdningsselskab« en Prisopgave om »Dyrkingen af forskellige Foderplanter til Erstatning for indførte Foderstoffer og kvælstofholdige Planter til Nedpløjning«.

Den af mig Aaret efter indsendte ca. 100 Sider store Afhandling blev præmieret og udgivet af Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, og Belønningen derfor blev overrakt mig ved Selskabets Generalforsamling af Præsidenten, Lensgreve *Moltke*, Bregentved.

Bogen blev hurtigt udsolgt, og de deri givne Anvisninger paa, hvorledes man bedst og billigst kunde erstatte dyrt indkøbt Kraftfoder med billigere hjemmeavlede Foderenheder og Kvælstofgødning-

gen med kvælstofholdige Planter til Nedpløjning har forhaabentlig været Landbruget en god Hjælp i de derefter følgende vanskelige Aar for dette Erhverv.

Det, der betød mest for mig, var, at det gav mig et officielt Stempel for, at min landøkonomiske Forfattervirksomhed var til Gavn for det danske Landbrug — og dermed for hele Landet.

1929 skrev jeg *Frøavlsbogen* (64 Sider), specielt beregnet for Firmaets Avlere. 2. Udgave udsendtes 1935; ogsaa denne fik en fin Anerkendelse. Det var en Vejledning i Dyrkning af de vigtigste Kløver-, Græs- og Rodfrugtarter til Frøavl.

Ved L. F. K.s 25 Aars Jubilæum i 1933 skrev jeg en Pjece om Firmaets Virksomhed gennem de 25 Aar.

1932 skrev jeg »*Eventyret om Strynø-Roen*«, den danske Roe, der havde faaet større Udbredelse i de forskellige Lande end nogen anden dansk Roe, og som nu gennem 50 Aar har præsteret at holde sig i 1. Klasse og i Reglen paa Toppen.

Gennem mit Venskab med dens »Fader«, Frøavler *Rs. Kold*, Strynø, fik L. F. K. Forhandlingen af denne, og de Mængder af Frø, der gennem Aarene solgtes af denne, var en stor Indtægtskilde.

En endnu større Indtægtskilde blev *Siø-Roen*, som jeg sidst i 30'erne skrev en Pjece om. Roen havde jeg fundet hos en mindre Landmand og gennem private Forsøg faaet fastslaaet dens Ydedygtighed.

Der dannedes et Interessentskab med mig som Formand, og idet jeg indsendte den til Afprøvning i Statens Forsøg, foreslog jeg at give den Navnet »Langeland«. Det kunde Statens Planteavlsudvalg imidlertid ikke gaa med til, idet man fandt det for stort et Omraade at opkalde en Roestamme efter — derefter foreslog jeg Navnet »Siø«.

Forædlingen af den optoges. I Statens Forsøg 1932-35 kom den ind som en flot Nr. 1 af samtlige Fodersukkerroestammer, og da man netop i disse Aar var gaaet over til Dyrkning af mere tørstofrige Roer (Fodersukkerroer), fik den hurtigt en saa eventyrlig Udbredelse, at dens Dyrkningsareal fra i 1936 at udgøre 16 pct. af det samlede Fodersukkerroearaal i 1937 og 1938 var steget til hhv. 56 og 84 pct. af dette.

Da L. F. K. havde Salget af alt Stamfrøet og en meget stor Part af Brugsfrøet, fik Firmaet i disse Aar en meget stor Fortjeneste derpaa.

Igennem det forløbne kvart Aarhundrede — fra 1923 til 1950 — fra den første Bog udkom, havde jeg foruden foran anførte skrevet adskillige mindre Pjecer, bl. a. om »Dyrkning af Vaarhvede«, »Sneglebælg som Grøngødning«, »Biernes Betydning for Kløverfrøavl« m.m. foruden Artikler i Landbrugsblade, faglige Tidsskrifter o.s.v. Her kan ogsaa nævnes — som anført i den 1950 Side 34 udsendte Bog om forskellige Lucernestammer — at jeg i 1939-40 var den første, der gjorde et Arbejde for Optagelse af *Oliehørrer* til Dyrkning og derfor den første, der for L. F. K. paa mit Hotelværelse i København sluttede Kontrakt med Oliemøllens Direktør derom. *Oliehørrer* fik stor Betydning for Landbruget og Landet under og efter Krigen som Olie-Frøplante.

Saa snart Krigen var udbrudt i 1939, regnede jeg med — efter Erfaringerne fra første Verdenskrig —, at Forbindelsen til Amerika kunde blive afbrudt, og Hovednerven i vort Landbrug — Kvægbruget — kunde komme til at staa og undvære de for normal Smørproduktion nødvendige Oliekager, samtidig med at Landet kunde risikere at mangle den for Byggeriet og Bygningernes Vedligeholdelse m.m. nødvendige Olie til Fremstilling af Maling, Fernis m.m.

For at undgaa dette satte jeg mig i Forbindelse med de Firmaer, der hidtil havde købt og med Skibe hjemtaget *Oliefrø* fra Sydamerika, og fik Prøver af de forskellige Skibes Ladninger. Derefter satte jeg mig gennem det danske Gesandtskab i Argentina i Forbindelse med de Forsøgsstationer i Argentina, der arbejdede med Forædling og Frembringelse af nye mere yderige Stammer. Disse overlod mig velvilligst Frø af deres Stammer, som derefter i Samarbejde med Landboforeningens Konsulent i Forsøg blev sammenlignet med det andet Frø, jeg havde erhvervet mig.

En Stamme, *Klein 18*, viste sig de øvrige overlegen, saaledes at vore Avlere før andre nød godt deraf — 10 pct. mere af 10.000 ha — 1 Mill. Kr. aarligt. Vi havde gennem en Aarrække en meget indbrin-

gende Avl af Oliehør til Erstatning for det, vi hidtil havde faaet fra Udlandet.

Det fortjener at nævnes, at vore Gesandtskaber i de forskellige Lande altid med stor Beredvillighed har været til Raadighed med Oplysninger og Bistand, naar det ønskedes, ligesom det havde sin store Betydning, at mine Ungdomsvenner fra Tune, Askov og Landbohøjskolen efterhaanden var blevet Forstandere paa de fleste af vore Forsøgsstationer — Tystofte, Lyngby og Askov —, hvor jeg havde Lejlighed til at følge Forsøgene og kunde udnytte det, jeg lærte eller saa.

RAPSDYRKNINGEN

Af større Betydning for Firmaet og Landet end noget andet, jeg gennem Aarene har arbejdet med, blev vel Arbejdet for *Rapsdyrkingen*, og det krævede Kamp til alle Sider mod de Fordomme, der var derimod; men de blev alle overvundne.

Omkring Midten af det 19. Aarhundrede var der her i Landet en Rapsdyrkning til Produktion af Smøre- og Belysningsolie; saa kom de mineralske Olie og fortrængte den.

Omkring Aarhundredskiftet havde man imidlertid lært at bruge vegetabilsk *Olie til Margarineproduktionen*, og Oliefrø indførtes til Presning. Biproduktet, de æggehviderige *Oliekager*, var et kærkomment Supplement til de store Mængder Oliekager, der skulde indføres for at faa en rationel Udnyttelse af det hjemmeavlede kulhydratrige Foder til Smørproduktionen. Manglen deraf gav store, ja, næsten uovervindelige Vanskeligheder under og efter begge Verdenskrige. Ja, *efter* den anden Verdenskrig, hvor Danmark var et af Tykkerne udpint, fattigt Land, var Danmarks Hovedpine i økonomisk Henseende dette at skaffe de nødvendige Dollars til Indkøb af alt det, Landet stod og manglede.

Eksporsten af Mejeriprodukter skulde, som førhen, have hjembragt en væsentlig Del deraf; men Oliekagerne, der var nødvendige for en rentabel Smørproduktion, manglede, hvorfor det gjaldt om at finde Erstatning derfor, for selv om Marshall-Hjælpen i de første Aar var af stor Betydning derfor, saa holdt denne ogsaa op, og selv om Landbruget udnyttede de af mig i den i 1925 af Det kgl. danske Landhusholdningsselskab præmierede Anvisninger derpaa og andres Raad derfor, saa forslod det ikke.

Under Udarbejdelsen af forannævnte havde jeg allerede i 1920'erne Opmærksomheden henvendt paa Rapsen, men da det var »et uartig ord«, turde jeg som ung Mand ikke offentligt gaa imod alle »kyndige« Instanser. Der vilde have lydt et endnu større Ramaskrig, end det nu blev Tilfældet, og jeg havde næppe faaet min Afhandling belønnet og udgivet; man holdt sig til Produktion af Oliekager gennem en storstilet Dyrkning af den til dette Formaal langt mindre egnede Gul Sennep.

»Man« — og det gjaldt o. a l l e Instanser inden for Frøhandel, Landbrugsvidenskab og de bevilgende Myndigheder — havde faaet den Ide, at en Rapsdyrkning her i Landet paa Grund af Krydsningsfare og Forveksling af Frøet vilde virke ødelæggende paa Dyrkningen af Kaalroefrø.

Det har altid haft min største Interesse at *spejde efter* og derefter *kæmpe for* Indførslen af nye for Landbruget værdifulde Afgrøder, selv om jeg — eller maaske netop derfor, som ved Arbejdet for Oliehørren — straks blev haanet for til Dyrkning i større Stil at ville optage en sydamerikansk Plante. Den blev en for Landet — og L. F. K. — meget værdifuld Afgrøde.

I Aarene efter Krigen mente jeg, at *nu* kunde man ikke længere forsvare ikke at udnytte den for Produktionen af Olie og Oliekager mest ideelle og ydedygtige Plante, Rapsen, hvorfor jeg i 1947-48 optog Kampen for en stærkt udvidet Dyrkning deraf, forinden havde vi (L.F.K.) gennem nogle Aar høstet Erfaringer ved Dyrkning — til teknisk Brug — af mindre Arealer med Raps paa et begrænset Omraade — Ærø.

I Sverige havde man derimod siden 1940 dyrket stadig større Arealer med Raps, og jeg havde gennem Aarene hos mine Venner paa *Svaløf* og *Weibullsholm* fulgt Forsøgene og de Erfaringer, man der havde indhøstet, bl. a. om hvilke Stammer der var de yderigste.

Det viste sig imidlertid umuligt at erholde Tilladelse til Indførsel af Udsædsfrø af de nye mere yderige Stammer — og Kampen begyndte.

Saa vel Frøhandlerforeningen, Landbrugsministeriet, Landbrugs-

raadet og andre gik derimod og mange Møder afholdtes — paa Christiansborg, i Landbrugsraadet, Handelsministeriet, paa Axelborg o.s.v.

Som Eksempel kan nævnes, at da L. F. K.'s Formand og jeg var til Møde med Landbrugsministeren paa hans Kontor, og jeg havde begyndt at holde et lille Foredrag om de Fordele — Besparelser i Dollars m.m. — som Optagelse af Avlen betød, saa afbrød *Bording* mig og sagde: »Jeg kan lige saa godt sige, som det er, jeg har ingen Forstand paa det, men vil I ikke gaa ned i Handelsministeriet, der sidder som Formand for Dollarsudvalget, Sekretariatschef *Viggo Kampmann* — *J. O. Krag* var Handelsminister — forelæg Sagen for ham, han har Forstand derpaa« Jeg tror, at *Kampmann* indsaa, »at der var noget om det«, og jeg tror, at hans Forstaaelse af Sagens Vigtighed var medvirkende til, at vi senere paa Sommeren 1949 fik Tilladelse til Indførsel af Udsædsfrø.

Forinden havde jeg imidlertid ved mine svenske Venners Hjælp — som Gavepakker — faaet et mindre Kvantum Frø sendt til Bornholm og udlagt der.

Efter en Række Foredrag og Artikler — samt en Optræden i Radioen — om Rapsdyrkingen meldte mange Landmænd sig som Avlere. Adskillige havde gennem Aarene set, hvilken fordelagtig Afgrøde Rapsen havde været for de svenske Landmænd — og jeg havde saavel Afdelingsleder *Dr. Gösta Andersson* fra Svaløf som *Dr. Gelin* fra Weibullsholm med til nogle af Foredragene for at fortælle om deres gennem Aarene vundne Erfaringer, og jeg skylder begge Sveriges største Forædlingsvirksomheder megen Tak for ydet Hjælp.

Rapsarealerne fordobledes eller mangedobledes Aar efter Aar, og at det i Øjeblikket er den af *alle* Frøafgrøder, der her i Landet dyrkes paa det største Areal, siger tilstrækkeligt om den Betydning den har faaet.

De gule Marker virker ikke alene som en Pryd i Landskabet om Foraaret, men den har været til uvurderlig Betydning for Landbruget og Landet baade ved Produktion af Olie og Oliekager og som en værdifuld Forfrugt og Vekselafrøde.

Rapsolien synes nu at have faaet en uventet stor Betydning ved Anvendelse til Jetmotorer, et Arbejde, Dr. Gösta Andersson er en Forgrundfigur i.

I Arbejdet for Rapsens Udbredelse skrev jeg saa i 1949 min sidst udgivne Bog »*Dyrkning af Vinter-Raps*« med et Forord af Skandinaviens første Ekspert paa Rapsdyrkningens Omraade, Dr. Gösta Andersson, hvori han bl. a. skriver:

»Man har i Sverige været forundret over, at Dyrkning af Vinter-Raps ikke før er optaget i Danmark.

Det Initiativ Dir. J. H. Sylvest nu har taget for at faa paabegyndt Rapsdyrkingen i Danmark, maa anses for at være i høj Grad egnet til at hjælpe Landets Jordbrug og nationale Interesser overhovedet«.

Jeg fik saaledes ogsaa efter denne Krig Lykke til at yde mit Bidrag til at hjælpe Landbruget over en vanskelig Periode.

DET LANDØKONOMISKE UNGDOMSARBEJDE

Som min landøkonomiske Forfattervirksomhed ikke alene var en Hobby ved Siden af min daglige Gerning paa Kontoret, Lageret og Avlerbesøgene — men af Betydning for mit Firma, saaledes var mit 10 aarige Formandsskab for *Landboforeningens Ungdomsarbejde* ogsaa af Betydning for Virksomheden, selv om jeg paatog mig det paa Grund af min gamle Interesse for Ungdomsarbejdet. De Unge, der deltog, blev efterhaanden dem, der afløste det foregaaende Slægtled. Mit Arbejde paa dette Omraade faldt i Tyverne — samme Aar som jeg holdt en Række Foredrag paa Ollerup Højskole og Skaarup Landbrugsskole.

Der oparbejdedes gennem disse Aar en meget stor Tilslutning til Konkurrencer af forskellig Art — bl. a. Dyrkning af egen Jord — Foredrag, Udflugter m.m. Deltagerantallet var undertiden oppe paa 2-300.

Det medførte, at jeg en Aarrække var Formand for Sammenslutningen af Ungdomsudvalgene i de 6 Landboforeninger i Svendborg Amt angaaende de Opgaver, der løstes i Fællesskab.

Men, efterhaanden som Firmaet voksede, lagde Arbejdet der saa meget Beslag paa min Tid, at jeg maatte frasige mig Ungdomsarbejdet, som gennem mange Aar havde staaet mit Hjerte nær og bragt mig megen Glæde.

Tag ham ved Haanden, den unge Krabat.
Ud i det fri, der er meget at lære.
Hjælp ham der, som en god Kammerat
og se det vil bringe Glæde og Ære.

For mit Virke i det landøkonomiske Ungdomsarbejde modtog jeg 4 H Mærket i Guld (Hoved — Haand — Hjerte — Helbred) indstiftet i USA og de 4 H betyder det samme paa dansk og engelsk.

Til Frøavls-Foredragene havde jeg i Aarenes Løb ladet optage forskellige *Frøavls-Film*.

LANDSFORENINGEN TIL ARBEJDSLØSHEDENS BEKÆMPELSE (L. A. B.)

I Aarenes Løb kunde det ikke undgaas, at man rodede sig ind i forskellige for Langeland aktuelle Spørgsmaal, der tog mere Tid, end man egentlig ønskede at afgive til det, der var min egentlige Opgave, og som i højeste Grad interesserede mig — Ledelsen af Firmaet — og da dette foregik i ofte bevægede og vanskelige Aar før, under og efter Krigen, saa maatte jeg passe paa, at andet Arbejde ikke lagde Beslag paa eller tog for meget af min Tid.

Men da jeg altid har haft Interesse for de til de forskellige Tider forekomne aktuelle Spørgsmaal, der berørte Øen eller paa anden Maade optog mig, saa var det ikke altid let at undslaa sig for at yde Bidrag til Løsningen deraf.

Som Eksempel derpaa kan nævnes min Deltagelse i Arbejdet for Arbejdsløshedens Bekæmpelse under Krigen.

Da Krigen udbrød i 1939, var der mange Virksomheder der maatte standse og endnu flere i 1940erne.

Til Imødegaaelse af den truende Arbejdsløshed, og for at Tyskerne ikke skulde udnytte de ledige, var der behjertede Mænd, der dannede »L. A. B.«, og jeg havde i Tilslutning dertil skrevet Artikler derom.

Juli 1940 arrangerede Foreningen saa — med Formanden, Højesteretssagfører *Hvidt* som Taler — Møde paa Hotel »Langeland« med Henblik paa at faa dannet en Afdeling for Langeland.

»Jeg tør ikke gaa derved«, sagde jeg til min Kone, »jeg risikerer at blive valgt til Formand, og jeg har saa meget om Ørene, at jeg ikke tør paatage mig dette krævende Hverv«.

Under Mødet blev der ringet til mig, om jeg ikke nok vilde komme derhen. Resultatet var, at et Udvalg nedsattes, og jeg kunde ikke undslaa mig for at modtage Formandshvervet.

Det gav under Krigen et ikke ubetydeligt Arbejde — jeg har altid haft det saadant, at gik jeg ind for noget, skulde det gennemføres saa godt Forholdene tillod.

Sogneudvalg nedsattes, og Hovedforeningen stillede en Sekretær — en Officiant, der »var gaaet under Jorden« — til Raadighed for Arbejdet i Marken.

Oplysninger om Arbejdsmuligheder i alle Sognene indsamledes — saasom Dræningsarbejder, Vejarbejder, Stødotagning, Afvanding, Nyopdyrkning o. m. a.

Alle Landbrug paa Langeland blev besøgt, Arbejderne registreret og igangsat, og Landmændene blev i den Grad interesseret, at man paa Hovedbestyrelsesmødet i København, Efteraaret 1941, regnede med, at Langeland skulde danne Forbillede for hele Landet, hvorfor der blev udarbejdet en Redegørelse for Arbejdet her og sendt til alle Landets Afdelinger.

Det var under Krigsaarene et krævende — ulønnet — men meget tilfredsstillende Arbejde, der bar Lønnen i sig selv.

TRAFIKFORHOLDENE

Paa Grund af Firmaets — og dermed mit Arbejde — stadige Vækst og Udvidelse har jeg taget meget lidt Del i det politiske Arbejde udover, hvad der var af Interesse for Firmaet, og de Gange jeg blev anmodet om at lade mit Navn sætte paa Byraadslisten, har jeg, naar jeg ikke kunde blive fri, bedt om at maatte staa i nederste Halvdel for ikke at blive valgt.

Derimod har jeg, naar Tiden tillod det, taget ivrigt Del i Døgnets Politik og Arbejde, naar der var Sager, der havde min særlige Interesse eller var af Betydning for Firmaet.

Som Eks. skal nævnes et Livsspørgsmaal for Langeland: Trafikforholdene.

At faa bedre og lettere Forbindelser til det øvrige Land og Udlandet har altid været større eller mindre Øers Hovedpine.

Ikke mindst i de tre haarde Vintre under sidste Verdenskrig, da Langeland i Ugevis var spærret inde af Isen, fik særlig al Handel og Eksport — ogsaa Landbrugseksporten — Vanskelighederne at føle.

Allerede i 1890erne var et fantasifuldt Projekt om Bro med Jernbane Svendborg-Langeland blevet luftet.

I 1920erne blev en *Sjøsund-Dæmning* bragt i Forslag, men først i 1930erne kom der Gang i Arbejdet for denne. Blot med en saadan vilde man ikke længere være henvist til at lade al Trafik foregaa over Isen i kortere eller længere Tid.

For at konstatere et enigt Landbrug bag dette Krav lod jeg paa de Skemaer L. A. B. i 1941 udsendte for Indsamling af Arbejdsopgaver, Landmændene udtale sig, om de var Tilkæmpere af en Forbedring af

Trafikforholdene ved en Siø Sund-Dæmning. Over 90 % svarede bekræftende.

Krigen havde umuliggjort Bygning af Broer.

Da *Brosørgsmaalet* over Rudkøbing-Løbet kom op, ønskede Byens Erhvervsliv — modsat Byraadets Flertal — en *Lavbro*, der førte Trafikken ind til Byen — bag ved og langs med Hovedgaden — medens man fra anden Side ønskede en Højbro, der førte den uden om Byen.

I den Anledning var jeg i 1941 sammen med Handelsstandsforeningens Formand, Købmand *Rhein Knudsen*, hos Trafikministeren og forelagde ham Handelens og Erhvervslivets Ønsker.

I Vinteren 1941/42 fik man imidlertid den tredje strenge Isvinter i Træk, der virkede ødelæggende for Langelands Erhvervsliv paa Grund af Ishindringer — foruden en stor Arbejdsløshed. Samtidig formindskedes Landets Landbrugsareal med over 10.000 ha aarlig til Veje, Byernes Vækst o.s.v.

Dette gjorde, at man spejdede efter at indvinde Landbrugsjord til Erstatning derfor.

Dette var Aarsagen til, at jeg satte mig i Forbindelse med Vandbygningsingeniør *Ulrik Pedersen*, der — med Holland som Forbillede — sammen med *Ing. Warning* i 1932 havde udarbejdet et Projekt til *Inddæmning af det sydfynske Øhav*, hvorved Langeland og Siø gjordes landfast med Taasinge og Ærø, og der indvandt 15.000 ha Landbrugsjord. Omkostningerne derved ansloges til ca. 50 Mill. Kr.

Efter at have arbejdet dermed og faaet Tilslutning fra Landbo- og Husmandsforeningerne, L. A. B., Erhvervsraadene, Handelsstands-, Haandværker- og Industriforeningerne baade paa Langeland og Ærø, rejste jeg sammen med Landboforeningens Formand, *K. Hansen*, og Ingeniørerne til København og forelagde Sagen for de forskellige Ministerier og andre Instanser, hvis Interesseomraade dette berørte, samtidig med at vi ansøgte om de nødvendige Midler til en Bundundersøgelse.

Efter at være blevet vel modtaget af de forskellige Ministerier, blev

jeg af Finansudvalgets Næstformand, *Ing. Korsgaard*, bedt om at møde i *Finansudvalget* næste Dag ^{25/s} 1942 og for det holde et kort Foredrag om Projektet, da det var herfra Pengene dertil skulde bevilges, og man kunde ønske forinden Afgørelse derom skulde træffes at blive nøjere orienteret om Projektets Fordele og Ulemper.

Finansudvalget hørte med Velvilje paa Deputationens Planer og Ønsker — og ved Besøget hos Landbrugsministeren udtalte denne, at han havde mere Sympati for dette Projekt end for Broprojektet.

Derimod var Fiskeriministeriet, Fredningsnævnet og Broingeniørerne o. a. mindre interesseret deri.

På Rejsen til København maatte Landboforeningens Formand og jeg paa Grund af Isforholdene overnatte i Nyborg, og da det samme var Tilfældet med Trafikminister *Gunnar Larsen*, havde vi der Lejlighed til at drøfte Sagen med ham.

Kampen for at faa Inddæmningsplanen gennemført stod paa i 15 Aar. I 1957 syntes det at lysne. Hedeselskabet blev interesseret deri og skønnede Gennemførelsen teknisk mulig og — saafremt tilfredsstillende Bundforhold — økonomisk forsvarlig.

Samtidig havde man fra anden Side — hidtil uden Resultat — arbejdet paa at faa Højbroprojektet gennemført.

For at udnytte den gunstigere Vind, der blæste for Inddæmningen, kørte Redaktør *Orloff* og jeg ned til Amtsraadsmedlem, Propr. *H. Hansen*, Vestergaard, for at planlægge et nyt Fremstød.

Propr. Hansen — der ellers havde været interesseret i Inddæmningsplanen — bad os imidlertid foreløbig indstille Arbejdet for denne, idet det — efter at Amtet havde taget sig af det — pludselig mod Forventning saa ud til at være muligt at faa hele Broprojektet med Broen over Rudkøblingløbet og Svendborgsund samt Siøund-Dæmningen vedtaget.

Da der kunde gaa Aar, før de nødvendige Midler til Inddæmningsarbejdet bevilligedes, indvilligede vi deri, og Broprojektet vedtoges.

Jeg spaaede dengang, at hvis Højbroprojektet blev vedtaget, saa

vilde Ærø snart møde op med Krav om Bro eller Dæmning til Ristinge, og Projektet vilde da blive lige saa dyrt som Inddæmningen — uden at man havde indvundet det store Landbrugsareal.

Jeg har Indtrykket af, at mange af dem, der dengang var Modstandere, nu kan indse Fordelen ved, om vi havde faaet Inddæmningen — og for Rudkøbings Vedkommende vilde det have været en uvurderlig Fordel. Kampen var ikke forgæves, den aabnede Øjnene hos stadig flere og flere for Nødvendigheden af en Forbedring af Trafikforholdene — og, kan man ikke faa det bedste, maa man nøjes med det næstbedste, og alle vi Langelændere er trods alt glade ved, at Spørgsmaalet er løst, og vi har faaet eller faar Broerne.

I RUDKØBING

Da jeg kom til Rudkøbing 1. April 1917 var der i høj Grad Værelsesmangel. Det første halve Aar boede jeg i et tidligere Pigeværelse, i det næste Aar havde jeg to Værelser. I 1918 købte jeg en Villa i Havnegade, hvor vi — jeg blev gift i 1919 — boede indtil jeg i 1929 købte Byens største Villa »Møllen« af Hofjærgermesterinde *J. de Neergaard*. Den var meget daarlig vedligeholdt, da den i nogle Aar havde været lejet ud. Til Villaen hører ca. 3 Tdr. Ld. — 40.000 Kv.-Alen — Have og Park o. midt i Byen samt Garager, Hestebokse, Lade, Havehus, Drivhus m.m.

Hos de fleste, og vel særlig dem der er født og opvokset paa Landet, ligger der en Trang til at »faa Jord under Neglene« d. v. s. behandle Jorden, saa, plante, gøde og glæde sig over Væksten.

Derfor imødeses hvert Foraar med Forventning om at gøre det bedre end tidligere.

Dette at være ude i Naturen, se alt gro og trives, *det er at leve*.

Derfor har vor store Have — hvoraf 1 Tdr. Ld. med Frugttræer, ½ Td. Land med Urtehave med Drivhus og Mistbænke, Resten Park og Prydhave — givet os mange Glæder — og adskilligt Arbejde.

Paa Grund af mit Arbejde udenfor Hjemmet, har Haven især været min Kones, der har gaaet op i Arbejdet med stor Interesse og Kærlighed og med sin uhyre Energi altid har faaet den til at se godt ud.

Hun har bl. a. som Sport konkurreret med Samsingerne om at komme først paa Københavns Torv med nye Kartoffler — og ofte naaet det. Derfor har Haven ogsaa kunnet give saa meget, at der kunde blive noget for det Arbejde, vi — især hun — lagde i den.

I Prydhaven har vor fælles Kærlighed især været Roserne, hvoraf der findes adskillige Hundrede.

For de fleste født paa Landet ligger Trangen til at vende tilbage til Jorden, selv om ens Manddomsgerning har fjernet dem derfra.

For mit eget Vedkommende har jeg — selv om det en Tid saa ud til

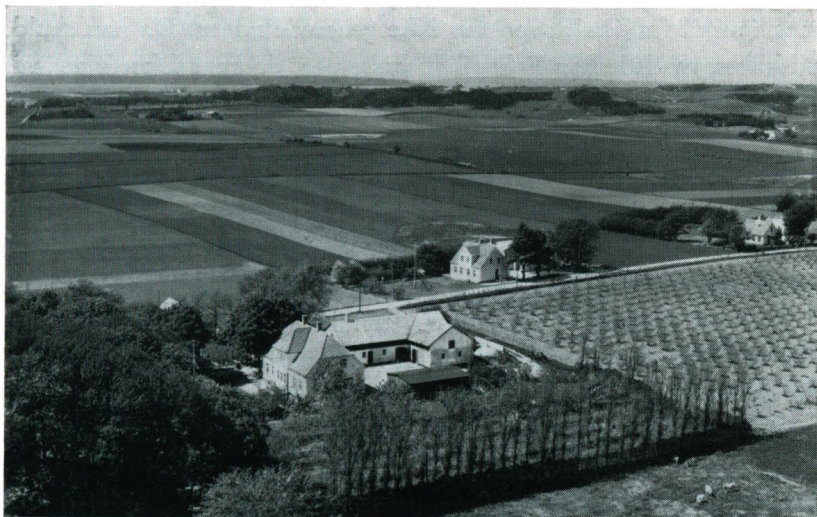
Villa »Møllen« — vort Hjem fra 1929.

det modsatte — altid haft den Lykke at arbejde i nær Forbindelse til Jorden og dens Brugere.

De fleste finder, at en Have saa stor som et lille indeklemt Husmandsbrug er for meget af det gode — men i en Have af den Størrelse har man, af det den yder, Raad til at betale andre for at gøre det Arbejde, der ikke interesserer, medens man i smaa Haver maa gøre alt Arbejdet selv, i større Haver er der desuden i nogen Grad Mulighed for at mekanisere.

Glæden over vel udført Arbejde er, lad det være saa beskedent det være vil, en af de reneste Glæder, Livet byder.

Blev min Gerning ikke Landmandens, blev jeg alligevel Gaardejer, idet Far, da min næst yngste Bror i 1919 havde overtaget Skelbækgaard, havde taget ca. 30 Tdr. Ld. fra — det tidligere Stokkekilde — og bygget en ny Gaard paa. Resten af Stokkekilde, ca. 20 Tdr. Ld., var tidligere udstykket til Husmandsbrug. Efter mine Forældres Død o. 1940 bad jeg Søkende i Nordsjælland avertere Gaarden til Salg,

Stokkekilde, Sigerslevvester 1953.

og naar de havde faaet den højest opnaelige Pris frem meddele mig denne, saa skulde jeg sige, om jeg vilde overtage den til den Pris. Det gjorde jeg, og da min yngste Datter kort efter blev gift fik de den i Forpagtning, hvilket de endnu har. Godt en Trediedel af den beplantede de med Frugttræer, der nu er ca. en halv Snes Aar gamle.

Skelbækgaard brændte først i Tyverne, hvorefter den blev udstykket til Husmandsbrug.

Som under den første Verdenskrig mærkede jeg og Familien ikke meget ubehageligt til den anden Verdenskrigs Rasen uden for vore Vinduer, hvorfra vi kunde se og høre Hamburg og Lübeck blive bombarderet.

Paa Langeland og i Rudkøbing skete ikke store Ting. Efter hvad der blev sagt, ønskede man, det skulde gaa saa roligt som muligt, da illegalt Materiale blev trykt her, hvorfor det gjaldt om, at her var saa faa Tyskere som muligt.

Paa et Tidspunkt var der kun en enkelt tysk Soldat i Byen; hans Opgave var at inspicere ind- og udgaaende Skibe.

Han tog Hvervet let — det var en kommunistisk indstillet Sadelmagersvend fra Hannover, der ikke generede nogen. Da han skulde udskiftes, raadede han Folk til at passe paa, da hans Efterfølger var Nazist!

Vor Omgangskreds blev i Aarenes Løb ganske naturligt de større Landmænd med de fleste og største Frøafgrøder.

Det blev afbrudt ved vor yngste Søns langvarige Sygdom og Død efterfulgt af min Tilbagetræden fra Direktørposten og Amerikarejsen.

Blev jeg saaledes — paa Grund af min Hofteskade — ikke, som min Hu stod til i Ungdommen, Landbrugslærer med en Gaard ved Siden af, hvor Eleverne kunde se Teori og Praksis forenes, saa fik jeg gennem Tale og Skrift alligevel Lykke til at gøre min — omend beskedne — Indsats til Gavn for Landbruget og dermed for Landet.

Selvfølgelig var det en Forandring at komme til Langeland — efter 10 Aar i Høj- og Landbrugsskolekredse — men den smukke Ø og dens livlige Befolkning, med hvem vi hurtigt kom i Kontakt, sammen med Ungdomsarbejdet, som jeg ikke slap med det samme, gjorde, at vi hurtigt kom til at holde af Øen, dens Befolkning og Arbejdet.

Efter de mange smukke Ord, der ved Firmaets Generalforsamlinger, mine Jubilæer, runde Fødselsdage o.s.v. er udtalt og refereret i Bladene sammen med de Hædersgaver, Guldure, Sølvting m.m., jeg modtog, maa jeg gaa ud fra, at jeg har udført mit Arbejde til mine Arbejdsgiveres Tilfredshed — skønt der siges, at Folk, man har gjort en Tjeneste, givet et fedt Bestyrelsesmandat eller lign., ofte kun er Venner, saa længe det kan betale sig — alle er dog ikke ens.

Min gamle Ven, Redaktør *Asgar Karstensen*, refererer i Bogen om sin Livsgerning en Udtalelse til ham af *Edvard Brandes*: »De er jo

endnu kun en ung Mand, men De vil erfare, at lige saa mange Tjenester, De gør Deres Næste, lige saa mange Anklagesten vil De møde paa Deres Vej fremefter«, og tilføjer, at dette bitre Syn alt for ofte bekræftes.

Økonomisk har de 25 Aar, 1928—53, jeg stod som EneDirektør for Firmaet, været noget af et Eventyr.

Fra at være et Firma, hvor alt var tabt — Aktierne nedskrevet til 1 promille for at redde Navnet, der havde en god Klang — og hvor man forgæves havde søgt at blive Filial af et større Frø-Firma, har Vejen gaaet fra en Omsætning paa $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. til 13—14 Mill. med en praktisk taget uafbrudt Stigning, smaat i 30'erne, stærkere senere.

Før min Fratræden i 1954 afhændede jeg gennem Bestyrelsen de fleste af mine Aktier til Kurs 600. Aktiekapitalen var forinden blevet fordoblet.

Efter Bestyrelsens og mit Ønske foretog saavel Firmaets Sagfører som dets Revisor en Gennemgang af Firmaets Stilling, hvorefter de afgav en skriftlig Erklæring om, at Kursen 600 maatte anses fordelagtig for Køberne.

Der var Købere til endnu højere Kurs, men det var mit Ønske, at Firmaet skulde overtages af Kunderne og Avlerne som Tak for det udmærkede Samarbejde, der gennem Aarene havde været — og de senere Aar har vist, at Firmaet var Prisen værd.

Det gode Resultat har selvfølgelig kun kunnet naas ved gode Hjelperes Bistand — mange har paa kontor og Lagre været der gennem en lang Aarrække. Ja, Disponent J. Lange, der 1954 afløste mig, har saaledes uden Afbrydelse arbejdet paa Kontoret, siden han i 1915 kom i Lære der.

Skønt Ejer af mere end Halvdelen af Aktiekapitalen har jeg gennem Aarene foretrukket i Bestyrelsen at have nogle af de dygtigste og mest anerkendte Landmænd indenfor Avlerkredsen som Bestyrelses- og Repræsentantskabsmedlemmer, det virkede som en god Garanti overfor andre Landmænd.

Det har gennem Aarene været morsomt at se, hvorledes der, hver Gang jeg har ført nye Sorter eller Stammer paa Markedet, er kommet et vældigt Opsving i Firmaets Omsætning, enten det har været Lucerne-Stammerne, Siø Roen, Oliehørren eller Rapsen.

For de to sidste Vedkommende bidrog de til, at Omsætningen hhv. i 40erne steg fra 3 til 8-9 Mill. Kr. og først i 50erne til 13-14 Mill. Kr. — ikke underligt, da Firmaet efterhaanden dyrkede et omtrent lige saa stort Areal med Raps som af alle andre Frøsorter tilsammen.

Naar der i 1962 over hele Landet udlægges et større Areal med Raps end af nogen anden Frøsort, er det det bedste Bevis for dens Betydning og for, at alle andre Firmaer *nu* er begejstrede for den.

Naar jeg kunde tænke mig at forlade en saa blomstrende Forretning ved 65 Aars Alderen, var det for at faa nogle rolige Aar, før Alderdommen meldte sig.

Derfor afslog jeg Bestyrelsens Forslag om at fortsætte med »faa Timer daglig« — en Leder bør, naar intet andet forhindrer ham deri, være paa Kontoret, fra den første møder om Morgenen, til den sidste gaar om Aftenen — og derfor har jeg ikke efter Afgangen blandet mig i Firmaets Dispositioner.

Alt for ofte er det gaaet saadan, at Folk, der har bestemt sig til at gaa ved 70 Aars Alderen, er blevet saa gamle, at de ikke har haft Forstand til at trække sig tilbage, og alt for mange gamle sidder i Bestyrelser og optager Pladsen for yngre Kræfter, der burde komme til, da Arbejdskraftens Højde allerede naas i 40-50 Aars Alderen — derefter gaar det nedad — og Staten har da ogsaa i samfundsvigtige Organer taget Konsekvensen deraf og beordret Afgang.

Efter 1954 har jeg kun i faa Tilfælde taget Del i den offentlige Debat eller Arbejde.

Som en Undtagelse kan dog nævnes Restaureringen af *Rudkøbings smukke Bymølle*, der var ved helt at forfalde, skønt der var gjort et forgæves Forsøg paa at redde den.

Ved en Middag hjemme, hvor vor Ven *Emilius Jørgensen*, Los Angeles — en gammel Rudkøbingdreng — deltog, kom Sagen paa

Tale, E. J. sagde da: »Jeg vil gerne bidrage med 1.000 Kr. til Restaureringen«, hvortil jeg svarede: »Saa vil jeg give 100 Kr.«

Jeg blev dog hurtigt klar over, at det var for lidt at starte en Indsamling med, hvorfor jeg skrev til ham, at vi kom til at føje et Nul bag vore Tilbud. Han var straks indforstaaet dermed, hvorefter der blev nedsat en Komite med mig som Formand, og det lykkedes at indsamle 30-40.000 Kr., saa der blev nok til Restaureringen og et Reservefond.

Den staar nu som en Pryd for Byen. Fjernsynet var mødt ved Indvielsen af den.

REJSER

Selv om Aarene indenfor L. F. K. har krævet hele min Arbejds-kraft, har jeg dog bl. a. ved Forretningsrejser af og til faaet Lejlighed til at se andre Lande og Folk.

Jeg har altid haft Lyst til at lære andre Lande og Mennesker at kende, og det er vel betegnende, at min første Artikel — skrevet som 19-aarig — havde Overskriften »Rejs ud«.

Da vi efterhaanden havde Afdelinger og Avlere fra Aalborg til Nexø, fik jeg paa Forretningens Vegne rig Lejlighed til at lære Land og Folk her at kende og komme dem paa nært Hold gennem Markvandringer og Foredragsmøder — og det er det Arbejde, jeg gennem Aarene har været mest glad for.

Et Par Gange beordrede min Læge mig paa kortere Rekreationsophold paa Grund af Overanstrengelse og tyndslidte Nerver.

Ellers har *Nordisk Jordbrugsforsknings Kongresser* hvert 3. Aar i de nordiske Hovedstæder med tilsluttende Ekskursioner — f. Eks. til Trondhjemsegnen, til Øland og Gotland eller til Midtfinland været de mest interessante og udbytterige Oplevelser, for her traf man Eliten indenfor Nordisk Landbrugsvidenskab og her var meget at se, høre og lære — foruden at vi fik set nogle af Nordens skønneste Egne.

Skønt vi — min Kone og jeg — har fløjet over de fleste Lande i Europa, lidt af Afrika og tværs over Amerika, er vi enige om, at vi aldrig har oplevet noget saa skønt som en Flyvetur — i Solnedgang — over Midtfinland — med de Tusinder af Søer.

Natten efter, da vi i Sovevogn kørte gennem Landet, blev der efter en lille Dans i Sidegangen — arrangeret en Gættekonkurrence om,

hvor mange Søer, der var i Finland. En svensk og en finsk Professor var Dommere. Det var vist mere Lykken end Forstanden, at jeg paa min Seddel fik skrevet 64.000 — og vandt den udsatte Præmie.

1953 fik jeg til Opgave at arrangere og lede en Ekskursion af Kongresdeltagere fra de øvrige nordiske Lande.

Bregentved, Gisseldelt, Næsgaard Agerbrugsskole, Nykøbing Sukkerfabrik, Trifoliums Mejeri, Langelands Frøavlsskomp., Tranekær Slot, Ollerup m. fl. besøgte. Modtagelsen var overalt hjertelig, og flere Steder var man indbudt til Frokoster og Middage. Der afsluttedes med Aftenfest i vort Hjem.

Ved Afslutningen af den sidste Kongres vi deltog i med paafølgende Ekskursion til Gotland og Øland i 1956, havde jeg den Ære ved den afsluttende Middag i Kalmar at føre Landshøvdingen til Bords og var saaledes forpligtet til at holde Festtalen for ham.

Af og til har min Kone og jeg haft adskillige interessante og dejlige Ture i Bil i vore Nabolande mod Nord og Syd.

Først efter min Tilbagetræden har vi gjort det til en omtrent aarlig tilbagevendende Begivenhed at tilbringe Januar Maaned under sydligere Himmelstrøg — bl. a. for at holde Gigten paa Afstand.

Den længste og uden Sammenligning den interessanteste Rejse foretog vi straks efter, at jeg var løst fra L. F. K. Fra Januar til April 1954 rejste vi til Californien, hvor vi besøgte vor Datter, Ingers Familie, min Søster og andre Slægtninge og Bekendte.

Vi sejlede til New York med »Oslofjord«. Overfarten var lidt haard, hvad der dog ikke generede mig synderligt. I en af Skibet arrangeret Bridgeturning blev jeg — til min egen Forbavselse — »Atlantehavsmester i Bridge« og fik foruden en Flaske Champagne et Bæger med Indskrift og et Diplom.

Efter et Par Dage at have set os lidt om i New York fløj vi tværs over Amerika — med Mellemlandning i Chicago — til Los Angeles. Flyveturen varede tolv Timer og var meget interessant. Skønnest var det, da vi hen under Aften fløj ind over Los Angeles — Byen paa Størrelse med Fyn — med dens Myriader af Lys.

Vi boede et Par Maaneder hos Datteren og Svigersønnen, Ingeniør

Asger Hansen, og tog derfra paa Ture rundt i Californien, ligesom vi en Uges Tid boede i Emilius Jørgensens Sommerhus ved Stillehavet.

Mejerikongen, Langelænderen *Tom Knudsen*, sejlede for os i Stillehavet, ligesom han viste os rundt i sin mægtige Virksomhed. Jeg fik senere Lejlighed til at have ham og hans Kone som Gæster i vort Hjem og køre for ham rundt paa hans Fødeø.

Fra vort Besøg hos Langelænderen, Mejerikongen Tom Knudsen's — yderst til højre — i hans Sommerhus Syd for Los Angeles.

Efter Besøg i Meksiko foretog vi Hjemturen i min Svigersøns Bil sammen med dem gennem alle U.S.A.s sydlige Stater til Florida, hvor vi boede i Miami nogle Dage. Derefter gik Turen op gennem de øst-amerikanske Stater til Washington, hvor vi besøgte »Det hvide Hus«, Kongressen og andre interessante Bygninger og Mindesmærker; derefter videre til New York, hvor De forenede Nationers Bygning, Empire State Building m.m. besøgte, inden vi sejlede med »Oslofjord« hjem.

Om Oplevelserne paa denne Rejse kunde der skrives og fortælles meget, hvad der ogsaa blev, idet jeg efter Opfordring under Rejsen

Foran »Pepe's« Bar, Mallorca — fra venstre Kunstmaler Lang og yderst til højre Sven Holm, »Farmaceuten«, os og Fru Jespersen imellem.

sendte »Langelands Avis« 10 lange Artikler derom, de vilde med Billederne fylde mere end 25 Sider i denne Bog, saa jeg skal nok afholde mig derfra.

Paa mine andre Rejser havde jeg gennem Aarene ført kortere Dagbogsoptegnelser, der ofte har været til Nytte, naar samme Land, Egn eller By senere besøgte.

Selvfølgelig har der været mange Oplevelser hjemme og paa Rejserne, som det kunde være fristende at referere — her skal kun omtales et Par fra Flyveturene.

Efter et Par Dages Ophold i New York skulde vi videre paa en 12 Timers Flyvetur til Los Angeles. Da vi tidligere havde erfaret, hvor flot Flyveselskaberne paa de store Ruter sørgede for deres Passagerer med Mad og Drikke, undlod vi at spise noget til Morgenkaffen, før vi fløj. Da vi havde fløjet nogle Timer, fik vi at vide, at paa *Turistklassen* paa de indenlandske Ruter kunde der kun serveres Kaffe. Passagererne skulde selv have Mad med.

Da en Østriger, der sad bag ved os, hørte om vore Trængsler, delte han sin Madpakke med os, og Stewardesserne gav Smaakager, da vi truede med at spise vore Papirservietter.

En anden Gang, da vi skulde til de kanariske Øer, lød vore Billetter paa, at vi skulde med en 4-Motorers Flyvemaskine fra Malmø. Vi kom om Morgenens dertil med en gammel Kasse, som blandt Passagererne blev kaldt for »den flyvende Ligkiste«.

I Malmø fik vi at vide, at vor 4-Motorers Flyvemaskine, der skulde komme fra Stockholm, dér var blevet fyldt med Passagerer, saa vi skulde vente efter en Mskine, der kom nogle Timer senere. Det viste sig at være en 2-Motorers, og da der var noget i Vejen med den, maatte den først paa Værksted. Først sent paa Eftermiddagen kom den af Sted. Da vi var kommet midt ned over Tyskland, gik den ene Motor i Staa. Da man ikke kunde vente at faa den repareret paa en tysk Flyveplads, vendte den om og gik tilbage til Malmø. Maskinen var fyldt, og den laa efterhaanden helt nede over Vandet, saa flere Passagerer var nervøse.

Sølvbryllupsbillede 20/6 1944. Efter Morgenkaffen i Haven. Jørgen, Inger, Anna, Carl, Knud, Ida, Tove og mig.

Vi maatte overnatte i Malmø og kom — trods mange Protester — af Sted næste Morgen med samme Maskine, da ingen anden kunde fremskaffes. Da den lille Maskine ikke kunde tage saa lange Hop, spiste vi Frokost i Paris, Middag i Cassa Blanka i Marokko, hvor vi overnattede, før vi den næste Dag hoppede fra Afrika over til Teneriffa.

Familiebillede 1961. Nederst de tre Døtre med deres Mænd, øverst de to Sønner og deres Koner med os imellem. Resten Børnebørn.

Om Hjemmet paa Langeland, der hører under Privatlivet, blot saa meget: Efter at min ældste Søster havde ført Hus for mig $1\frac{1}{2}$ Aar, blev jeg 20. juni 1919 gift med *Anna Kristine Jørgensen*, Datter af Gdr. *L. P. Jørgensen* og Hustru *Karen, f. Hansen*, Femhøj, Uvelse. Vi var Næstsøskendebørn og havde kendt hinanden som Børn.

Vi har i de forløbne 43 Aar haft et lykkeligt Hjem her mellem gode Venner og med en dejlig Børneflokk paa 3 Dreng og 3 Piger, senere 5 dygtige Svigerbørn, som vi kun har haft Glæde af — indtil den store Sorg indtraf, at vor yngste Søn i 18 Aars Alderen blev angrebet af Kræft og efter et Aars Kamp med Sygdommen døde.

Han, der havde valgt Landmandsgerningen, var en usædvanlig dygtig Sportsmand, der allerede havde hjembragt en Mængde Sportspræmier, var Fynsmester o.s.v. Det var en Sorg, der sent eller aldrig glemmes.

Det smukke Billede Side 143 viser vor herlige Flok af Børnebørn, ialt 9, der skal føre Slægten videre.

De 9 Børnebørn. Fra oven: Tove, Susanne, John, Mariane, Karin, Steen, Torben, Bente og Ole.

EFTERSKRIFT

Maaske er der dem, der vil finde — med det fhv. lidet, jeg har naaet at udrette — at det er anmassende at ofre Papir derpaa, og at mine o. 74 Aar i vore Dage — som man siger for at trøste — er en ung Alder at beskrive sin Livsgerning, og jeg skal ærligt indrømme, at jeg langt fra føler mig »gammel«, men snarere som Drengen for de mange Aar siden; sådan er det vel for de fleste, man kan ikke selv se, hvor gammel man er.

Men naar man saa i et Blad af 2 sept. 1962 læser en Artikel af Bladets Redaktør om Israels Fader, *Ben Gurion*, hvor hans Arbejde »i hans høje Alderdom« — han er 75 Aar — omtales, saa erindres man om, at Tiden løber, og at det er paa Tide, at det, der er samlet om Slægten, udsendes, saa andre kan korrigere og supplere det.

»Det er senere, end man tror« har jævnaldrende Ven sagt i mere end ti Aar.

Desuden har Slægtens yngre Medlemmer — for hvem Bogen især er skrevet — en vis Ret til at faa at vide, med hvilken Berettigelse jeg — der har været borte fra Slægtens Hjemstavn i mere end 50 Aar — bidrager til Skildring af Slægtens Historie.

Rudkøbing, den 13. November 1962.

Jobs. H. Sylvest.